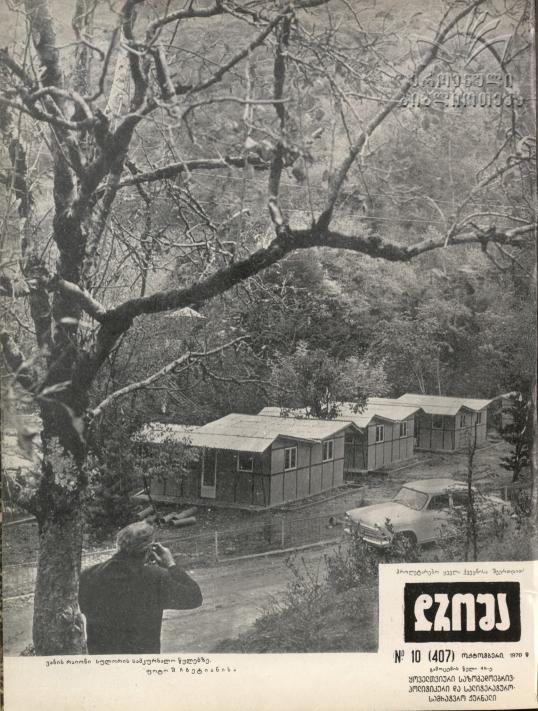

CZNZZ

№ 10 M d 8 M a & a & 6 0 1970

R3JEN R3JEN SLJMNJ

10409090 % 3 am33606080

ამ ორმოციოდე წლის წინ, სამტრედიიდან ვანში მიმავალ გზაზე აფეილებლად შეგზადებოდათ მეგზავანი. საპალნგაკიდებულ ცხინებზე იბხდნენ ქალი და კაცი, ბავშვი თუ მოხუცი და თავიანთი მთელი წლის ნაამავაის გახასეიდად ბარის სოფლებში ეზიდებოდნენ.

, ძნელი არ იყო გაღმამხრელი კაცის ცნობ სამტრედის ბაზარზე: თავზუ ყაბალანწაკრული, ან ფარფლიანი ქუდით ვერცხლისბალითანი ქამრითა და ზედ ჩამოკიდებული სათუთუნეთი, წინდებში ჩაგანებული გალიფეთი და ფებზე ჩეზინის წუდებით, ქალები ლამაზი, მაგრამ მალარიისაგან განწამები სახეებით, კაციცა და ქალიც, როცა თავიანთ საქონელს აფასებდნენ, სახეზე სიწითლე გადამ-

კრავდათ. — ლობიოთი ვაჭრობა რა ჩვენი საქმეა, ბატონო, მაგრამ რა ვქნათ, ორიოდე გროში თუ არ ვიშოვეთ, ოჭახი რით შევმოსოთ, — ამბობდნენ მორ-

დღეს სამტრედია-ვანის გზაზე განუწქვეტლივ დაჰქრიან ვანის მიწის ბარაქით დატვირთული ავდაჰქრიან ვანის მიწის ბარაქით დატვირთული ავვერც ტეზინის წუდებიანსა და წინდებში ჩატანებულ გალიფე-შარულიან კაცს შეხვდებით საღმერიონზე გადებულმა ბიდმა წამალა ზღვარი გაღმასა და გამოლმას შორის.

O

653. 33 G3 358M8G38ᲚM35

ჩვენი ავტომანქანა რაიონული ცენტრისაქენ მიქრის. ხელმარცხნივ თვალუწადენელი ქალებია, მარქანივ — ლამაზი გორაქები, საიდანაც დიდი ოდასახლები გადმოგვუურებს. ირგვლივ შემოდგობის დამათრობელი სურნელი ტრიალებბ, გინდა, ჩუმად უქკირო ამ სილამაზეს, მაგრამ ენაწულიანი შოფერი რალაც საინტერესო და მხიარულ ამბავს ჰუვება. ჩემს გვერდით მქდომი მგზავრი გულიანად იცინის.

— ჰოდა, ახლა ჩექმების საყიდლად სამტრედიაში ვიყავი, — ამბობს შოფერი. — როგორ, ვანში ჩექმები არ იშოვება? — სხვა-

თაშორის ვკითხე მე.
— ა, რას ბრძანებო, ბატონო, რაც ჩვენთან გივი კიფიანი ჩამოვიდა, მას შემდეგ ჩვენში ჩექმები სანთლით საძებნელი გახდა.

— რაშია-მეთქი საქმე? — უფრო დაწვრილებით გამოგკითხე შოფერს.

თურმე მაშინ გივი ყიფიანი ახალი არჩეული ყოფილა ვანის რაიკომის პირველ მდივნად. ერთ დღეს დასათვალიერებლად მისულა რომელიღაც კოლმეურნეობაში. მდივანს, თურმე, ჩექმები ეცვა, თავმგდომარეს კი იმპორტული შავი მოკასინები. როცა ფერმის ეზოში ჩასულან, მდივანს შეუმჩნევია, რომ აქ ახლახან დაუგიათ ფერმასთან მისასვლელი ასფალტიანი გზა, მაგრამ ისე ვიწრო ყოფილა ეს გზა, რომ ერთი კაცი ძლივს გაივლიდა ზედ. ჰოდა, ახლა ჩექმებიანი მდივანი ამ ასფალტიან გზაზე მიაბიჯებს. რა ჰქნას მოკასინებიანმა თავმჯდომარემ? მდივანს წინ ვერ გაუსწრებს, ვერც უკან გაჰყვება, ვინაიდან იგი წამდაუწუმ იძლევა შეკითხვებს. მეტი გზა არაა, სტუმრის გვერდით უნდა იაროს, მაგრამ იქ მუხლამდე ტალახია, თუმცა ვინ ჩივის ახლა ამას. როცა ფერმასთან მივიდნენ, ყიფიანს გერ თავის მშრალ ჩექმებზე დაუხედავს, მერე ტალახში ჩურჩხელასავით ამოვლებულ თავმჯდომარის ტუფლებზე და ღიმილით უთქვამს: როცა სამუშაოზეც ასე მოდურად გიყვართ ჩაცმა, ასფალტიანი გზებიც უფრო მეტი და უფრო ფართო უნდა დააგოთო.

— კაი კაძაზია, ბატონო, ნამეტანი კაი კაძაზი, ამბობს შოფრის გვერდით მჯდომი მოზუცი მამკადი და დასმენს — ოკანმი, ჩემო ბატონო, გკვიანი და ყაირათიანი კაცი თუ არაა უფროსად, ის ოქაბი ბარაქას ვერ მოიკიდებს მოვზედედ, ცაცი და ამდენი სიკეთე, ახლა რომ ამედავ, ჩვენს რაიონს არასდროს არ ჰქონია. ამაზე მეტს ვმუშაობდით, ბატონო, უწინ, მარა რად გინდა, ბარაქა არ ჰქონდა ჩვენს ნამუშევარს.

საინტერესო საუბარში გზა შეუმჩნევლად გავლისაინტერესო საუბარში გზა შეუმჩნევლად გავლიეთ. დაბის კარიბგესთან გალაკტიონ ტაბიძის მონუშენტური ძეგლი შეგვეგება. ხოლო ცენტრში აღმართულია დიდებული ძეგლი კოლხი დედისა, რომელსაც ერთ ხელში ანთებული ჩირაღდანი უჭი რავს, მეორეში კი დედაენა.

გროწეულისა და ტუეგლის ფასი

ვზივარ ვანის რაიკომის პირველი მდივნის კაბინეტში, ინტერესით ვუსმენ ვივი ყიფიანის საქმიან და საინტერესის საუბარი. ჰვერად მას ჩექმები არ აცვია, სიმკიკრის ოდნავი ნიშანწყალიც არ ამჩნევია სახეზა, წარმოსადეგი და ქანსალი აგებულების ახალგაზრდა კისია.

საუბარი იმდენად მიმზიდველია, რომ მე მავიწყდება ჩავხედო წინასწარ შედგენილ კითხვარს.

-გარკვეული წარმატებები, რა თქმა უნდა, გვაქვს. ამას ერთი თვალის გადავლებითაც შეამჩნევს კაცი, მაგრამ დღეს იმით ვერ დავკმაყოფილდებით, რაც გუშინ გავაკეთეთ. წინ უფრო დიდი საქმეებია. ცხოვრებაც სწორედ იმიტომაა საინტერესო, რომ ყოველ ახალ დღეს რაღაც ახალი მოაქვს. დღეს ხომ ლამაზია ვანი, ჩვენ გვინდა კიდევ უფრო ლამაზი იყოს იგი ხვალ. ახლა ვანელების საფიქრალი ეს არის: წარმატებით განვახორციელოთ პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებები, მივცეთ სამშობლოს რაც შეიძლება მეტი სოფლის მეურნეობის პროდუქტები, ღირსეულად შევხვდეთ საბჭოთა საქართველოს 50 წლისთავსა და სკკპ პარტიის ოცდამეოთხე ყრილობას, აქედანვე ჩავუყაროთ მტკიცე საფუძველი ახალი ხუთწლედის ეკონომიურ მაჩვენებლებს — აი ჩვენი მთავარი საზრუნავი, ამბობს მდივანი და ვეება ფერად ფანქარს, აქამდე რომ ხელში ეჭირა, მაგიდაზე აგდებს.

მდივანი წამოდგა და ფანგარახიობ მივიდა, — ვატუობ, გალილის მოის მწვანედ აქოჩრილ მწვიწვალს გასქერის. იმ წვეგივალს ბალა მოთას ვორას ემახიან, იქ გაშენებულია შესანიშნავი პიონერთა კმააქი. თვალწარმტაც გორაზე ცამიბზენილ თვმვების ტეუმი კოველწლიურად ზუთასამდე ვანელი მოსწალე ბალისიანად ატარებს საზაუბულო არდადეგებს.

გაგონილი მაქვს, რომ ისცთივე გამაქანსალებელი კომპლექსის მოწყობა უნდათ ვანელებს სილამაშითა და ჰავთი განოქმულ ონგობეთის მოაზე, ამას გარდა, გადაწყვეტილი ჰქონიათ პანსიონატის აგება კურორტ საირმეზე, სულორის განოქმული სამურნალო წყლების შემდგომა ეციოლმოწყობა, მწყემსებისათვის დასასვენებელი სახლების აგება საზაფხულო საძოვრებზე და მრავალი სხვა... ამაზე თუ ფიქრობს აზლა რაიკომია მდივანი.

— ამხანაგო გივი, სწორედ მაგ გადიდის მთის თაობაზე მინდოდა მეკითხა. როდის და რა სახსრებით გააშენეთ?

მდივანს სახე ებადრება.

baj. bbh j. dahjbob baj. bab. habiya. anserommasa

an n8 3ma-— ბავშვთა ქალაქზე მეკითხებით, ზე რომ მოჩანს? რა სახსრებით? ბროწეულის და ტყემლის ფულით, იმ ბროწეულისა და ტყემლის, რომელსაც მანამდე ჩვენში არავინ კრეფდა. არადა, ამ მცენარეების მთელი ტყეები გვაქვს. ერთი კი მოუწოდა რაიონულმა გაზეთმა მოსწავლეებს დავკრიფოთ ტყემალი და ბროწეული, ჩავაბაროთ სახელმწიფოს და აღებული ფულით პიონერული ქალაქი ავაშენოთო, და ათასობით ბავშვი შეესია მთებს და ველებს. მერე მშენებლობაში უფროსებმა ისახელეს თავი. ასე გაჩნდა ეს პატარა თაიგული რუსთაველის გორაზე, ასე ავაშენეთ კულტურისა და დასვენების პარკი მშვიდობის გორაზე, ასევე ჩავაყენეთ ჩვენი ნორჩების სამსახურში ონგოხეთის მთის სილამაზე. აბა ყველაფერზე სახელმწიფოს ხომ არ უნდა გაუშვიროს კაცმა ხელი, როცა საკუთარ ოჯახში ამდენი რეზერვებია, — თქვა მდივანმა და პიქაკის გახსნილი ღილები შეიკრა, — ახლა კოლმეურნეობებში მინდა წავიდე. თუ ისურვებთ, გამომყევით, ზოგ რამეებზე გზაში ვილაპარაკოთ, თა ნაც ჩვენს სოფლებს გაეცნობით, — მითხრა მდივანმა და მე დიდი სიამოვნებით გავყევი თან.

305 5606 3603580607 26060530

სოფელი სალომინაო. იგი საქვეყნოდ სახელგანთქმული დასტაქრის, აკადემიკოს კონსტანტინე ერისთავის მშობლიური სოფელია.

— აქ ჩვენ სამი ცნობილი ახალგაზრდა ერისთავი გვუავს, — ამბობს რაიკომის მდივანი.

— ერთ პატარა სოფელში სამი ერისთავი, ცოტა არ იყოს, ბევრი ხომ არ იქნება, ამხანაგო გივი? ხუმრობით ვამბობ მე.

— ასეთი ერისთავები რაც მეტი იქნებიან, მით უკეთესია. ლეო, გულადი და ბელუნგი ერისთავები კოლმეურნეობის საუკეთესო ბრიგადირები არიან.

როცა ბრიგადირებზე საუბრობდა, რაიკომის მდივანმა ხაზგასმით თქვა, რომ კოლმეურნეობა მაშინ არის ძლიერი, თუ ბრიგადებს უნარიანი, საქმის მცოდნე და უაირათიანი ადამიანები უდგანან სათაუში. — იმიხათვის, რომ გაგვეზარდა ბრიგადირების პასუსისმგებლობა, მათ მეტი უფლებები მივცეით, თქვა რაიკომის მდივანმა, — ამან გაზარდა მათი თაონარბა. ჩგენს საუკეთესო ბრიგადირთა შორის მინდა დავასახელო სოფელ დიხაშბოს კოლმეურნეობის ბრიგადირი ნოდარ შენგელია, თენგიზ ტქეშელაშვილი ბზვანის კოლმეურნეობიდან, ეს სამი ერისთავი, კიდეგ ბევრი გაყავს ასეთები..

— პატივეცმულო გივი, ივლისის პლენუმის მასალებში, შემდეგ ამხანაგ ვ. პ. მჟავანაძის მოსხენებაში საქართველოს კომპარტიის ეცნტრალური "ომიტეტის პლენუმზე დიდი ადგილი აქვს დათმობილი კადრების შერჩევისა და ძირეული პარტიული ორგანიზაციების ბრძოლისუნარიანობის ამალლების საკითხებს, როგორ არის ამ მხრივ საქმე თქვენი სათიზებ.

— კადრების საკითხი მულამ იყო და არის პარტიის ზრუნვის მთავარი საგანი. სხვაგვარად არც შეიძლება. რა წარმატებაზე შეიძლება ლაპარაკი, თუ საქმის სათავეში უნარიანი, საქმის მცოდნე და ავტორიტეტიანი ადამიანები არ დგანან. მე მოვიყვანთ ერთ-ორ კონკრეტულ მაგალითს.

ჩვენს რაიონში არსებობს საკოლმეურნეობათაშორისო მეცხოველეობის საბჭო. საკმაოდ მოზრდილი მეურნეობაა, მაგრამ რად გინდა, მისგან ზარალის მეტი არაფერი იყო. რა დახმარება არ აღმოვუჩინეთ მის ყოფილ ხელმძღვანელებს, რა არა ვცადეთ, მაგრამ საქმეს მაინც არაფერი ეშველა. ბოლოს, ამ მეურნეობის ხელმძღვანელობა დავავალეთ პარტიის რაიკომის ერთ ახალგაზრდა მუშაკს... კარლო ტყეშელაშვილს. და აი, ერთი წელიც არ გასულა და მეურნეობა მტკიცედ დადგა წინსვლის გზაზე, სამეურნეო წელს მოგებით ამთავრებს. როamh godhman, ha ambea, abam magakemaahou ხათრი გაუწიეს ქათმებმა და მეტი კვერცხი დადეს? არა. საქმე იმაზეა, ვინ როგორ მოუვლის ფრინველსა და პირუტყვს. ჰოდა, აქ მთავარი მომვლელია, ის ადამიანი, ვინც უშუალოდ აკეთებს საქმეს. მე მოშსახურე პერსონალზე ვლაპარაკობ. კარლომ დაიწყო იმით, რომ ამ ადამიანებს გაუუმქოტეს შბიმის პირობები, ბალიზა ადამნაბა საქმის უბლემშინ,
ეცვარი, გულისბმიერი ზელმძღვანელი და თავადას
უფრო პასუბისმგებლობით მოეციდბეს გაებარიე.
ბულ მოვალეობას კოველივე ამას უნდა დავებაბა,
ტოთ ანგარიშვანობა, მტკიცე კონტროლი ყოვადთაბარქოლ მანგიზე მაგაბა, მტები რა უნდა წაქესძ

დახარგულ მანეთზე და, აბა, მეტი რა უნდა საქმესმ აი, კიდევ ერთი მაგალითი: მუქედის კალინინის სახელობის კოლმეურნეობა წლების მანძილზე ჩამორჩენილ მეურნეობად ითვლებოდა. იქაც შევცვალეთ თავმჯდომარე, მაგრამ საქმეს არც ამით ეშველა. როგორც გაირკვა, კოლმეურნეობაში არ იგრძნობოდა კომუნისტების ავანგარდული როლი, არ იყო მჭიდრო კავშირი გამგეობასა და პარტიულ ორგანიზაციას შორის. სულ სხვა სურათი შეიქმნა, როცა მუქედელმა კომუნისტებმა პირველადი ორგანიზაციის მდივნად აირჩიეს თავიანთი აგრონომი გრიგოლ ოჩხიკიძე. რაღაც სასწაული არც ოჩხიკიძეს მოუხდენია. მან ასე მიმართა ამხანაგებს: კომუნისტი ხარ? გააკეთე ის, რაც მოგეთხოვება, იყავი სამაგალითო შენს უბანზე და სხვასაც ასე მოთხოვე. დღეს მუქედის კოლმეურნეობას ვეღარავინ აკადრებს სუსტი და ჩამორჩენილი დაუძახოს... გასულ წელს მოპოვებული მაღალი მაჩვენებლებისათვის იგი საკავშირო სასოფლო-სამეურნეო გამოფენის მონაწილე გახდა.

საერთოდ, ვანის რაიონში ჩამორჩენილი კოლმეურნეობები დღეს აღარა ჰუავთ, უკანასკნელი ხუთი წლის მანძილზე, წინა წლებთან შედარებით, ერთაორად გაიზარდა კოლმეურნეობების ფულადი შემოსავალი. შრომის ანაზღაურება გადიდდა თითქმის ბუთგერ.

ვანის რაიონის სოფლის მეურნეობის მუშაკთა დიდ წარმატებებზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ გასულ საიუბილეო წელს მოპოვებული მაღალი მაჩვენებლებისათვის მთლიანად რაიონი დამტკიცებულია საბალზო მეურნეობის მიღწევათა საკავშირო გამოფენის მონაწილედ.

ᲠᲐᲘ ᲣᲮᲣᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲖᲔ

სტუდენტობისას ერთი უზუთელი მეგობარი მუადა, რომელსაც ზშირად უყვარდა ახეთა ზუმროპა: ჩემა როგელი ისეთი მთანანა, რომ შერდულით ფთესავთ გორებზე სიმინდზო. ახლა, როცა უზუთის სიმაღლეებს გავაქერი, უციქრობ, რომ შეგობრის ხუმრობაში ნაწილობრივ-სიმართლეც კოფილა.

— თქვენ რა, გაგიცდით თუ მართლა ფიქრობთ ამ მთებში ჩაის გაშენებან?! — ჰუვიროდნენ თურმე ზოგიერთები ამ ოციოდე წლის წინათ, როცა ხალხს ჩაის პლანტაციისათვის მიწის გადაბარვა დაავალეს.

ახლა უხუთელების მთავარი სიმდიდრე სწორედ ჩაია. მის ბუჩქებს ხალიჩისავით მოუქარგავს უხუთის მთების ფერღობები. ჩაის სიყვარულმა გაუთქვა სახელი უხუთელ ქალს, უმაღლები საბჭოს დეპუტატს შურა ქანელიძეს. ჩაის ბარაქამ შეაძლებინა ორსართულიანი ოლასახლის აშენება დღეს მთელს რაიონში ცნობილსა და დადასებულ ქალს, ხუთი შვილის დედას მაშო გეგენავას.

*ვანი. კულტურისა და დასვენების პარკში.

კოლმეურნეობის თავმგლომარის კაბინეტში, მაგიდაზე აწყვთა მარმარილოს პატარა ზომის ფილები. ეს აქ, უხუთში, ბუზოერას გორაზე აღმოჩენილი მარმარილოს ნიმუმებია. იგი საუკეთესოა თავისი ფერით და ხარისხით, ძნელად თუ გამოარჩევთ მსოფლიოში ცნობილ სარკისებური გონანტისაგან. როგორც სბეციალისტები ვარაუდოზენ, უხუთში ახეთი მარმარილოს მდიდარი სახალუებია, გივლის, ალბათ, არც თუ ისე დიდი დრო და ბუზოურას გორა გულს გადაიხსნის, გამოაჩენს საუუნეების მანძილზე მის წიაღში ჩამალულ სიმდიდრეს.

მაგრამ ვანის მიწას სხვა დაულეველი სიმდიდრეებიც გააჩნია. ეს არის ყურძენი, ხილი, ბოსტნეული, სიმინდი, ხახვი, ხორცი, რძე.

გახულ წელს ვანელმა მეცხოველეებმა დოდი წარმატებებით შეასრულეს ზორცისა და რძის წარმოების გეგშები და ვალდებულებები. ეს აღანაშნა კიდევაც ამზანაგ გ. პ. შჟავანაძის მოხსენებაში საგართველოს კომპარტიის ივლისის პლენუმზე. ამ მხრივ არც წელს აქვთ ნაკლები მაჩვენებლები. რძისა და ზორცის წარმოების ზუთწლედის გეგმა 4,5 წელიწადში დიდი გადაგარბებით იქნა შესრულებული.

— სამწუხაროდ, მეცხოველეობა გერგერობით სელა კოლმეურნეობაში არ არის მომგებიანი, ამბობს რაიკოშის მდივანი, — მაგრამ ყველაფერი უნდა ვილინოთ, რომ აბლო მომავალში ვაქციოთ ივი.ერთ-ერთ რენტაბელურ დარგად, ჩვენს პირო ბებს ჩრდილოეთის ველის წთთელი გიშის ფურები ვერ ეგუებიან, ამიტომ უნდა ვეცადოთ ადგილობ რივი გიშების გაუმჯობებებას.

ᲐᲣᲠᲗᲮᲔᲣᲚᲘ ᲛᲘᲬᲐ

სოფელი შუამთა ის კურთხეული მიწაა, რომელმაც ორი დიდი პოეტი მისცა საქართველოს.

ეს გალაკტიონ და ტიციან ტაბიძეების სოფელია. ტიციანი წერდა თავის "ავტობიოგრაფიაში":

"დავიბადე სოფელ შუამთაში — ოჩპირის მახლიზლად. ოჩპირი საჩინოს თვშში შედიოდა. ჩემ აავშვობის წლებში უკვე აღარავის სგეროდა, რომ საჩინო საქართველოს ბელლად ითვლებოდა, იმდენად დაცარიელდა ეს ოდებადა მდიდარი მხარე. რომელსაც ზზიზად იბზენიებდნენ ძველი ბერძენი გოგრადები და ჩვენი შემატიანეები...

ჩემს თვალწინ ციებისავან იქლიტებოდა მთული სოფლები, წყევლა-ქრულვით ტოვებდა ბალბი ერგველი ადგილებსა ამ ამაბის ბილვა მგარებდა ფრანგი პოეტის ლოტრეამონის ლექსებს. გომბეშოს მოწოლოვი "მალდარორის ხომლებიდან" — ეს იგივე ორპირის ბაქაყების ყოველდღიური ორკესტრო, იგივე გადაგვარების სიმლერა იყო".

ბედის სიავეს რა უნდა უთხრას კაცმა, თორემ სწორედ ახლა უნდა იყოს ცოცხალი პოეტი და თავის თვალით ხედავდეს მშობლიური სოფლის აყვავებას, ორპირის შიწის ფერისცვალებას.

დღეს აღარავინ ტოვებს შუამთას ციებისა და სილტაკის შოშით. 1.200 ოდასახლიდან ათას ორასი ბედნიერება შემოგაზით. სოფლის ცენტრო პატარა ქალაქსა გგავს. საღამოს, როცა ელექტროლამპიონები აჩირალდნდება და დართოდ გაიდება
ულტატირის სახლის კარები, ახალგაზრდების ვუნდები აგცებს უუმურისპირა ხეფანს. გულა აბარებს

პატარა ვახელები.

ფოტო შ. ჩხეტიანისა.

ლალი, ხალისიანი ჭაბუკებისა და ქალიშვილების ცქერა.

ადრე, შუამთელი კაცი რიონსგაღმა თუ გავიდო: და სარძლოს საძებნად, ახე ეტუოდნენ: "ბეჩა, შუამთაში ქალბ რავა გავიახოვებ, სად მყავს დასაჯარგავი ბაღანაო". აბა, ახლა ვინ იტყვის უარს აქაურ სასიძოსა და ამ ლამაზი სოფლის პატარძლოზაზე!

ამ სამიოდე წლის წინ შუამთის კოლმეურნეთბას სათავეში ჩაუდგა ახალგაზრდა აგრონოში ისმთალ ბოლობზიდა აგრონოში ისმთალ ბოლობავი ისმალტა მალი გაამართლა თანასოფალებით, ის მაგაროშიანი და საქმის შესანოშნავი მცოდნე გამოდგა სულ მალე კოლმეურნეთბა არამც თუ მომვებიანი გაზდა, იტი-სამად გაიზარდა მისი შემოსავალი, შესაბამისად ამალლდა კოლმეურნეთა პირადი ანმდაურება. ახლა კოლმეურნეთა პირადი ანმდაურება. ახლა კოლმეურნეთა პირადი ანმდაურება. ახლა კოლმეურნეთაბი მრავლად არიან თქაბები, რომელთა წლიური შემთსავალი 4-0 ათას მანეთს აქარბებს.

შუამთის კოლმეურნეობა რაიონის კოლმეურნეობათა შორის ერთ-ერთი პირველოაგანია, რომელმაც ხელი მოჰკიდა ხახვის მოყვანის ხაქმეს, რაც
სამწუხაროდ, წლების მანძილზე მიგიწყებული იყო.
წელს მარტო ამ ერთმა კოლმეურნეობამ სახელმწიფოს მისცა 5 ათას ცენტნერზე მეტი ხახვი. როგორც რაიკომის პირველმა მლგანმა გივი ყოვიანმა
გვითხრა, შორს არის ის დრო, როცა რესპუბლიკის მოთხოვნილებას ხახვზე სანახევროდ მარტო
ჩვენი რაიონი დაკმაყოფილებზო.

— ხაზვი კოლმეურნეობას დიდ შემოსავალს აძლევს — ამბობს ისმაილ მილორავა, — თვითეული ცენტნერის წარმოება გვიქდება 12 მანეთი, ხოლო მისი სარეალიზაციო ფასი 80 მანეთია.

მოელს რაიონში გაითქვა სახელი ხახვის უხვი მოსავლის ოსტატმა შუამთელმა ქალმა ქსენია ღვინიანიძემ. ქსენიას შრომის გამოცდილების გაზიარებითა და მიბაძვით სარეკორდო მოსავალს ილებენ მისი რგოლის წევრები: თინა გოგაძე, რუსუდან, კლარა და რუსიკო სულაბერიძეები, თინა, ეთერი, თამარ, ეენია, გუგული, ლიანა და მერი ღვინიანიძეები. ბრივადირი ნოდარ სულაბერიძე ხუმრობით ამბობს, რომ ღვინიანიძეების რგოლს ახლა სახვიანიძიებს იძახიანო.

შუამთელებმა წელს ბოსტნეული კულტურების მოყვანაშიც ისახელეს თავთ. ვერც უფრძნის მოსავალს დაეშდურებიან, მაგრამ სიმინდის ისეთი ყანები, როგორიც წელსაა, არც ერთ წელიწადს არ ყოფილა.

აი, ასეთ სოფელზე, მის სიკეთესა და სიმდიდრეზე ოცნებობდა სწორედ ტიციან ტაბიძე, როცა თავის ერთ ნარკვევში წერდა:

"უკანასკნელად ზუიან რიონის ფშანებში ციების კოლოები, უკანასკნელად აციებს კრუხებს და წიწილებს.

უკანასკნელად ნადირობენ ყანჩები მკვდარ თევ. ზიბზი.

როგორც დღეს იწერება ქარხნებისა და ფაბრიკების ისტორია, ისე დაიწერება გაკოლექტივებული სოფლების ისტორია.

შუკიდან შუკამდე, ეზოდან ეზომდე აიწერება ძველი გამომპალი ორპირის უზეები — კარპატებში დალუპული ვაქკაცებით, ციებითა და ცხელებით გადაშენებული ოქამებით — და გამოვლენ ახალი ადამიანები, რომლებიც კიდეც ქმნიან ახალ ცხოვრებას და კიდეც დაწერენ".

შენანიშნავად არის ნათქვაში. ახალი საბჭოთა საქართველოს ისტორიას ქმნიან და წერენ ეს ადამიანები — ლვინიანიძეები, გოგაძეები, ერისთავები, ტემელაშვილები, ნაფეტკარიძეები, სხვა მრივალნი და მრავალნი, სახელოვანი შთამომავალნი დიდი წინაპრებისა, ჩვენი დროის ლირსეული შვილები, კომუნიზმის შთაგონებული მშენებლები.

ᲗᲔᲜᲒᲘ% ᲚᲔᲙᲕᲔᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

6468 108462501058 655801

არიან ადამიანები, რომელთაც ხალხისათვის თავდადების წმინდა გრძნობა, მისი მომავლისადმი სამსახური, სიყრმისა და სიჭაბუკის წლებიდანვე თავიანთი ცხოვრების დედააზრად უქცევიათ. ასეთი ადამიანებისაგან შედგება ლენინის გვარდია, რომლის სახელოვანი საქმეები რევოლუციური მოძრაობის ისტორიის ყველაზე ნათელ ფურცლებს წარმოადგენს.

ასეთ ადამიანთა რიცხვს ეკუთვნის ძველი ბოლშევიკი, შლისელბურგის "ქვის ტომარის" ყოფილი ტუსაღი და ხალხისათვის თავდადებული მებრძოლი

თედორე ამბაკოს ძე შავიშვილი.

თედორე შავიშვილი დაიბადა 1890 წელს, ოზურგეთის მაზრის (ახლა მახარაძის რაიონი) სოფ. ლიხაურში, ლარიბი გლეხის ოქახში. მისი მამის, ამბაკოს ეზოში პატარა რუ ჩამოდიოდა. დედამისმა არ უღალატა ხალხურ ჩვეულებას და ექვსი-შვიდი წლის ბიჭუნა დასვა ამ რუს ნაპირას, ფეხები წყალში ჩააყოფინა, იაკობ გოგებაშვილის "დედაენა" გადაუშალა და მარცვალ-მარცვალ აკი-

ეს კი იმას ნიშნავდა თურმე, რომ პატარას წყალივით ჩქარი კითხვა უნდა ესწავლა. და ამ "მეთოდმა" აკი გაუმართლა იმედი დედას: რა თქმა უნდა, წყალში მონათვლა აქ არაფერ შუაშია, მაგრამ ეს კი არის, რომ როცა მთელი ათი წლის მანძილზე თედო საპყრობილეებში აჩხარუნებდა ფეხებზე დადეპულ ხუთ კილოგრამიან ბორკილს, სწორედ იქ შეისწავლა წიგნის ჩქარი კითხვა, იქ გაიგო წიგნის ყადრი.

რევოლუციის შემდეგ თედომ ის ბორკილი თან ჩამოიტანა. ახლა იგი ს. \$ა-

ნაშიას სახელობის სახელმწიფო მუზეუმში ინახება.

პატარა თედო მხოლოდ წელიწადნახევარს დადიოდა თავისი სოფლის ლიხაურის სამრევლო სკოლაში; მაგრამ არ ეყო რა სწავლის ფულისათვის ჭინჭში გამოკრული სპილენძის შაურიანები, ამბაკომ თოთხმეტი წლის ბიჭუნა 1904 წელს თბილისში ჩამოიყვანა და კოზლოვსკის კერძო სტამბაში შეგირდად მია-

ამ სტამბაში უკვე არსებობდა არალეგალური ბოლშევიკური მებრძოლი ‡გუფი, რომელსაც ჭაბუკი თედო მალე დაუახლოვდა. იგი ასრულებდა უფროსი ამხანაგების — ვანო ბოლქვაძის, ერასტი ტოროტაძის და სხვათა დავალებებს, ესწრებოდა ფარულ კრებებს, მონაწილეობდა პოლიტიკურ დემონსტრაციებსა და გაფიცვებში. 1905 წლის აგვისტოში, როცა თბილისის საქალაქო გამგეობის შენობაში მეფის სატრაპებმა მუშებისა და მოსამსახურეების მშვიდობიანი მასობრივი მიტინგის მონაწილეებს სროლა აუტეხეს, მაშინ თედო შავიშვილიც დაიჭრა.

პირველი რევოლუციის წლებში თედოს ყუბანის ოლქში ვხედავთ. 1906 — 1907 წლებში იგი ყუბანის მებრძოლი რაზმის წევრია. აქ მან აქტიური და მამაცი რევოლუციონერის სახელი მოიპოვა და პარტიის არაერთი საპასუხის-

მგებლო დავალება შეასრულა.

ეკატერინოდარსა (ახლანდელი კრასნოდარი), არმავირსა და მაიკობში ყოფნის დროს თედომ, თავის თანამებრძოლებთან ერთად, არმავირის კერძო სტამბიდან გაიტაცა საბეჭდი მანქანა; ასე მოაწყვეს საიდუმლო სტამბა ქალაქის განაპირა უბანში, სადაც ბეჭდავდნენ აკრძალულ, რევოლუციურ ლიტერატურას. ალსანიშნავია, რომ ამ სტამბაში დაიბეჭდა რსდმპ პირველი პროგრამა და სხვა

ყუბანში ყოფნის დროს თედომ გაზეთებიდან გაიგო, რომ სომხეთში, ქ. ალექსანდროპოლში ბომბით ააფეთქეს გენერალი ალიხანოვ-ავარსკი, როშელმაც რეაქციის წლებში ცეცხლით გადაბუგა იმერეთი და გურია. იმავე ხანებში, ეკატერინოდარში იმყოფებოდა ალიხანოვ-ავარსკის მარჯვენა ხელი, პოლკოვნიკი კრავჩენკო, რომელიც უშუალოდ ხელმძღვანელობდა ლიხის, ხა-

შურის, ქუთაისის, სამტრედიის და ოზურგეთის დარბევასა და გადაწვა ჩნესო კუბანშიც განაგრძობდა რევილუციონერთა დევნას: და აი. ყუბანელი რევილუციონერები, რომელთა შორის იჭო თედო შაგიშვილი, ქილექი ბაქმა თავს დაესხნენ პოლიციელებითა და პლანტუნტბით გართემონტემულ კოკუნი კოს, გაიმართა ბრძოლა, რომლის დროს კრავჩენკო მოჰკლეს.

ყუბანში ორგერ დააპატიმრეს თედო და ორივეგერ გაიქცა. მესამეგერ კი.

აღარ გაუმართლა ბედმა.

– 1907 წლის ოქტომბერში, — იგონებს თედო, — შავი ზღვისპირეთის, სტავროპოლის მხარის და ყუბანის მებრძოლი რაზმების კონფერენცია უნდა ჩატარებულიყო ეკატერინოდარში. მასზე დასასწრებლად მივიჩქაროდი. კონფერენცია არ შედგა, ვილაცამ გაგვცა. პოლიციამ ალყა შემოგვარტყა და თორმეტ ოქტომბერს მეც დამაპატიმრეს.

ამგერად მაგრად ჩაჰკიდეს კლანჭები თვითმპყრობელობის სატრაპებმა საშიშ

რევოლუციონერებს.

გამოძიება სამ წელიწადს გაჭიანურდა. ამის შემდეგ კავკასიის სამხედრო საოლქო სასამართლომ თედო შავიშვილს თხუთმეტი წლის კატორღა მიუსაჯა. ეკატერინოდარის, ხარკოვის, ვოლოგდის საკატორლო ციხეების, მოსკოვის "ბუტირკისა" და პეტერბურგის "კრესტის" გამოვლის შემდეგ, იგი შლისელბურგის საკატორლო ციხის გურღმულში ჩაამწყვდიეს. ეს ნიშნავდა კაცის ცოცხლად დამარხვას.

შლისელბურგის გურღმულებში, — ჰყვება თედო, — სამი წელი გაატარა სერგო ორგონიკიძემ. სერგოს პირველად მე აქ შევხვდი. კატორლის ვადის გასვლის შემდეგ, იგი საეტაპო წესით გაგზავნეს უვადო გადასახლებაში, შორეული ციმბირის მივარდნილ ადგილას, სადაც მას თებერვლის რევოლუციამ მოუ-

ცხრაასჩვიდმეტი წლის 28 თებერვალს, — იგონებს თედო, — ციხის კანტორაში ჩემს ამხანაგებს, ბოლშევიკებს იუსტინე ჟუკსა და მიხეილ მალაშკინს გამოუძახეს. ჩვენ ეს ჩვეულებრივი გამოძახება გვეგონა, მაგრამ მაინც გვაინტერესებდა თუ რაში იყო საქმე. აღელვებულნი დაბრუნდნენ და.. "თავისუფლება, ამხანაგებო, რევოლუცია!" — აღტაცებულნი იმეორებდნენ oboño.

ზედა სართულზე ავცვივდით, გადავიხედეთ. რას ვხედავთ! "რუსული ბასტილიის" კედლებს ზღვა ხალხი ახვევია, წითელი დროშები ფრიალებენ, ხალხი მარსელიოზას აგუგუნებს. და... გაიღო ასეული წლობით ნაჭედი რკინის კარები, დაუყოვნებლივ შევქმენით რევოლუციური რაზმი, მჭედელმა შემოგვახსნა ფეხებზე შემოჭედილი ბორკილები და პირველად ახალფეხადკმულ ბავშვივით ვიწყეთ სიარული, რადგან წლობით ვაჟღარუნებდით ამ ბორკილებს. მე იგი თან წამოვიღე როგორც მეფის "სახსოვარი"... როცა რაზმელებ მა ციხის პოლიცია განვაიარაღეთ, შლისელბურგის ციხე ცეცხლის ალში გაეხ-

ციხიდან განთავისუფლების შემდეგ თედო შავიშვილი სათავეში ედვა შლისელბურგის თოფისწამლის ქარხნის მუშების მებრძოლ რაზმს.

უკვე აპრილი იყო, როცა პეტროგრადში ჩავედით, აქ ქალაქის მუშათა და ქარისკაცთა საბჭოში მე და იუსტინე ჟუკი დიდ ლენინს შევხვდით. ჟუკმა მას შლისელბურგის ქარხნების მუშათა მიმართვა გადასცა გასაცნობად, თან ჩემზე თვალით ანიშნა და უთხრა:

- ვლადიმერ ილიჩ, ესეც შლისელბურგელია, — ლენინმა ამხედ-დამხედა და ხელი ჩამომართვა:

— ყოჩაღ, შლისელბურგელებო! თქვენს შესახებ ცოფმორეული გაჰკივის ბურჟუაზიული პრესა...

ვ. ი. ლენინთან შეხვედრა თედოს სამუდამოდ აღებეჭდა გონებაში და სიცოცხლის მანძილზე დაუვიწყარი შეიქმნა.

იმავე 1917 წელს თედო საქართველოში დაბრუნდა. აქ იგი, თავის თანამებრძოლებთან ერთად, რაზმავს ჩვენს ხალხს მენშევიკური რეჟიმის დასაabmasp.

... მალე დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის შუქმა საქართველოც გააბრწყინა. ამაოდ არ ჩაუვლია თედოს და მის მხარდამხარ მებრძოლი ვაჟკაცების ტანგვას, წამებას, ქვის გურღმულებში გდებას და ბორკილების ჩხარუნს. რევოლუციის ტალღამ, რომელიც ქვეყნის ერთი კუთხიდან მეორეს სწვდებოდა, წალეკა ძველი დახავსებული ყოფა, სათავე მისცა ახალ, თავისუფალ ცხოვრებას.

თედორე ახლაც დიდ საზოგადოებრივ მუშაობას ეწევა, სამხედრო ნაწილებსა და წარმოება-დაწესებულებებში კითხულობს ლექციებს ჩვენი ხალხის რევოლუციურ წარსულზე. იგი ხშირად იხსენებს იმ ქარიშხლიან დღეებს და გული სიხარულით ევსება — ახარებს ჩვენი დიდებული სამშობლოს აყვავება,

Gobbams.

3603Mლ **3**330330ლ0.

თედო შავიშვილი ესაუბრება მუზეუმის დამთვალიერებლებს.

ეს არის ქართული კერამიკის, მთელი ქართული

იოლი საქმე როდია პირველობა აიღო ასეთ დიდ

რაკილა კერამიკის ტრადიციებზე ჩამოვარდა სი-

მეთექვსმეტე საუკუნეში საფრანგეთში, ქ. ბორ

გამოფენაზე, რომელშიც მსოფლიოს 84 ქვეყნის

ოსტატები მონაწილეობენ; ისიც საფრანგეთში, სა-

დაც კარგად იციან ხელოვნების ფასი, კერძოდ კე

ტუვა, აქ ერთი ძველი ამბავი უნდა გავიხსენოთ.

რამიკას აქ სახელოვანი ტრადიციები აქვს.

ხელოვნების დიდი გამარ‡ვება.

PACE & ALMS

2ºme BIENNALE INTERNATIONALE CERAMIQUE D'ART საფრანგეთში, ქალაქ ვალორისში მოწყობილ მხატვრული კერამიკის მსოფლიო გამოფენაზე თბი-VALLAURIS ლისელი მხატვარ-კერამიკოსის. რევაზ მეტრეველის ნაწარმოებმა — ქართულმა დოქმა ოქროს მედალი და პირველი ხარისხის დიპლოში დაიმსახურა.

დოში ცხოვრობდა ერთი თვითნასწავლი კერ: სი ბერნარ პალისი (დააბლ. 1510 — 1590 წ.) ნით ის პუგენოტი იყო, როს გამოც რეაქციის მესვეურებმა სიკვდილით დასგის ჩენი გამოუტანეს. მაგრამ ოსტატი გადაარჩინა დოქმა, რომლის ფერადი მოჭიქულობა ყველა მნახველის აღტაცებას იწვევდა. კერამიკოს ოსტატს გამოესარჩლა დედოფალი ეკატერინე მედიჩი, მისი ბრძანებით ბერნარი მეფის შინაუმათა სიაში შეიტა. ნეს, ხოლო მათი დასქა ბორდოს პარლამენტს არ

ასე იხსნა ოსტატი მისივე ხელით გაკეთებულმა malas.

ეს ამბავი თავისთავად მეტუველებს, თუ როგორ აფასებენ საფრანგეთში ამ ხელოვნებას.

ფრანგები ძნელია გააკვირვო ამ დარგში, მაგ რამ ქართველმა ოსტატმა მაინც გამოიწვია მათი გაკვირვებაც და ალტაცებაც.

ქართულ ჭურჭელს თავისი ეშხი აქვს, თავისი მომხიბვლელობა. საუკუნეების მანძილზე უფრო და უფრო ნატიფი, უფრო ფაქიზი ხდებოდა ეს ხელოვნება... სადღაც სოფელში იქდა ოსტატი, ძერწავდა და ცდილობდა თავისი ქვეუნის სილამაზე თიხაზე გადაეტანა; თავის ქმნილებაზე გადაეტანა, დოქი იქნებოდა ის, სურა, ხალამი თუ ჭინჭილა.

ქართულ კერამიკას მუდამ თან სდევს იშვიათი პოეტური მომხიბვლელობა.

ჩვენს ოსტატს ფრანგებმა მეტად გულთბილი შეხვედრა მოუწყეს, ვალორისის მერმა დარბაზობა გამართა მის პატივსაცემად, შემდეგ ქილდო გადასცა. ხტუმარს დაათვალიერებინეს ლუვრის სახელგანთქმული მუზეუმი.

მხატვარ-კერამიკოსი რევაზ მეტრეველი ამჟამად ახალ ნაწარმოებებზე მუშაობს, რომლებსაც იგი მიუძღვნის ჩვენი ხალხის დიდებულ ზეიმს — საქართველოში ხაბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და საქართველოს კომპარტიის დაარსების ორმოცდაათი წლისთავის დღესასწაულს.

ᲚᲔᲘᲚᲐ ᲙᲐᲮᲘᲐᲜᲘ.

360N

- wind it describes of the one of the grades segregate, grades jumphs, sagginge bay-\$3500, ob top ofme makes, ofme gogo as tog-Ecotio neste, gigle somingo qui impon quiedagitos Tangola ga Tangolangola ahaal. (J. Fperpa to see Emergedes takements (medagnéspinks). dabyat go tobest, toybygegen taligatingendobs. okas Thinkohyak kopfaam apen anaseeso bagahdagadin tagggedo ghoaggdg6 (kghamo 1). of the guillier actions tops 2000s assure (pilips)

gambash ghos gagoligome I. Prompyodeh ag-Antights sonness ushander safeting angene and green whose along the medopolit "But den adiques enisting egibletes application gog (lighten 8).

გიორგის ორი ვაჟიშვილი: გივი (მარქვნივ) და აკაკი მუშაობენ ქ. წულუკიბის აბრეშუმის ბაფსალებaugheb mabhajada; gaga baghqba baadjhma mhga-Ann again agistogyche basajónt pojtogycho grafsendach jamobaces byty knoplet bybganle

Prediction readings to the state of the stat daglangst-bagingto gatchages babagitym bages iggranges go piphares on begage tenhights on the Auggroup (byfasen 6).

gerafigeb ByogenByogodo - pjenese toche debeto (highwe 1) to Boom staket Buthogen Gellegu Asbern (Imphaes a). Agosta gnanjenhobinseps.

die at bighungte tolles province, hings gate isgoglecturges 3340gs altragators, tomen grande moderate datifageopherat token fackage danger boegiggyfipalen lanning ggit igifgliga.

gopowed of Diepp do 20the Servendopy Depo special temperature of the particular stocks

rwacurpacy wkapa

Han Singrand

መፈርዩር የመማየር

— რა მოხდა ბიჭო, არ იტყვი? — ჰკითხა კვლავ მამიდაჩემმა. — რა ამბავია შენს თავს?!

თურმე ერთი თვის წინ ბიძაჩემი ფილარმონიაში მიიწვიეს და სახელგანთქმულ ხუმარა მსახიობთან ერთად სკეტჩში შესთავაზეს თამაში. სკეტჩი თავიდან ბოლომდე სიდედრის ლანძღვით იყო ავსებული. ბიძაჩემი, მართალია, თავის სიდედრთან კარგად იყო, მაგრამ როლი როლია და სკეტჩში ბრწყინვალედ ითამაშა. თვითონ არაფერს ამბობდა ცუდს სიდედრზე, იჯდა და ხუმარა მსახიობს უსშენდა, რომელიც სიდედრს თათხავდა, თან უცნაურად აკანტურებდა თავს და მაყურებლებით გაქედილ დარბაზს აცინებდა. ბიძაჩემი მხოლოდ შეკითხვებს აძლევდა, ბოლოს კი მორალი წაუკითხა, აი, ამ ამბავმა წაახდინა ყველაფერი, განსაკუთრებით ერთმა ფრაზამ: "კაცო, გიგდებდი ყურს და ასე მეგონა ჩემს სიდედრზე ლაპარაკობდი". საღამო რომ დამთავრდა, ბიძაჩემს ყველამ მიულოცა წარმატება, მთავარმა რეჟისორმა ალუთქვა, კვლავაც მოგიწვევთ ფილარმონიაშიო, ფრიად ნასიამოვნები ბიძაჩემი ლილინით წამოვიდა შინისაკენ. სიდედრმა თურმე ყველაფერი მოისმინა ტელევიზორში და ზომაზე მეტად გაბრაზებული დახვდა. არც ცოლი იყო კარგ ხასიათზე.

— რა დაგიშავე იმის ფასი, რომ ასე სახალზოდ მომგერი თავი, — მიაძახა სიდედრმა, — ეგ მეკუთვნის შენგანშ! ოქროსავით ქალიშვილი მოგეცი, ბინად ჩემთან ხარ, შვილებს მე გიზრდი, გაჭმევთ, გასმევთ, გაცმევთ... ასე მიხდი სამაგიეროს?!

იმ დღიდან მოყოლებული ბიძაჩემმა ერთხელაც 50ლარ გაიღიმა, ვეღარ გაიხარა. რამდენჩერ მოსულა მამიდაჩემთან, თავის საყვარელ უფროს დასთან და შემოუჩივლია, იქ ცხოვრება აღარ შემიძლია, ცოლს უნდა გავეყაროო.

— აი, წამოვედი, — თქვა ბიძაჩემმა და ღრმად ამოიოხრა, იქნებ გაუაროს, მერე ერთ პატარა ოთახი ვიქირავებ და...

ასე გადმობარგდა ბიძაჩემი ჩვენთან, მისი იმედი "მალე გაუვლის და შევურიგდებიო", ამაო გამოდგა, სიდედრს არ იქნა და არ გაუარა წქენამ, ბიძაჩეში მაინც იხტიბარს არ იტეხდა და ხშირად ნაძალადევად იცინოდა, გიტარაზედაც დაამღერებდა ხოლმე, ლექსის წაკითხვაც უყვარდა. წაიკითხავდა ლექსს, ან იმღერებდა და ბოლოს თავისდაუნებუ. რად ამოიოხრებდა. განსაკუთრებით შვილის უნახაობას ვერ ითმენდა, სურათს უბით ატარებდა. 3ამიდაჩემი სულ ეჩიჩინებოდა, მივიდეთ და მოველაპარაკოთ, სიდედრთან ვის არ მოსვლია ჩხუბი, მაგრამ ოჭაზს კი არ ანგრევენო. ბიძაჩემი პრინციპული კაციც გახლდათ. ხელოვანი კაცი ვარ, შემოქმედი, თავისუფალი უნდა ვიყო და არა სიდედრზე დამოკიდებულიო; ამიტომ ვერაფერი შევქმენი დღევანდლამდე, აწი მე ვიცი, როგორც მოვიქცევიო.

სცენაზეც ცუდად მისდიოდა საქმეები ბიძაჩემს, დადარდიანებულსა და დაბნეულს ხშირად როლი ავიწყდებოდა; თავის სიტყვებს წაუმატებდა ხოლმე, რის გამოც რეჟისორის უქმაყოფილებას იმსახურებდა.

ერთხელ ორი ბილეთი მომიტანა, კარგი სპექტაკლია და დაესწარით. გავუარე მზიას და სანთეატრში წავედით. მზია მაშინ ახალი გაცნობილი მყავდა. gwappwago

გზაში (ტითთავად ბიძაჩემზე ვესაუბრებოდი, მარ, თალია, მასაც გაგონილი ჰქონდა მისი სახელი, მაგ არა მმ გ მანდოდა უფრო მები საღმლიდა მ ბრწეთ- ნვალე მახათობზე, რომელიც უფონ დები საუფნოდა მ ბრწეთ- ნვალე მახათობზე, რომელიც უფონდილიბის გამო საწ- არატანიშების შემოგის თავაში, მაგრამ ბომ იცი-მეთებ, მეგობტის, შემგებული თეატრი, როლე- იი და, ბოლოს და ბოლოს, როგორც არ არსებობს დიდი და ჰაგარა მოლი, ასევე არ არსებობს დიდი და ჰაგარა თეატრი,

პირველმა მოქმედებამ კარგად ჩაბარა, ბიძაჩები პოლერად, მეორე მოქმედებისას კი... ისე აუბრა, მზიასი შემრისზგა, ბიძაჩემი ვეღარ ვიცანი, სადღა აღი მისი ტემატარგმნტი, მისი ომაბიანი შემაბილები, რამდენიშეჩერ სათქმელიც დაავიწყდა, სცენაზე ადგილს ვეღარ პოულობდა: მერე გავიგე, ბიძაჩები თურმე იმ დღეს ცოლს შებგედროდა და დიდხანს ეცმათათ. ცოლს კატიგარიული უარი ფიქვამს დედის მიტივებაზე, თუ შერიგება გინდა, შენ თვითონ მთღი და გიცლაჩემს ბოლიში მოუბადეთ.

მალტ სეზონი დამოავრდა და თუატრო სავასტოლოდ კახეთში წავიდა, ბიძაჩემს თავაზიანი ბოდიში მიუსადეს, წელს შენ ჯადალლილი ბარ და დაისვენეთ. დარჩა კაცი მარტო, უთეატროდ, უცრლა შვილოდ — მასა მამყო მელი და საღამოოშიო გვიან ბრუნდებოდა, პირველ ბანებში ყველას გვტუებდა რეპტიციებზე დავდივარო, მეტი, როცა მოუხშირა, მამიდაჩემმა ესტიდ დღე დააუცხა, უეროსი და იყო და ვალდებულად თულიდა თავს ძშისაფის მიტადა იმ დღიზ უმდეგ ბიძაჩემი ერთთავად შინ იგდა, საღამოთი ტელევიზორს უყურებდა, დღისით კი დაბორიალობდა ოთაბიდან ოთაბში და ჩალაგას ბურდლენებდა

ერონელ ქარსნიდან ადრე წამოველი, მაოემატი, ის მასწავლებელონ ვიყვო მისასვლელი და ძალიან მეჩქარებოლა. მამიციამები საბუროალოზე ცხოვრობდა, საკუთარი სახლი ჰქონდა დღი ეზო-იი გამიკარი ტის მეგალი გამიცარიდა — ძალლი ჩვეულებრივად არ მომეხალისა. ბეტონის აუზთან ბიძაჩები ჩაკუცქულიკო, ძალიან ცხელოდა და ტიზესებისა და მაისურის მარა გახლდათ. აუზის ბეტონის კედელზე გადახსნილი იდო პატარა ჩემოდანი სატარიახლოს კურებდაცქვეტილი, უკანა ფეტებზე დაკუნცულიკო ჩვენი ცუვო და ბიძაჩებს თვალა ბა პორტებდა.

მივუახლოვდი. ის ჩემოდანი დიდი ხანია მაინტერესებდა, იქ ხომ ნიაღხები და გრიმები მეგულებიდა, ბიაძჩემმა უქოადღებაც არ მომაქცია, მჰადაბლა ხალიხიანად ღილინებდა და თან გულდასმაო საქმიანობდა. (ქუგომ ერთი კი შემომბედა, ქუდი გაპეიცინა და კვლავ ბიაძჩემს მიაცქერდა, ქუდი გაპეიცინა და კვლავ ბიაძჩემს მიაცქერდა ერთხანს ბმა ვერ ამოვიდე. ჩემოდანი გაყოფილი იყო რამდენიმე უჯრიდად, ერთი უქრედში პრიალა სამედცინო ხელსაწყოები ეწყო. მეორე უჯრედში თაბაშირი ეკარა. გიც ნამდვილი, კიდევ იყო უქრედები, იქაც რალაცგიც ნამდვილი, კიდევ იყო უქრედები, იქაც რალაცრალაციები ეყარა, გვაგოჩიე, მავალითად, პატარი ჩარალაციები ეყარა, გვაგოჩიე, მავალითად, პატარი ჩა-

აისახეში მსახოობი იყო. მასზე დიდი მსახოობი ქვეყანაზე არაგინ მეგულებოლა. სართებტობი სეცნაზე იფეროდა და თავეანისმცემალებიც და დომად ჰყავ-და. იგი უფრო დიდი თეატრის სეცნაზე ოცნებობ. და იგი ეფრო დიდი თეატრის სეცნაზე ოცნებობ. თალი ცხოვრება და კიდეც ბედი. მაგრამ მუბ-თალი ცხოვრება გა განაზების სეცნაზე საწყოლებს აბდენ-განაზების და განაზების სეცნაზე საწყოლებს აბდენ-და, ყველა გულწრფელად აღაარებდა, რომ იგი დი-დი იკიტისათვის იყო მოწოდებულო. ჰვერამ. ეს მაგრამა არ შორდებოდა ბიძიჩემის ცხოვრებას, მას განაზების და გულები მაბდან და განაზების და განაზ

ინსტიტუტში მისაღებ გამოცდებს რომ ვაბარებდი, იმ წელიწადს უფრო დავუაბლოვდი ბიძაჩებს. აბალი ჩამოსული ვიყვი სოფლიდან და ბინა მამოდაბოან დავიდე. მამოდაჩემი, მოგებსენებათ მა მადების ამბავი, ცივ ნიავს აჩ მაკარებდა, გამოცდებს რომ გაბარებდა, ინსტიტუტის გამშკართან იდგა და მზეზე იწვებოდა ვერ გაჟუმართლე იმაღი, ერთი ქული დამაცლდა და ისე შეწუზად მამოდა, ძლივს მოგაბრუნეთ იმ დღეს. ქარბანაში დავიწყე მუშაობა, თან მასწავლებელთან დავდიოდი და კეი მზადებოდი.

იმ სალამოს ტელევიზორში საინტერესო გადმო-(ემა იყო; მე, მამიდა, მამიდაშვილები — რუსუდანი და ანზორი ტელევიზორის წონ ვისზედით. მამიდას ხელში საქსოვი ეჭირა და გამალებით ქსოვდა, ზალვა ბიძი, მამიდამების ქმარჩ, ტაბტზე იყო წამოწოლილი, სათვალე შუბლზე იეწია, 4 გაზეთი გვერდზე გადევდო და ექინს ისე მიჩერებოდა, ლამისაა შიგ შებძვრალიეთ.

მოულოდნელად ეზოში ძაღლმა დაიყეფა, მალე კარიც გაიღო, ყველამ იქით გავიხედეთ. კართან ლამაზი ვაჟკაცი იდგა, ერთ ხელში დიდი ჩემოდანი ეგირა, მეორეში — პატარა. ეს კაცი ბიძაჩემი იყო. — რა მოხდა, ბიჭოშ! — შეხძახა შეშფოთე.

ბულმა მამიდამ.
ბიძაჩემმა ჩემოდნები იატაკზე დააწყო და ბავშვები გადაკოცნა. მე პატარა შავ ჩემოდანს დავადგი თვალი, რატომლაც ვიფიქრე, რომ შიგ ნიღბები და გრიმები იქნება-მეთქი.

mark Zeridighat

8026 JB68

რა დამამშვიდებს, სულ ამას ვფიქრობ, აღარ შემომრჩა იმედიც მცირე, მე ჩემი წილი ძილი და სითბო ≱ერ დაუწერელ სტრიქონს შევწირე!..

და როს კარსმომდგარ ცხოვრების დაისს უკვე მინანქრულ თვალებით ვნაბაგ, არ თქვათ, — სათქმელი ვერ თქვაო მაინც, თქვით, — უნდოდა-თქო, რომ ეთქვა რალაც!..

53335 T 230

თოვლში ნაკვალევს ადვილად ვამჩნევთ, ოლონდ ის თოვლიც ილევა სწრაფად, შე კი ამგვარად არ მინდა დავრჩე, რადგან ცხოვრება სხვაგვარად მწაფავს...

სულ სხვაა, როცა საკუთარ ცეცხლით ანთებული და შეურიგალი ქერ ფეხდაუდგმელ მყინვარწვერს ებრძვი, და შენს ნაკვალევს იცავს გრიგალი!..

65456M325M30...

kas 206020330

საქართველოში პოეტის სახელს ყველაზე მეტად ხიფათი ამხელს.

თუ არ აკოცე ტკარცალა კოცონს, რომელიც მხოლოდ შორიდან მოსწონთ,

თუ ბეწვის ხიდზე არ გახვალ ქიქურ, იქ, სადაც შმაგი მდინარე მიჰქუხს.

თუ არ ეწამე მარად და მარად, ოღონდ საკუთარ ჭერქვეშ კი არა,

თუ არ დაიწვი ერთ მაგარ თქმაში, რალა პოეტი იქნები მაშინ?

ᲬᲣᲗᲘᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲗᲐᲓᲐᲠᲘᲒᲘ

არა, აზრი არ ჰქონია თურმე ლოდინს. ყოველ ასაკს ერთნაირი ფუნგით ვსატავთ; ბავშვობისას სიჭაბუკეს შევნატროდი, სიჭაბუკემ კვლავ ბავშვობა მომანატრა.

თუმც ყველა ფერს იასამნის ფერი მიქობს, ბოლოს მაინც გამაფუგებს თეთრი ფერი, მობრძანდება სიბერე და... მერი ბიჭო, სიჭაბუკე გამიხდება სანატრელი.

ასეთია წუთისოფლის თადარიგი, გვაცსარებს და თვალწინ გვიქნევს დაუნის რტოებს... სიკცდლზე კი არას ვამბობ, რადგან ივი საჭაშნიკოდ არც ერთ ნატვრას

ᲨᲔᲛᲝᲗ**ᲔᲜᲔᲒᲐ** ᲒᲣᲚᲒᲣᲚᲘᲡ **ᲪᲘᲮᲔ**ᲡᲗᲐᲜ

stag ob sho, ajag ob aho, Sandamalaha, Sanomobasho. მთვარე — ხიზმარი და სიფრიფანა, და შენი კაბა ნიავდაკრული, წყვილად ნაკერი — ლიანდაგურბ, კაბაში ტანი, როგორც იფანი სიზმარეულად გადარწეული... ბულბულის ციხე თუ ნაციხარი, ბავშვის ცრემლივით წმინდა ცისკარი და სილამაზე ათასწლეული. ofog ob sho მთვარე — სიზმარი, ნათბილისარი. ნათილისმარი.

გულმოდგინედ უკაკუნებდა ჩაქუჩს და მე მომეჩვენა, რომ იგი ძალიან კარგ გუნებაზე იყო. ერთხანს ხელებში მივჩერებოდი, მერე კვლავ ჩემოდანში ჩავიზედე და გკითხე:

— რა არის ეს, ბიძია, რას აკეთებ? ბიძაჩემმა პასუხი არ გამცა, ჩემოდნიდან რალაც რბილი მასა ამოილო და მითხრა: — აბა, ერთი კბი-

ლები მოუჭირე! მე უყოყმანოდ შევასრულე მიხი თხოვნა. ამ რბილ მასაზე ჩემი წინა კბილები აღიბეჭდა. ბიძაჩემმა გულდასმით შეათვალიერა და ჩაილაპარაკა:

ეშმა გულდასშით შეათვალიერა და ჩაილაპარაკა: — ახლავე, ჩემო კარგო, ახლავე! მან ერთხანს იფუსფუსა — თაბაშირი წყალში

მან ერთხანს იფუსფუსა — თაბაშირი წაქალმი გახსნა, მერე ფორმაში ჩაახსა, ცოტა ხანს დააცედა, რომ გაშრა და გამაგრდა, რბილი მასა შემთაცალა და თეთრი მიჯრილი კბილები დიდი ამბით მომაწოდა, თან გაშარქვებულის ლიმილით მითხრა:

- sas, dasm, appo sampaol!

გაოცებულმა შევათვალიერე ჩემივე კბილები; მერე კიბეზე ავირბინე და მამიდას ვაჩვენე:

მამიდამ ჩამომართვა კბილები, შეათვალიერა და მითხრა:

— იცი, ბიჭო, რა ოსტატი იყო? საიდან არ მოდიოდნენ მაგასოან! მაგას ხომ ინსტიტუტი აქვს დაშთავრებული. ისეთი სახელი ჰქონდააა... — ალარ დაამთავრებული.

მე წიგნს დავტაცე ხელი და მასწავლებელთან გავიქეცი.

Namens naach

808760 8E33360

ერთი ღარიბი სოფლელი ბიჭი, სახელად გონზა მოგამგეირედ დუდგა ქმდიდანის და მალზე ქენწა — გონზა, — უბრძანა ბატონმე, — წადა ტავში, და ფინზი მოიტინე საუბარებ ქალე საემ, ტიჭი! — ახლავე ბატონი, — უბასუბა ვონააშ, შენს

— ახლავე ბატონო, — უპასუნა გონხამ, ჰურს მოზრდილი ყუა ჩამოსჭრა და ის იყო გზას უნდა გასდგომოდა, რომ ბატონმა დაუყვირა:

— რას სჩადიხარ. ასე შენ მთელ ჩემს საცხოვრებელს მოუღებ ბოლოს. რად გინდა მაგდენი პუ-"რი? მოჭერი უფრო ცოტა!

— შეიძლება უფრო ცოტაც, — თქვა გონზამ და ყუა შუაზე გაყო.

— არა, არა გონზა! <u>— ისევ</u> დაიყვირა ბატონმა, ეგეც ძალზე ბევრია, მოჭერი უფრო ცოტა!

— შეიძლება უფრო ცოტაც, — ისევ დაეთანხმა გონზა და გაყოფილი ყუის ნახევარი კიდეგ შუაზე გაყო.

— აი, შენთვის ეს საქმარისია, — თქვა ბატონბა, — ოლონდ სანამ ქამას შეუდგებოდე, მანამდე უუა ნაკადულში ჩადევი, ბურო წყალში დალბება და მთელ დღეს გეყოფა.

გონზა საღამოს დაბრუნდა ტყიდან. ბატონმა ჰკითხა:

— რა ქენი გონზა, ბევრი ფიჩხი მოაგროვე? — ერთი კონა, — უპასუხა გონზამ.

___ეოთი კოია, ___უაათუია გოიათა. გაცეცხლებული ბატონი თავის ყურებს არ უკეროდა, ___ რას ჰგავს ეს? ___ ყვიროდა გამწარებული, ___ მთელ დღეს მხოლოდ ერთი კონა?

— მე ის კონა არ წამომიღია, ნაკადულში ჩავდევი, — თქვა მშვიდად გონზამ, — ფიჩხი ნაკადულმი დალბება, გაიზრდება, მერე მოვიტანოთ და მთელ ზამთარს გვეყოფა!

CACECA

SE65360 8853560

ლამურა ახლა მარტო ლამლაშობით დაფრინავს, წინათ კი, მისთვის დღე და ლამე ერთი იყო. ერთხელ, მიფრინავს თავისთვის და ხედავს, რომ

მისკენ ქორი მოექანება. — მოდი აქ, ძვირფასო, — დაუძახა ქორმა, —

— მოდი აქ, ძვირფასო, — დაუძახა ქორმა, მე შენ სამი წელია დაგეძებ.

 რად დამეძებთ, ბატონო, რა გნებავთ?
 "როგორ თუ რა, ყველა ფრინველმა თავისი ვალი გადამიხადა, შენ რაღას ფიქრობ?

— მე ხომ ფრინველი არა ვარზ! — თქვა ღამურამ, დაეშვა მიწაზე და ნაძვნარისაკენ წახანხალდა. "მართლაც მხეცი ყოფილა" — გაიფიქრა ქორმა.

ნაძენაბს რომ მიუპზლოვდა, საცოდავ ღამურას მელა შემოეყარა, მოდის და მოათრევს თავის გრძელ კუდს.

— დილამშვიდობისა, ძმობილო! მე შენ მეშვიდე წელია გეძებ! — უთხრა მელამ.

-- რისთვის დამეძებ ბატონო?

— იმისთვის, რომ ყველა ნადირმა თავისი ვალი გადამიხადა, მარტო შენ დარჩი...

— შე? მე ხომ ნადირი არა ვარ? — წამოიძახა დამურამ, მერე ერთი შეიფრთხიალა, ფრთები გაშალა და გაფრინდა.

"მართლა ფრინველი ყოფილა" — გაიფიქრა მე-

მას შემდეგ მელიასაგან დაშინებულ ღამურას მიწაზე აღარ გაუკლია, შიშისაგან ორივე ფეხები გაუხში. ველარც ღლისიტ ბეღავს ფრენას, ქორისა იშინია

ングラフラフ

ჰათრას მეფე უთალი

3M6L8368060 60%000000

Ex oriente lux (bobsomm smambsgmgonossbss) ამბობდნენ ძველი რომაელები. მართლაც, მსოფლიო ცივილიზაციის აკვანი აღმოსავლეთში დაირწა. იქ ჩაისახა უძველესი დამწერლობანი, იქ შეიქმნა პირველი ლიტერატურული ძეგლები, იქ მიიღო დასაბამი პოპულარულმა რელიგიებმა — ბუდიზმმა, იუდაიზმმა, ქრისტიანობამ, ისლამმა. აღმოსავლური ცივილიზაციის მნიშვნელოვანი ცენტრები თავმოყრილია მდ. ევფრატსა და ტიგროსს შორის, იმ ტერიტორიაზე, რომელსაც ძველი ბერძნები "მესოპოტამიას" ("შუამდინარეთს") უწოდებდნენ. უკვე ექვსი ათასი წლის წინათ მესოპოტამიაში უნდა ყოფილიყვნენ ის ხალხები, რომლებმაც შემდეგში ძლიერი სახელმწიფოები და საყოველთაოდ ცნობილი კულტურა შექმნეს: შუმერები, ამორევლები, აქადელები.

მესოპოტამიის შესწავლას დიდი ხნის ისტორია აქვს. არქეოლოგიურმა გათხრებმა და მატერიალური კულტურისა და წერილობითი ძეგლების სათანადო კვლევამ მრავალი საინტერესო მასალა გამოავლინა. ეს ძიება დღესაც წარმატებით გრძელდება. მესოპოტამიის მიწაზე (დღევანდელ ერაუში) ამუამადაც წარმოებს არქეოლოგიური გათხრები და სარეკონსტრუქციო სამუშაოები. მესოპოტამია ხომ მსოფლიო ისტორიის უდიდეს საგანძურს წარმოადგენს, რომლისადში შეუნელებელი ინტერესი განუწყვეტლივ იზრდება.

ამას წინათ ერაუში ყოფნის დროს ჩვენ მოგვეცა საშუალება საკუთარი თვალით გვენახა მესოპოტამიის ზოგიერთი უმნიშვნელოვანესი არქეოლოგიური ძეგლი, რაზეც ქვემოთ მოკლედ მოგითხრობთ.

1. 6008638 606360608036

ძველი წელთალრიცხვის VIII-VII საუკუნეებში მსოფლიო ცივილიზაციის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს კერას ასურეთის იმპერია წარმოადგენდა. მას უზარმაზარი ტერიტორია ეჭირა, რომელიც მდ. ნილოსისა და ხმელთაშუა ზღვიდან შუა ირანამდე იყო გადაჭიმული, ჩრდილოეთით კავკასიამდე აღწევდა. ხოლო სამხრეთით მას სპარსეთის ყურე ესაზღვრებოდა. და აი, ამ ძლიერი სახელმწიფოს მეთაურმა მეფე სინახერიბმა (705 — 681 წ. წ. ჩვ. ერამდე) თავის სატახტო ქალაქად მდ. ტიგროსის მარცხენა მხარეს ბორცვებზე გაშენებული ნინევია აქცია. ნინევიის სახელი დღეს ყველასათვის ცნობილია და როდესაც მე ნინევიიდან სულ 1,5 კმ-ის დაშორებით ქ. მოსულში აღმოვჩნდი, ბუნებრივია, განვიზრახე მომენახულებინა იმ ქალაქის ნანგრევები,

რომელიც ოდესღაც მთელ ცივილიზებულ მსოფლიოს შიშის ზარს სცემდა. 1970 წლის 11 იანვარს მოსულის უნივერსიტეტის თანამშრომელთა თანხლებით, რომელთა შორის იყო ახალგაზრდა ასირიოლოგი ფარუკ ნასირ არ რავი, გავემგზავრე ძველი ნინევიის დასათვალიერებლად.

ოდესღაც დიდი და ძლიერი ქალაქის ნაცვლად დღეს, საკმაოდ დიდ ფართობზე, დაცულია გალავნით შემორტუმული ოთხკუთხა ფორმის ბორცვები. პირველად ჩვენ მივადექით ქალაქის იმ ჭიშკარს, რომელიც დაახლოებით ერთი წლის წინ აღმოაჩინეს. ეს არის ე. წ. მაშქის ჭიშკარი ("ტუავის ჭიშკარი"). "მასპინძელი" გულლიად დაგვხვდა და თავისი "სავიზიტო ბარათიც" კი წარმოგვიდგინა: ჭიშკრის შესასვლელში ქვის ფართო ფილაზე ლურსმული ნიშნებით ეწერა: "სინახერიბ — შარრუ ნინა" ("სინახერიბი — მეფე ნინევიისა"). მაშქის ჭიშკართან ამჟამად სარესტავრაციო სამუშაოები მიმდინარეობს, ამასთანავე ამ უბანში არქეოლოგიური გათხრებიც ფართოვდება. აღმოჩენილია ახალი წარწერები, რომლებიც სინახერიბს ეკუთვნის. გათხრებსა და სარესტავრაციო სამუშაოებს აწარმოებს ერაყის სიძველეთა დაცვის დეპარტამენტი და მოსულის უნივერსიტეტის არქეოლოგიის განყოფილება. საამისოდ დიდი თანხებიცაა გამოყოფილი. შარშან დეპარტამენტმა ნინევიაზე 25.000 დინარი (62.500 დოლარი) დახარგა,- წელს გამოყოფილია 18.000 დინარი (45.000 დოლარი). ნინევიის გათხრებსა და სარესტავრაციო სამუშაოებს ხელმძღვანელობს მოსულის უნივერსიტეტის არქეოლოგიის განყოფილების გამგე დოქტორი ამირ სულეიმანი. ამ მუშაობაში ჩაბმული არიან უნივერსიტეტის სტუდენტებიც.

"მაშქის ჭიშკრის" გარდა, ნინევიის გალავანს კიდევ სამი ჭიშკარი აქვს. ჩვენ მანქანით გარს ვუვლით მთელ ქალაქს გალავნის გასწვრივ, რომლის სიგრძე 15 კმ-ია და დეტალურად ვათვალიერებთ ქალაქის ყოველ შესასვლელს.

II შესასვლელი — "სინის ჭიშკარი" ("სინ" მთვარის ღმერთი ასურულ-ბაბილონურ მითოლოგიაში), ისევე, როგორც სხვა ჭიშკრებიც, ორმაგ bahabhaahaann კოშკებს შორისაა დატანებული. სამუშაოები აქაც მიმდინარეობს.

დამთვალიერებლებისათვის განსაკუთრებით საინტერესო ჩანს ქალაქის III შესასვლელი — "ნერგალის ჭიშკარი" ("ნერგალი" იმავე მითოლოგიით ომის ღმერთია და განაგებს ქვესკნელს, მიცვალებულთა სამყაროს). ეს ჭიშკარი ერაყელმა არქეოლოგებმა 1941 წელს გათხარეს. იმავე ხანებში შესასვლელთან აღმოაჩინეს მითური ცხოველის ორი უზარმაზარი ქანდაკება. მას ტანი ხარისა აქვს, თავი — ადამიანისა და ფრთები — არწივისა. ეს — ქალაქის დამცველი კეთილი სულია — შედუ, რომელსაც ამ "პოსტზე" ხშირად ვხვდებით ასურეთის სხვა ქალაქებშიაც. შედუს თავი გრძელი ხუჭუჭა წვერითა და თავსაბურავით მოგვაგონებს ასურეთის მეფის თავს. 1956 წელს ერაჟის სიძველეთა დეპარტამენტმა აღადგინა ნერგალის ჭიშკარი და გალავნის კედელში შესასვლელის ორივე მხარეს მუზეუმი გახსნა. ეს მუზეუმი მოთავსებულია ორ პატარა ოთახში, სადაც გამოფენილია ასურეთის სამეფოს განვითარების რუკა (XIV-VII ს. ს. ჩვ. ერამდე) ოთახის მთელი კედლის გასწვრივ, ქ. ნინევიის მაკეტი, კერამიკული ნივთები და თიხის ფირფიტები ლურსმული წარწერებით. შესასვლელთან ძველებურად დგანან შედუს ქანდაკებანი.

როგორც ვარაუდობენ, მაღალ გალავანს დაკბილული ზედაპირი და აქა-იქ დატანებული კოშკები ჰქონდა, სადაც მეციხოვნე მცველები იდგნენ. გალავანი აგურითაა ნაშენები. გალავნის შიგნით, მეფის სასახლის გარდა, რამდენიმე მაღალი შენობა იყო, რომლებიც საფეხურებიან კოშკებს წარმოადგენდნენ. მათ ტაძრების — სალოცავების დანიშნულება ჰქონდათ და ზიქურათის სახელით იყვნენ ცნობილი. შემორჩენილია ნაშთები ქვის წყალსადენისა, რომლითაც ქალაქი წყლით იყო უზრუნველყოფილი. ჭიშკრისაკენ საკმაოდ ფართო გზა მიემართება. რამდენადაც ქალაქი ბორცვზეა, აღმართ-აღმართ გვიხდება სიარული. და აი, ჩვენ ქალაქში ვართ. დავდივართ ნინევიის ქუჩებში. ჭიშკრიდან მიმავალი ფართო გზა შემდეგ ვიწრო გასასვლელებად იქცევა, რომლებიც სხვადასხვა ნაგებობისაკენ მიემართებიან. დაახლოებით ცენტრში აგურით მოპირკეთებულ ამაღლებულ ადგილას იდგა მეფის სასახლე.

IV შესასვლელი "შამაშის ჭიშკარია" ("შამაშ" მზის ღმერთის სახელია). ჭიშკართა შორის ეს ჭიშკარი ყველაზე კარგადაა რესტავრირებული. ალდგენისას ძირითადად გამოყენებულია ორიგინალის ქვები, რომლებიც იქვე ეყარა. ავყევით ჭიშკრისაკენ მიმავალ აღმართს, რომელიც ქვებით მოუკირწყლავთ. გალავანი აქ ორი პარალელური კედლითაა წარმოდგენილი: გარეთა და შიგნითა. გარეთა კედელი ქვისაა, შიგნითა კედელი კი ალიზის აგურითაა ნაშენი. ამ ორ კედელს შორის კორიდორია დატოვებული. გალავნის შიგნით საძირკველში ორი ქვის ფენა შეინიშნება: ზედა — სინახერიბს ეკუთვნის და მასზე აქა-იქ ლურსმული წარწერებიც გვხვდება, ქვედა უფრო ადრეული ხანისაა. ლურსმული წარწერები ხშირად შეიცავენ სინახერიბის სახელს. წარწერებიანი ქვის ფილები ჩვენს ფერხთ არის. დავდივარ ზედ და მაგონდება აქადური ენის ლექციები, როდესაც გად. გიორგი წერეთლის ხტლმძღვანელობით ყნავლობდით სინაბერიბის ე.წ. ექცნაგნაგობი გარენებას, ეს კარგი სხის წინათ იყო (სამამულო ომის დროს) და როგორ ვიფექრებდი მაშინ, რომ ოდესმე სინაბერიბის სტუ-მარი იამნიბოლი.

აქ ნინევიაში აღმოჩნდა სინახერიბის შვილაშვილის აშურ ბანიყალის (068 — 031) (ენობილი ბიბლიოთეკა, რომელიც ლურსმულად დაწერილ 30 ათასზე მეტ თიხის ფირფიტას მოიცავდა. მალე (012 წელს ჩვ. ერამდე) ნინევიას მოიცავდა. მალე დოთ და ბაბილინელთა კარები და ქალაქი ნინვრეეებად აქციეს. ამ დროიდან აღარ არსებობს ძველი ქალაქი ნინევია, მაგრამ მისი ნანგრევების აბცლის აბალი ნინევია გაშენდა — აბაგრა ქალაქი თანამედროვე სტილის ორ-სამ სართულიანი სახლებით, სავაჭროებით, სხვადასხვა დანიშნულების შენობებით.

დიდბანს დავდიოდით ძველი ნინევიის ნანგრევებში. ფარუკი კვალდაკვალ დამყვებოდა და (დვილობდა, რაც შეიძლება დებალერად აეხსნა ყველაცერი. ფარუკს განათლება ბაღდადას უნივერსიტეტში მთულია, აქვე უსწავლია აქაღური ცნობილი ჩები ახირიოლოვის ლ. მათოუშის ხელმძღვანელო-

ნინევიის დათვალიერების შემდეგ არქეოლოგებმა თავის ბანაკში მიგვიწვიეს, რომელიც იქვე ახლოს ჰქონდათ გამართული. ეს არის ბარაკის ტიპის გრძელი სახლი, სადაც მოგრძო სამუშაო ოთახებს გარდა საცხოვრებელი პატარა ოთახებია (თითო ოთახი თითო მუშაკისათვისაა გათვალისწინებული) უველა სათანადო სათავსით. დიდ ოთახში, რომელსაც მასპინძლები ხუმრობით დარბაზს უწოდებენ, ანთია დიდი ნავთქურა, რასაც გასათბობადაც იქენებენ და საქმლის დასამზადებლადაც. ოთახის ერთი კუთხე სასტუმროს აქვს დათმობილი: აქ დგას სავარძლები და პატარა მაგიდები ყავისა და ჩაის დასალევად. არქეოლოგები ჩაით გაგვიმასპინძლდნენ. გაიმართა გულთბილი მეგობრული საუბარი, რომლის დროს მასპინძლებმა დიდი გულისყური გამოიჩინეს საქართველოში წარმოებული არქეოლოგიური მუშაობისა და მისი ორგანიზაციის მიმართ, დაინტე. რესდნენ სათანადო პუბლიკაციებით. მთხოვეს გადამეცა ქართველი არქეოლოგებისათვის გულითადი სალამი და თხოვნა, რომ მათი პუბლიკაციები ერაუელი კოლეგებისათვის მიეწვდინათ.

ასე დამოავრდა ჩემი სტუმრობა სინახერიბთან.

2. ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ ᲔᲥᲕᲡᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ

მდ. ტიგროსის მაჩქვენი ნაპირას, ქ. მოსულოდან კმ-ის დაშორებით მდებარეობს ნაქლაქეთ ნიმ-რუდი. ასურულ წყაროებში ნიმრუდი. "ქალბუ". დ არის ცნობილი (ბიბლიის "ქალაბ"), ხოლო თვით სახელწოდება, ნიმრუდი "დებით "ნიშონება", ნიწურთა "მის სახელმისაკან უნდა მოდიოდეს. ნინურთა თმის და გადარობის ღმერთად ითვლებოდა და დატირი ნაბუმდე ქალაქის მთავარი მუარველი იყო. მის პატივსაცემად აქ ტაძარიც ეფო აგებული. აქვადა ნამწოვებში იღის აბრეთადიები ბიბლი გარელის ამუშაოები მიმდინარეობს, გრძელდება აგრეთვე აჩქეთლობების ინტისაციას სამუშაოების ინტისაციას სამუშაოების ინტისაციას სამუშაოს ერთების სამუშაოების ინტისაციას სამუშაოს ერთების სამუშაობის ინტისაციას სამუშაოს ერთების სამუშაობის ინტისაციას სამუშაოს ერთების სამუშაობის განუბის ზალმოვანელობს.

მიმდინარე წლის 12 იანვარს მოსულის უნივერიტეტის თანამშრომელთა და სტუდენტთა თანუებით გავემგზავრე ამ სახელგანთქმული ნაქალა-

ეკვის დასათვალიერებლად.

ნიმბუდი (ქალხუ) ძვილი წელთალბიცხები IX — VIII საუკუნებში ახუბეთის მეფითა ტები-დნება ახუბეთის მეფითა ტები-დნება ახუბეთის მეფითა ტები-დეგება ახუბეთის (XIII ს-ში ჩვ. ტამადე) აბცხებობდა. აშეტი ნასიტოვლ II-მ 888 წულს ქალხუბ თავისი სამეფოს სატაბტო ქალუქად აქცია, ააგო სასახლეები, ტაძრები, გაიყვანა წყალ-სადენი. ქალბუ სატაბტო ქალუში ფოუ სატაბი ქალაში დეგ ქალ კა 221 — 7050, ტომელმაც თავიბი ტები-

დენცია ჭერ ნინევიაში, ბოლო შემდეგ დურ-შარრუქინში (ბორსაბადში) გადაიტანა, ნიმრუდი ერთნანს კიდეგ იჩებოდა ღმერი ნინურთას კულტის ცენტრად და ასურელთა სამბედრო ბაზად. ვიდრე YI ს-ის დასაწყისში იგი არ დაანგრიეს და არ გაძარცვეს მიდიელებშა.

ქალაქ ნიმრუდს ოთხკუთხედის ფორმის ტერი"ორია უმგრავს, მას აღიზის აგურის რვაკილომეტრიანი გალავანი ერტკა. ქალაქის სამხრეთ-დასავლეთ კუთხეში "ზიქურათი" — შვოდტერასიანი მადალი კოშეი მდგარა, რომლიდანაც დღეს 17 მეტრის სიმალოს კედლებია შემორჩენილი. ამავე რაიონშია აგებული ტაძრები და სასახლები. ქალაქის
სამხრეთ-აღმოსავლეთ მბარეს ნაშთებია ციბე-სიმაგრისა, რომლის აგებასაც აშურ-ნასირუალ II-ის ძეს
შალამანასამ III-ს (690 — 849) მიაწერებ.

ზიქურათის უკან, ოდნავ მარჩვნივ ნინურთას ტაძარი გათხარეს, სადაც, საკულტო დანიშნულების დარბაზების გარდა, პროდუქტების დიდი საწყობი აღმოჩნდა.

ქალაქ ნიმრუდის გათხრის ისტორია ას წელზე მეტს ითვლის. დიდი ხნის განმავლობაში გათხრებს განამომებდა გარტანეთის მუზუუმი და ბრიტანეთის არქეთლოგიური ინსტიტუტი ერაუში. გათხრება 1846 წელს დაიწყო ა. გალარდმა, რომელმაც აშურ-ნასირფალის ერთ-ერთი სასახლე აღმოაჩბა. ამ გათხრების დროს გამოვლენილი მასალის დიდი ნაწილი ბრიტანეთის მუზეტშშია დაცული. 1855 წლიდან გათხრებსა და სარესტავრაციო სამუშაოს ნიმრეუში მხოვოდ ერაკოციაბ ანამომკისი

ტაძრის სამხრეთით ერთმანეთის მეზობლად გამოვლენილ იქნა ორი სასახლე: ე. წ. ჩრდილო-დასავლეთისა და სამხრეთ-დასავლეთისა. ვათვალიერებთ პირველ მათგანს. აი, სამეფო დარბაზის შესასვლელები (ასეთი შესასვლელი ორია). შესასვლელის ორივე მხარეს აღმართულია დიდი ქვის არწივის ფრთებიანი და ადამიანის თავიანი ლომები. ეს ლამასუა, რომელიც უკვე ხსენებულ შედუსაგან იმით განსხვავდება, რომ პირველს (ლამასუს) კოომის ტანი აქვს, მეორეს (შედუს) კი — ხარისა. ლამასუს პირველად ექვსი წლის წინათ შევხვდი ლონდონში, ბრიტანეთის მუზეუმში. და აი, ეს კეთილი ცხოველი, ჩემი ძველი ნაცნობი, აქ ჩემსავით სტუმარი კი არ იყო, როგორც უცხო ჩრდილოეთში, არამედ მასპინძელი საკუთარ სახლში. შესასვლელში ძირს დაგებულია დიდი ქვის ფილა, რომელიც მთლიანად დაფარულია ლურსმული წარწერით. სამეფო დარბაზის მარცხნივ ოთახია, რომელშიც შეინიშნება რაღაც ძეგლის ფუძე. აქ ოდესღაც აღმართული ყოფილა სტელა ლურსმული წარწერით. იგი ჩვენ ვნახეთ მოსულის მუზეუმში. არის დიდი ზომის ყვითელი ქვა, რომლის ცენტრალურ ადგილას გამოსახულია აშურ-ნასირფალ II ჰსურულ ღვთაებათა სიმბოლოებთან ერთად. წარწერა მოგვითხრობს აშურ-ნასირფალ II-ის საქმიანობაზე (ქალხუს სატახტო ქალაქად ქცევა, სამეფო სასახლის აგება, არხების გაყვანა და სხვ.). თვით სამეფო დარბაზში, რომელიც საკმაოდ მოზრდილია, აღმოჩნდა უზარმაზარი მონოლითური ქვა პოსტამენტი სამეფო ტახტისათვის. ეს ქვის პოსტამენტიც ჩვენ იმავე მოსულის მუზეუმში ვნახეთ. ამ ქვის მთელი ზედაპირი დაფარულია ლურსმული წარწერებით. აქაც მოცემულია აშურ-ნასირფალ II-ის საქმიანობის მოკლე დახასიათება. ამავე სასახლეში აღმოჩნდა აშურ-ნასირფალ II-ის ქანდაკება და შალმანასარ III-ის ობელისკი რელიეფური გამოსახულებებითა და წარწერებით, რომელიც ამჟამად ბრიტანეთის მუზეუმშია დაცული, სადაც სხვა ძეგლებთან ერთად ეს საყურადღებო ობელისკიც ვნახეთ. სასახლის ტერიტორიაზევე ნაპოვნია აგრეთვე სპილოს ძვლის მეტად ნატიფი ნაკეთობანი, რომელთაც მოსულის მუზეუმში გავეცანით. მათ დიდ ნაწილს, როგორც ჩანს, იყენებდნენ სამეფო ტახტისა და სხვა სამეფო დგამის მოსართავად. მათ შორის ყურადღებას იქცევს ძუ ლომის მონასთან ბრძოლის სურათი (რელიეფური გამოსახულება), ლამაზი ახალგაზრდა ქალის ნილაბი, რომელიც ამჟამად ცნობილია "ნიმრუდის მონა-ლიზას" ფირფიტა ადამიანის გამოსახულებით და სხვ. ქვის ბარელიეფებით მოპირკეთებულ სასახლის ოც ინდშეგას სინეგგობნაც იწნემო ეგნელთეგ სინეზ ფილა გამოსახული. კარგად შენახული ბარელიეფები ინგლისელებს მოუხსნიათ და ინგლისში იი ინგლიაცლება ამტოლიად ნამტერცვები, რომლებსაც ერაყელი რესტავრატორები დიდი სიფრობილით და ცოდნით აღადგენინ და თავის ძვილ ადგილზე კედლის გასწვრიც მართავენ. აქ უურადღებას ბაუ-რობს სიცოცხლის სის გამოსახულება, რომელოც შედარებით უკეთაა დაცული. ხსენებული სასახლის ჩრდილო ფლიგელში სამდივნო და პროდუქტების საწყობი უნდა ყოფილიყო, რასაც სხვადასხვა პროდუქტის ნარჩენები და თიხის წარწერიანი ტაბლეტები ადასტურებენ. ტაბლეტები შეიცავს სამეურნეო ანგარიშს. აქვე ნაპოვნია თიხის ცილინდრი წარწერით, რომელიც ძველ ბაბილონში იშთარის ტაძრის აგებაზე მოგვითხრობს და აქ წამოღებულია როგორც ომის ნადავლი.

გათხრების დროს აღმოჩნდა პატარ-პატარა სახლებიც, რომელთაგან ერთში დაცული იყო საქმიანი არქივები.

ხსენებული სასახლეების სამხრეთ-აღმოსავლეთით მდებარეობს კიდევ ერთი სამეფო სასახლე, რომელსაც "დამწვარ სასახლეს" უწოდებენ. ფიქრობენ, რომ ამ სასახლეს იყენებდა სარგონ II (722 — 705), ვიდრე იგი თავის ახალ სასახლეს ააშენებდა ხორსაბადში. სასახლეს დაახლოებით 100 მ × 100 მ ფართი ეჭირა. სასახლის ნანგრევებში სხვა ნივთთა შორის მიაგნეს თორმეტ წერილს, მიწერილთ სარგონისადმი. ამ სასახლის აღმოსავლეთით მდებარეობდა ნაბუს ტაძარი. ნაბუ ხელოვნებისა და მეცნიერების მფარველად ითვლებოდა. ტაძარი აგებულია იმავე გამოუმწვარი აგურით, რაც ახე დამახასიათებელია ახურული ნაგებობებისათვის. ნაბუს ტაძარი მოიცავდა საკურთხევლებს სამი ღვთაებისათვის, რომელთაგან ერთი ნაბუს მეუღლე თაშმეთუმი იყო. შესასვლელში თევზის ტანიანი და ადამიანის თავიანი ქვის ქანდაკებანი იდგნენ. ტაძრის მახლობლად მწერლების ოთახები იყო, სადაც აღმოჩნდა ტაძრის ბიბლიოთეკის ნაწილი, რომელიც ჰიმნებს, სამედიცინო ტექსტებსა და მაგიკურ ფორმულებს შეიცავდა. ნაბუს ტაdahonat abendus Boros Jamajan Bolabamomo JoBკარი, რომელსაც ქვის ლომები იცავდნენ. ლომებზე შალმანასარ III-ის სახელია ამოჭრილი.

შალშანასარ III-ის ციხე-სიმაგრე, როგორე ეს უკვე აღნიშნული იყო, ნიმრულის სამხრეთ-აღმოსაგლეთ რაიონი მდებარეობდა და გარს ოთხმეტრიანი სისქისა და შვიდმეტრიანი სიმაღლის გალავანი ეგლო. მისი ფართი 7,5 ჰა-ს შეიცავდა. 1857 და 1868 წლებში წარმოებული გაოხრების შედეგად სრულად იქნა აღმოჩენილი დიდი სასახლე.

შალმანასარის ციხე-სიმაგრე განკუთვნილი იყო ქალაქის დაცვისათვის. აქვე იყო არსენალიც. სამეფო რეზიდენციად იგი იქცა შალმანასარ III-ის • დროიდან (869,884), რის გამოც ამ ნაგებობას მისი სახელი ეწოდა.

შალმანასარის სასახლე, რომელიც ამ ციხე-სიმაგრის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილშია, მოიცავდა მრავალ ოთანას, რომელით შორის ერთი განცუთვნილი იყო სამეფო ტახტისათვის. ეს ტახტი ოდესღაც მდგარა საფებურებიან თახტამენტზე, რომელიც ამცამად ბალღადში, ერაჟის მუზეუმნია დაცული. პოსტამენტი სკულპტურული ფიგურებითაა შემკული, რომლებიც მეფეხა და მის ხელქვეითებს წარმოგაიდაგინები

ასარბადონს (681-608) შეუკეთებია და ალუდგენია ციბე-სიმაგრე. 614 წელს (ჩვ. ერამდე) ციბესიმაგრე ლაქმიევიათ და გაუბარცვიათ. 618 წელს უცდიათ ამ ნაგებობათა ალდგენა, მაგრამ 618 წელს მალმანასარის ციბე-სიმაგრე საბოლოოდ ფაუნგრევიათ და დაუქცევიათ. არქეოლოგებმა აქ მრივალი საილოს ძვლის ნაკეთობა და მოკლულთა სამარბი აღმოაჩინეს

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

უეცრად შავფრაკიანი დირიჟორი წამოიმართა, ბელტოან დადგა და მისი მეტყველი, არტიტული სელის მოძრაობას დაემორჩილა ორკესტრი, ხმაურიანი დარბაზი, სიბნელუში გაუჩინარდა ვეებერთელა ჰალი. მერე სადღაც სიღრმიდან გამოცოცდა სინათლის გავლი და ორკესტრანტების სახეები გაანათა.

"დაისის" უვერტურა თანდათან იპურობდა ყველას. გულში შემოდიოდა კრალაც ლამაზისა და ამაღლებულის განცდა. ღვთაებრივი ბგერები აფო-

რიაქებდნე\$ სულს.

საღვაც წეათე რივში გოგონა იქდა. სასაცილო ნაწნაგები და შავი ბრიალა თვალები ჰქონდა. პატია ბადობი ჩაფინელი სავიძლობი სახელურებს. სუნფქვაშეკრული უსშენდა მერე როცა ორ-იჩა და მისი ფარიოკალებიანი შლეთდი ნელა გაცერდა, თვან სიციცბოვის იმ არგა და მისი ფარიოკალებიანი შლეთდი ნელა გაცეურდა, იდუმალებით მოცულ სცენაზე მან თავის სიციცბლეში პირვილად ნასა უველაზე ლამაზი და უველაზე განფიანური ზღაპარი. ეს უკედავი ზაქარია ფალიაშვილის "დაიხი" იყო, რომლის მუსიკის მადლი მთელი ცხოვრების გზაზე თან წამოუვა, როგორც უძვირვასები თლისმა.

ეს გოგონა ნათელა ტულუში გახლდათ. სიმღერის სიყვარულმა და ქუდბედივით თანდაყოლილმა ტალანტმა ის ჩვენი ხაობერო თეატრის სცენაზე

amoygsbs.

მას შემდეგ ბევრმა წყალმა ჩაიარა. იყო შემოქმედებითი გამოცდა, განუწყვეტელი შრომა. დიდი ასპარეზი მხოლოდ რჩეულთადმია ლმობიერი და

მოწყალე.

ამ ჩამდენიმე ხნის წინათ თხილისში ჩამოკიდა ბეტლინის "კომიშე ოპერის" სახელგანთქმული დირიჟორი ეეთკო სტჩაგა, ჩომელმაც დივი წარმატებით უდირიჟორა ვერდის "რიგოლეტოს". მერ-(თვის პარტიაბ ახრულეტდა შესანოწავი ტებონელი მომღერალი ვირგილიუს ნოჩეიკა, ზოლო ქილდას ლიმა ლირიზმით ალსაგზე სახე შექმნა ნათელა ტულუშმა.

დირიცორი აღტაცებული დარზა ქართველი მომლერლის ვოკალური მონცემებით. მმის დიდ დააპაზონი, ბრწადმალე ტექნიკა თბილი, ჯულში ჩამწვლომი ტემბრი, მაღალი რეგისტის გასაოცარი აიმჭვირვალება... და ყველაფებ ამ საციეთესთან ერთად კარგი აქტიორული შესაძლებლობანი ნათელა ტულუმს ერთ-ერთი საუკეთესო მომლებლის რებუტაციას უქკადიტებს. სწორედ ამიტომ ეო, რომ სტუმარმა ქართველ მომლებლობ შესთავაზა ერთიბლიდი დიდი საგასტროლო მოგზაურობა მსოფლიის ბანდადაზეა ქვეყანაზის

— თუ ამ ჩანაღიქრს განხორციელება უწერია, ნათელა ტულუმს ლიდ წარმატებაბ ვუწანასწარმებყველებ, — განაცბადა დირიჟორმა. ეს ლიტონი სიტყვები როდია. ქართველი მომღერლის მომავალ გამარკვებაში ეგვი არავის ეპარება, მით უმეტეს მათ, ვინც თვალბ აღევნებდა ნათელა ტულუმის, როგორც ფოკალისტის დაოსტატებაბ.

სიამაყით შეიძლება აღვნიშნოთ, რომ ამ ბოლო დროს ქართველი მომლერლების, როგორც მაღალპროფესიული ვოკალიხტების, საერთაშორისო ალიარებამ ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა. ამ ლოგიკურ კანონზომიერესამდე მისვლა სხვადასხვა გზით მოხდა. ზურაბ ანქაფარიძემ დიდი თეატრის საგასტროლო მოგზაურობის დროს იტალიაში სიმლერის ლმერთების სამშობლოში პრესისა და სპეციალისტების მაღალი შეფასება დაიმსახურა. მედეა ამირანაშვილი და ლამარა გყონია იაპონიაში, სახელგანთქმული მომღერლის მიურა ტამაკის ხსოვნისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო კონკურსებზე — ბატერფლაის საუკეთესო შემსრულებლეგად აღიარეს. ზურაბ სოტკილავა სოფიაში ახალგაზრდობისა და სტულენტთა ფესტივალზე ორფეოსისა და დიდი ოქროს მედლის მფლობელი გახდა, ხოლო სულ ახლახან, ჩაიკოვსკის მეოთხე კონკურხზე მეორე პრემია მიიღო.

როგორც უკვე ცნობილია, ბერლინის "კომიშე ოპერის" მიწვევით ვერდის "აიდაში" წამყვანი პარ

ტიები შეასრულეს ცისანა ტატიშვილმა (აიდა) და ნოდარ ანდღულაძემ (რადამესი). საოპერო სპექტაკლის დადგმა განაჩო(სეიდა მხოფლიოში სახელმოსვეჭილმა რეჟისორმა ფელზენზტეინმა. პრესა და გერმანელი მუხიკის მოყვარულნი კარგად გამოეხმაურნენ ქართველი მომფერლების დებიუტს "კომიშე ოპერის" სეენაზე.

იმდენი პირველსარისხოვანი მომღერალი, თბილისის ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემთურ თეატრს რომ ჰყვას, დაამშვენებდა მსოფლიოს, რომელიც გნებავთ დიდი საოპერო თუატრის სცენას.

ქართველი მომღერლების ბრწყინვალე თანავარსკვლავედში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს

ნათელა ტუღუშს.

მისი ხმის ტექნიკური შესაძლებლობანი, ურთულესი პასაეების ძალღაუტანებლად ღაძლევის უნარი განსაკუთრებით კარაგად გამომკლავნდა როსინის ოპერა "სევილიელ ღალაქში", სადაც მან როზინას რთული პარტია შეასრულა. ამ საობერო ბაქტაკულს განსაკუთრებულთ ადგილი უმირავს ნათელო განსაკუთრებულთ ადგილი უმირავს ნათელი დ განსაკუთრებულთ ადგილი უმირავს ნათელი განსაკუთრებულთ ადგილი უმირავს ნათელი განსაკუთრებულთ ადგილი ზუმირავს და ამ პარტიამ ერთგარი ტრამპლინის ფუნქციაც შეას-რულა.

ოპერა "ტრავიატაში" მან შექმნა ვიოლეტას ურთულესი სახე, რომელიც გვიპყრობს ემოციურობი თა და შინაგანი დრამატიზმით. კურტიზანი ქალის სულიერი ტრაგედია ნათელა ტუღუშმა წარმოგვისახა დიდი დამაქერებლობით. მისი ვოკალური მონაცემები ამ ოპერაში განსაკუთრებული ბრწყინვა. ლებით გამოჩნდა. გამჭვირვალე ხოპრანო თავისუფლად და შთაგონებით ჟლერდა... ამქერად შეუძლებელია დაწვრილებით შევჩერდეთ მის მიერ განსახიერებულ ყველა როლზე. ზოგიერთ მათგანს კი გვერდს მაინც ვერ ავუვლით. დონიცეტის ოპერა "ლუჩია და ლამერმური" ქერ კიდევ ადრე, მეცხრამეტე საუკუნეში წარმატებით დადგა თბილისის საოპერო თეატრის სცენაზე იტალიურმა დასმა. წამყვან პარტიებს უცხოელი მომღერლები ასრულებდნენ. დღეს კი "ლუჩიას" კვლავ ვხედავთ ჩვენი დედაქალაქის ოპერისა და ბალეტის თეატრის რეპერტუარში, ახალი ინტერპრეტაციით, ამჯერად ბრწყინვალე ქართველი მომლერლების შესრულებით. საოპერო სპექტეკლის მშვენებაა ლუჩია — ნათელა ტუღუში. იგი დიდი ექსპრესიით, ვოკალური ხერხების მრავალწახნაგოვანი დემონსტრირებით გადმოგვცემს სათნო და მშვენიერი ლუჩიას განცდებს. მისი ცხოვრების შემაძრწუნებელ ფინალს ნათელა განსაკუთრებით ძლიერად ატარებს. ქართველი მომლერლის გმირთა გალერეაში ლუჩია ერთ-ერთი საინტერესო და კოლორიტული სახეა...

ეართულ ოპერებში მხახაობი მაინც გამორჩუული აქწით გამოდის. ვ. დოლიძის "ქეთო და კოტეში" ნათელა ტულეში გვიპყრობს უშთულობით, ბალისიანი განწყობილებით, შინაგანი სათბოთი და ლირიაშით. მისი ქეთო მიზანსწრაფული, კდეჰმოსილია და იცის წმინდა სიყვარულის ფახი. ასევე დიდი მოაგონებით მლერის ზაქარია ფალიაშვილიბ დიდი მოაგონებით მლერის ზაქარია ფალიაშვილიბ ტიის ახლებური და საინტერებო შესრულებით... გაბიბლავს ლრმა სუნთქვაზე აგებული არიები.

თვითეულ ახალ პარტიაში საცნაური ხდება ნათე-

ლა ტულუშის ვოკალური მონაცემების მრავალ როვნება, ყოველ ახალ საობერო სბექტაკლში მომლერალი დიდი ტაქტით იყენებს ახალ ვაშომსახველ ფერებს. მისი პალიტრა თანდათან მდიდრდება ათასგვარი ტონებით. სბექტაკლიდან სპექტაკლში იზრდება მისი თხტატობა.

ვერდის "რიგოლეტო"... ალბათ, ძნელად მოიძებნება მომდერალი, რომელსაც არ ეოცნებოს პოდდას პარტიას შესრულებაზე, ასე იყო ნათელა ტტუღუშიც... მერე როგორ წარმოგვიდგინა უხეშად გათელილი ლამაზი სიცოცხლე — ჩილდა! არ შეიძლება მოუსმანოთ ნათელის ამ ოპერაში და გაულწრფელი თანაგრძნობით არ განიმსგვალით საწაი. მახარას ლამაზი და სათნო ქალიშაფობისადში. რომელიც არ შეიბრალეს და შეხლალეს მისი სიწმინდე... როგორც ყოველთვის დიდი სულიერი კმაყოფილება მიანიჭა მსმენლებს ნათელა ტულების ბმამ, რომელიც თანაბრად და დიდებულად ჟღერდა.

ამიტომაც იყო, რომ "კომიზე ოპერის" დირიუორმა ჟეიკო სტრაგამ, რომელიც "რიგოლეტოს" დირიჟოროზდა და მოწმე იყო ქართველი მომღერლის წარმატებისა, შესთავაზა მას დიდი საგასტრო-

ლო მოგზაურობა..

ნათელა ტუღუში მონაწილეობს აგრეთვე კამერული ორკენტრის კონცერტებში, მდერის სიმფონიურ ორკენტრის გონცერტებში, მდერის სიმფოარ ავიწყდება მუშაობდეს კოკალში, კიდევ უფრო დაოსტატდეს. ივი მიწვეულია ბერლინის "კომიშე ამერის" თებტრში. რეფისორი ფელწეშტეანი დგამს მოცარტის "დონ-უუანს". ქართველი მომდერალი ცერლინას პარტიას შეასრულებს. გათვალისწონებულია აგრეთვე ოფენბაბის "პომანის ზოკარების" დადგმა მისივე მონაწილეობით.

წელს ზაცხულში ნათელა ვილგოგრადში იეთ. ქ ერთი თვის განმავლობაში ლიდი წაიმატებით გამოდიოდა ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალტის სახელშწიფო კადემთური თეატრის კოლქტიცი "რომლის საქიოთ გამარჯებაში მნიშვნელოგანი წვლილი შეიტანა ნათელა ტულუშმა.

განსაკუთრებით დაუვიწყარი იყო მისთვის შეხვედრები სტალინგრადის წმინდა მიწაზე, რომლის თვითეული მტკაველი მორწყულია ჩვენი მეომრების სისხლით.

ვოლგოგრადში სპექტაკლის შემდეგ ნათელა ტულუშს სამამულო ომის ვეტერანები სთხოვდნენ ავტოგრაფებს, ზოგმა კი ალტაცებული სტრიქონები ჩაწერა შთაბეჭდილებათა წიგნში…

მაინც რა არის მომლერლის წარმატების ქვაკუთხედი, მისი შემოქმედებითი ლაბორატორიის საიდუმლოება! უბირველებად სხვალასხვა ბებრითი სურათების ბრწყინვალე მშეგრმეტაველება, რომლის კოლორიტულ შესაძლებლობებს იგი დიდი ტიქტით იყენებს. მისი ბგერა მტკიცეა. ტემბრალური ფენების ცვალებალობით ის დიდ გამომსახველობით ეფექტს აღწევს. არტიკულაციის მკოვთიბა და ბოლის არტისტულობა, როგორც ვოკალური ასევე აქტიორული, მას ერთ-ერთ ნიჭიერ მომლერლად წარმოგვისახვს.

დღითიდფე იზრდება ნათელა ტულუშის რეპერტუარი. ფართოვდება გასტროლების გეოგრაფიული საზღვრები და, რა თქმა უნდა, მისი ტალანტის თაყვანისცემელთა რიცხვიც მატულობს.

6969 %989%U4D

ნათელა ტუღუში ვიოლეტას როლოში ("ტრავიატა").

ენგურმესის მშენებლობაზე ბევრი რამ დაწერილა, ჩვენი პერიოდული პრესის ჭკიობველები ლიმა ინტერესით ადევნებენ თვალს როგორ იზრდება ჩვენს თვალები ეს ბუმბერაზი, წელიწადმი ხუთნახევარ მილიარდ კილოვატ-საათს რომ კამოიმუშავებს, ე. ი. იმდენს, რამდენსაც ორმოცდაორი ზამესი ერთად, ბოლო ენგურმესის კაშბალს სამასნ შეტრი სიმალდე ენება.

ესეც დღემდე უნახავი და გაუგონარი რამ არის.

ბევრი დაწერილა ენგურბესზე, მკითხველმა თითქოს ყველაფერი იცის მის შესახებ, მაგრამ მაინც ღრმა ინგერესს იწვევს შალვა შენგელის ნარკვევი "ენგური ხალისზგი". უკვე სათაურში — მშვენიერი მეტაფორაა: ფალავანია ჩვენი ენგური გარელი ბერიკაცი გვაჩი ამბობს — დაიმახიფარეთ ჩემი სიტაკვა: ენგური მხოფლიოს უდიდეს მდინარეთა სიაში ჩაიწერება. ჩვენც ეს გვინ-და კათა და გარელი და მდინარეთ ეს გადა იყოს, სადაც ქვეყნისათვის მეტი სარვებლო-ბის ჩოტანა შეეძლებათ.

გკითხულობთ შენგელის ნარკვევს და ვხედავთ — მწერალი თავის ბავშვობიდან ნაცნობ მიდაშოზე მოგვითხრობს, თანშეზრდილ ადამიანებზე, საყვარელ აეიზაჟებზე, რომლებსაც ადაშიანი ახლა თავის სასიკეთოდ გარდაქმნის, და ყო-

ველივე ეს აძლევს დიდ ინტიმს ამ ნაწარმოებს.

ერთი თუ ორი კვარით ჩამოსული კორესპონდენტი თუ მწერალი-ჟურნალისტი ასე ძირითძიბობამდე ვერ ჩაწვდებოდა ყველაფერს, ბევრ შემთხვევაში ის გაგონილით უნდა დაკმაყოფილებულიყო. შალვა შენგელი კი წერს იპაზე, რასიც ყოფელდღე ხედავს, განიცდის, რაც მისი ცხოვრების განუყრელ ნაწილს შეადგენს.

მკითხველი, ალბათ, უკვე ხვდება, თუ რის თქმა გვინდა — ძალიან სასარგებლო და საჭორო საქმია იმგვარი ალმანახების გამოცემა, რომლებშიც წარმოდგენილი იქნება ერთ აითნი, თუ ერთ კუთხე, ერთი მბარე ჩვენი სამშობლოსი. და ეს უნდა კეთდებოდეს ადგილობრივი ძალებით.

ეს დიდად შეუწყობს ხელს მთლიანად საბჭოთა საქართველოს წარსულისა და აწმყოს შესწავლის საქმეს.

ამ მხრივ მოსაწონი თაოსნობა გამოიჩინა "ნაკადულმა", რომელმაც ახლახან გამოსცა ალმანახი "ენგური".

წიგნში უფრო ახლოდან ვეცნობით სამეგრელოს — საქართველოს ამ ულა-

მაზეს და უმდიდრეს კუთხეს.

"ენგური" თავისი შინაარსით საქმაოდ მრავალფეროვანია. აქ მოთავსებულია სინტერესო ლიროკული ლექსები, მბატერული პროზა, ნარკვვვი, პიესა, თვატრალური მიმობილვა და მოგონებები. კრებული იბსნება გურამ კუნავას წერილით — "ენგურმესი — უნიკალური მშენებლობა". ავტორი მოგვითხრობს იმ თავდადებულ შრომაზე, რომელსაც ეწევა დიდი სინათლისათვის მოლაშქრეთა მრავალათასიანი იბმია.

მას მოსდეგა შალვა შენგელის ნარკვევი, რომელზედაც უკევ ვილაპარაკეთ. აქ დავუშატებთ, მოლოდ, რომ ავტორები უბრალოდ როდა აღწერენ სამუშაოთა მიმდინარეობას — აქვე ჩენც ზეხდავთ, როვორ იზრდება მინაგანი საშვარო ადამიანისა, კომუნიზმის მშენებლისა, როგორ მტკიცდება უწმინდები გრძნობა ხალზია შეგობრობისა, სამშობლოსადმი უგონმესი სიცვარულისა.

პოეზიის განყოფილებაში კურადღებას იქცევს აპოლონ ადონიას წრფელი გრძნობით გამობარი ლექსი, მიძღვნილი უდროოდ დაღუპულ პოეტ ალექსანდრე საჯაიასადში:

> შენ ოცდახუთი წელთა გარიავს აქ, ამ მიწაში, ამ ცაცხვის ჩრდილში. შელამებისას შენი სოფელი ამოდის შენთან ბეხრების კვაშლით, ამარტოდ დაჩრენილ იცო-მამის ფაქრით ამოდის შენთან და დრო ჩერდება... და დაუწურელ ლამაზ ლექსების გლოვის სმას უსმენს სასაფლიაზე.

უშუალოდ და სადად, გულიდან წამოსული გრძნობით არის დაწერილი ა არნანიას "მიყვარა ჩემი საქართველო"; საინტერესოა მისი მეორე ლექსაც "იქნებ ჭობდა", საინტერესოა იმიტომ, რომ აქ პოეტური ალტაცების გრძნობა უშუალოდ ერწყშის შრომის ტრფიალს.

ზაურ კალანდიას აქვს ქვეყნის ხილამაზის .პოეტური შეგრძნობა და მისი გადმოცემის უნარი:

> მინდერად ბიბინებს მწვანე ბალახი, გზებზე ხმამადლა მლერის ცისკარი, ის რაც ვნახეთ, ან გვქონდა ნანახი, იყო ხანმოკლე, როგორც სიზმარი. მინდვრად ბიბინებს მწვანე ბალახი, გზებზე ხმამაღლა მღერის ცისკარი.

ისაკი ქორთუა დედაშვილობის წმინდა და მაღალ გრძნობაზე გვესაუბრება. აქ დაბეჭდილია მისი "სიმღერები დედაზე", რომელშიც ვკითხულობთ:

> დედა ძველია, როგორც სამყარო და როგორც დილა, არის ახალი. და არ არსებობს ქვეყნად სახელი დედის სახელზე უფრო მაღალი.

ტიტე ჟვანია თავის ლექსში ხატავს სოფლის ლაშაზ სურათს და გადმოგვცემს ჭაბუკის ტრფიალს თავისი მშობელი კერისადში:

სოფლის მუნების მზერას ჩველი როეა ქალაქში დიდხანს გეჩულები და მამენატჩები ტყის ფარჩეული ფამშენებუბი ტყის ფარჩეული დამშენებუბი განის ფარგელი მწავანი ფერდები... მდელი და კორდი ცვარნაჰკურები, გლების ბიჭივით ყარს უნატიები... სევ სოფლისკენ მივეშტები..

კრებულში პოეზიის განყოფილება საკმაოდ მდიდარია. აქ დაბეგდილია ბევრი კარგი ლექსი, რომელთა ავტორები არიან თ. ახალაია, გ. ხერაია, მ. გიგიბერია, ზ. მოლამბია, მ. ფიფია, შ. შენგელი, ჯ. შონია, რ. ჩილაჩავა, რ. ჩხაპელია, გ. ბარჩილავა.

ალმანახის პროზის განყოფილებაში მოთავსებულია რუსუდან ნორაკიძის მოთხრობა "ეფინდო", "მალვა ჟვანიას "კომკავშორული საგზური" და ციალ ქირიას პიესა "რუბის ციხის საიდუმლო". ავტორები წარსულისა და აწმყოს არაერთ საინგერესო ფურცელს შლიან ჩვენს თვალწინ.

ალმანახის მკითხველი ინტერესით ეცნობა ილ. გოგიას მოგონებებს აკაკი წერეთელზე. ავტორი იბსენებს რამდენიმე ეპიზოდს, რომლებიც უდავოდ ამდიდრებენ ჩვენს წაბმოდგენას დედ ქართველ პოეტზე, მის სიყვარულზე სამშობლოსა და სალზისადმი.

ახლა, როცა ჩვენი ხალხი ემზადება დიდი ისტორიული თარიღების — საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დაშვარებისა და საქართველოს კომპარტიის 80 წლისთავის აღსანიშნავად, განსაკუთრებული მნიშვნელობი ენიქება იმ ამბებისა და მოვლენების გამომზეურებას, რომლებიც შეტაველებენ ჩვენი ხალბის თავდადებულ ბრძოლაზე ნათელი მომავლის დასამკვიდრებლად. ამ მბრივ დიდად საუურადღებოა ალმანაზში წარმოდგენოლი ნარკვევები: კარლო მიქაიას "ნარაზენის რევოლუციური წარსულიდან" და ორდენ ზარქუას, აზუგდიდის მაზისის ბოლშევიკების ბრძოლა მიწის ნაციონალიზაციის განზორაციელებისათვის საბჭოთა ხელისუფლების ბირვილ წლებში (1821—1898 წწ.)."

ალმანაზში მოთავსებულია წეროლები ჩვენი სამშობლოს უფრო შორეულ წარსულზე, ჩვენი კულტურის მოლაწეთა საქმიანობაზე, საქართველოში ჩამოსულ უცხოელ მოლვაწეებზე (კერძოდ, მეტად საინტერესოა დ. ქირიას და ელ, ცხაკიას "მიბაი ზიჩის უცნობი ჩანაბატები ზუგლიდის მუზეუმში").

ამ. პატარა წერილში შეუძლებელია მთელი ამ მასალების მიმოხილვა. ჩვენ მხოლოდ ის გვინდა აღვნოშნოთ, რომ ალმანახი კარგად ასრულებს თავის ძირითად ამოცანას — გვინცების საქართველოს ამ კუთხის წარსული და აწმყო, მისი სასახელო ადამიანები, რომლებიც თავისი ხელით ქმნიან ჩვენი სამშობლოს აზალ ისტორიას.

0005 k08m8040

N. 11750

ნიკოლოზ იაშვილი და ნოდარ დუმბაძე.

კონფეტენციებისა და თათბირების მუშარაბში მტსკოვსა და ლენინგრალში, კიევსა და სამატენდში. რიგასა და ტაშკენტში, ამბაბადსა და ბაკრში, გრუ- ვანსა და ნალჩიკში და სხვაგან.

ამ ქალაქტაში მას ხშირად იწვევენ ქრიციალუქ ოსონებად. აბა წარმოიდვინეთ, სამონცდაბუთი საანდიდაგო და თხეთმეთ საგლექლობთ. დამერაკ ციის ოპონენგობა, და შერე ქასეთ ქასეთბქ კოლასა, როგორიც ნიკლოოზია, გომელასა, აბ. უყვარა აბა აზეობედ ამ ზასმათშა და ნათელან მიქმა გასტება სწორედ ამ ზასმათშა და ნათელან მიქმა განა-

სწორედ ამ ზასიათშა და ნათელმა ნიქმა განა პირობა მისი შრომების საქვეყნოდ ალიარება. სწო რედ ამ თვისებების გამოა იგი ჩვენი ქვეყნის ერთერთი პირველთაგანი სპეციალისტი სოფლის მეურნეობის ეკონომიკის სღეროში.

— ვა იმ მეცნიერს, რომელიც მხოლოდ თავისი სპეციალობის ნაჭუქშია და სხვას ვერაფერს ხედავს, აგა რა მეცნიერია ის, ეინც ღრმად არ იცნობს თავისი ქვეყნის ისტორიასა და ლიტერატურას, ვისაც წარმოდგენა არა აქვს მხოფლიო ლიტერატურაზე.

— გულახდილად უნდა ვთქვა, — განაგრძობს ნიკოლოზი, — რომ ჩემთვის მხატგრული ლირსების გარდა, წმინდა პროფესიული თვალსაზრისითაც საინტერესოა ბალზაკი და ზოლა, სტენდალი და შექსპირი, ბერნსი და გოლსუორსი, ფოიბტვანგერი ვა

BOCEC C3 1375CU C375CU G7 757QU

ბულგარეთის დედაქალაქი... სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ვრცელი სააქტო დარბაზი სავსეა ტუდენტებითა და პროფესორებით. კათედრაზე უამაზი ქაღარა მამაკაცი ადის, ღიმილით მიესალმება აუდიტორიას.

დარბაზი დუმს, ისმის მბოლოდ ორატორის ხმა, იგი ლაპარაკობს დინგად, აუღელვებლად. საკითხი საკოთხი ტურნეობის ეკონომიკის პრობლემებს ებება.

— დას არულ, — ამბობს ორატორი, — მინდა გითხრათ, რომ ბულგარეთი ძალიან წააგავს საქართველოს თავისი ბუნებითა და ეკონომიური პირობებით, წააგავს იხტორიითაც და, აქედან გამომდინარი, ბაოზითათა.

დარბაზში ტაში გრიალებს, ლექტორი მადლობას უხდის მსმენელებს და ახლა იგი უკვე შეკითხვებზე პასუხობს. გულითადი საუბარი ორატორსა და დამსწრეთ შორის გვიანობამდე გრძელდება.

ასეთია ლექციაზე პროფესორი ნიკოლოზ იაშვილი; იგი აუდიტორიასთან მუდამ რალაც იღუმალ ძაფებს აბამს, მსმენელს ატყვევებს მჭევრმეტყველებით, ენამზეობითა და ერუდიციით.

ნიკოლოზმა თოთხმეტი უცხო ქვეყანა მოიარა როგორც მეცნიერმა და სადაც კი მოხსენებითა თუ ლექციებით გამოვიდა, ყველგან ასახელა ჩვენი ქვე-

ორმოცდახუთი წელია, რაც ნიკოლოზ იაშვილი წეთა მეცნიერების გაპანს. მისი მეცნიერული ნამორმები 810 თაბახს, ანუ ათასამდე გეგერდს მოიცავს, რომ არაფერი ვთქვათ უკრაინულ და უზბეკურ ენებზე გამოცემულ სხვადასხვა გამოკვლევებსა და წერილებზე.

ახლა ნიკოლოზი სამოცდაათი წლისაა, მაგრამ რა არის მეცნიერისათვის სამოცდაათი წელის ეს ზღვარი არ არის, ამ დროს გროფიცბა დიდი ცოლნა და დიდი გამოცდილება და, რაც მთავარია, ახალ-ახალი საკითხების გადაჭრისა და გარკვევის დაუძლეველი წუყურელი.

და ახლა, როცა ჩვენ მისი სტუმრები ვართ, გვიკვის როგორ გაქრა წელთა სხვაობა ჩვენს, შედარებით ახალგაზიდებსა, და ჭარმაგ პროფესორს შორის.

— მთავარია არ ჩამორჩე ცხოვრებას, არ ჩამორჩე ახალგაზრდებს, მუდამ საერთო უნდა გქონ. დეს მათთან, უნდა გესმოდეს მათი, — ამბობს ნიკოლოზი და შემდეგ ხუმრობით უმატებს: ჩემი უახლოესი მეგობარი ნიკოლოზის ძე იაშვილი, ჩემი შვილიშვილი. ჩვენ დიდი ძმაკაცობა გვაქვს. ან აი, თუნდაც ჩემი ყოფილი სტუდენტი ნოდარ დუმბაძე, — და ახლა ნოდარისკენ გადააქვს მზერა ნიკოლოზს, მართალია, შენზე უფროსი ვარ ოცდაათი წლით, მაგრამ მე რომ შენხელა ვიყავი, მაშინ ხომ ვიყავი შენხელა? ჰოდა, ოცდაათი წლის შემდეგ შენც ხომ გახდები ჩემხელა? ესე იგი, ჩვენს შორის რა განსხვავებაა? არაფერი. რა მნიშვნელობა აქვს ვის მეტი ბანალი და ბურდღა აქვს თავზე, არაფერი. ჩვენ მეგობრები ვართ, — და პროფესორი თავის ყოფილ სტუდენტს ილარიონივით უჭუტავს თვალს.

— ბატონი ნიკოლოზი, — ამბობს ნოდარ დუმბაძე, — სოფლის მეურნეობის ეკონომიკასთან ერთად გვასწავლდა მეგობრთაბას, აკატი-ობას, პატიოსნებას და ქელნაც კი. თუ ცეონომიკაში მე სულ დაბალი ბარისზიც არ დავიმსახურე, სამავიეროდ მეორე საგაშში, კერძოდ პურ-მარილობ საკითხში ვცდილობ არ შევარცხვინო ჩემი მასწავლებული და უფრობი მეგობარი.

მეგობრები კი მართლაც ბევრი ჰყავს ნიკო-

... ჩემს ყოფილ სტუდენტთაგან ბევრი უკვე პროფესორები, კადემიკოსებიც არიან, რომლებთ- ნაც მიზდება შრომა და ცხოვრები; ამას დაუმატეთ ჩემი მოსკოველი, ლენინგრადელი, კიეველი, სოფი- ელი და თუნდაც უცხოელი მეგობრები. წავდა ან დრო, როცა მანძილიც კი ბარიერად ედაგა მეგობ- რობას. ახლა თუ მოინდომე, ორ საათში ნახავ შენს მოსკოველ თუ ლენინგრადელ მეგობარა, ტე- ლეფონით დაელაპარაკები კიევსა და ტაქენტში, ყოველდღე შეგობარა ტე- კოველდღე შეგობარა შენი სიხარულიცა და გაჭირეებაც, ბო-ლოს და ბოლოს მეგობრაზის ეცსაა.

ხშირად, ძალიან ხშირად უხდება პროფესორ იაშვილს სამეცნიერო მივლინებებში გამგზავრება. იგი აქტიურ მონაწილეობას იღებს საკავშირო, რესუგლიკურ და ადგილობრივ სამეცნიერო სესიების, დრაიზერი, დიკენსი და ბარბიუსი, ლონდონი და ჰემინგუეი, რომ არაფერი ვთქვა ქართველ და რუს კლასიკოსებზე.

არა, ეს ლიტონი სიტყვები როდია, პროფესორ იაშვილს თავისი კალაში მხატვრული ლიტერატურის კრიტიკაშიც უცდია და პრესაში ერთი-ორი წერილი გამოუქვეყნებია.

ალერსიანი, უურადღებიანი, მოამაგე, მუდამ საქმიანი — ასეთია ნიკოლოზი. როდესაც იგი გონებრივი შრომით დაიღლება, თავის ბაღში გადის, ხელში თოხს იღებს და უვლის ბაღსა და ბოსტანს.

საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებულ მოლვაწეს, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დუქტორს, პროფესორ ნიკოლოზ სოლომონის ძე იაშვილს თეორია და პრაქტიკა, სიტუვა და საქმე ერთი აქვს. დაე, კვლავ მოშავალში თავისი უაშრავი ვეგები საქმედ აქცს. დაე, კვლავ მოშავალში თავისი უაშრავი იგები ზიკმის და ბეგრი ნექტარი ამოელის ცოდნის ყვავილიდან.

გარი გეგრეველი.

ესეც დასვენებაა!

878738250

გადაიხვეწა ზამთარი ხადლაც ნაკადულები ამღერდნენ მთაში, ხეებმა ლაღად შემომკრეს ტაში: კვლავ გაზაფხულის დარები დადგა!

მიმოიფანტნენ ღრუბლები ჩუშად განათდა სივრცე და უეცარი ჟივილ-ხივილით გაჩნდა მერცხალი, შარშანდელ ბუდეხ შიაგნო უმალ.

მთელმა გარემომ იცვალა სახე. ოდნავ შეშკრთალი ფიფქების მსგავსად პეპლებმა ფრთები შეახეს ნაზად თეთრად და წითლად დაპენტილ ბაღებს.

მე თვალებს ვიღშვნეტ და სახტად ვრჩები. მგონია, ისევ თორმეტი წლის ვარ ვხედავ ბავშვობისდროინდელ სიზმარს და არც კი მახსოვს ჭაღარა ჩემი.

ველი ნაზამორალს არ ჰგავს სრულიად, ბუნება მწვანე სამოსელს იცვამს; გაზაფხულია! — ბუბუნებს მიწა და ტუეც გუგუნებს: — გაზაფხულია!

ფერდობზე, სადაც ცხენების რემას მაღლიდან ზანტად ევლება ქორი, ახლადამოყრილ ბალახებს შორის თოვლის ნარჩენი დნება და ქრება —

ნელა მოიწევს ნისლი ხაოდან, ცის ფონზე მოჩანს მთის ხერხემალი, და იშმუშნება ისევ ტუემალი, რომელიც თოვლშიც თეთრად ჰყვაოდა. 13162 0123

89350

ვისაც უნდოდეს, ღვინო დალიოს ცეცბლი შეუნთოს გრძნობას და სურვილს, მე კი ცივი წყლით მოვიკლავ წყურვილს, რომ კვლავ ფბიზელი შევხვდე ალიონს.

ახე მგონია, მიშრება ყელი, მიშრება ყელი და ჩუმად ვლელავ, როცა გლეხკაცი, გახული ველად, დოქს მოიყუდებს ორივე ხელით.

მე მიყვარს წვიმის შრიალი ლაღი, ნაკადულების ჩქარი დინება, და ტოტი ტოტს რომ ეპოტინება, და კვირტდასხმული ნეტარებს ბაღი.

ახლადდარგული მცენარის ფეხვებს მე გულით ვლოცავ და მიტკბობს სმენას დარწყულებული ბუნების ენა, ასე რომ ესშის მხვნელსა და მთესველს.

წყლის ქადოქრობავ და მადლო მიწის, მე ყველა გლეხკაცს მადლობას ვწირავ, რაც კარგი ვიცი და მიღირს ძვირად, მათი წყალობით მიღირს და ვიცი.

ვისაც უნდოდეს, ღვინო დალიოს ცეცხლი შეუნთოს გრძნობას და სურვილს, შე კი ცივი წყლით მოვიკლაგ წყურვილს, რომ კვლავ ფხიზელი შევხვდე ალიონს. ნაზიმ ჰიქმეთ ს ზღვას გავყურებდით სობუშის მთიდ

ზოვას გავყურებდით სოხუმის მთი სახეში გრილი ნიავი გვცემდა. ჩაგბუდებოდა თვალებში ბინდად გაუმხელელი დარდი და სქვდა.

თუმცა არაფერს ამბიგბდე ისეოს, გხვდებოდი, რესაც გულმო ჰალავდი + 1 1 1 1 1 გხვდებოდი შენი ტკივილის მიზეზს და ის გკივილი იყო მარადი.

გესახებოდა მხარე მშობელი, სადაც შემკრთალი ფიქრები ქროდნენ, და, ნაღვლიანად ხეს მიყრდნობილი, უალერსებდი დანამულ ფოთლებს.

ვილაც ბიჭუნა მოსდევდა ბილიკს და უცნაურად ახელდი თვალებს, თითქოს შორიდან გიხმობდა შვილი, მონატრებული მშობლიურ ალერსს.

მე შენი გულის მესმოდა ფეთქვა და ვდუმდი, ვდუმდი შენსავით, ნაზიმ, ანდა ისეთი რა უნდა მეთქვა ჰქონოდა სიტყვას ძალა და ფასი...

მე შენი ლექსის დავმტკბარვარ სმენით რა დარდი ჟღერდა გაბზარულ ხმაში! ის ბუნებრივი ტკივილი შენი მეც ბუნებრივად მტკიოდა მაშინ.

ჩემი სტუმარიც გახდები, — გითქვამს, იქაც მთებია ამ მთების მხგავსი. მაგრამ, კეთილო, გაგიტუდა სიტუვა ვერ გავხდი შენი სტუმარი, ნაზიმ.

სადა ხარ, ძმაო, გეძახი, გიხმობ, ბედმა გარგუნა რა მწველი დარდიშ!.. ჩვენს შორის რაღაც საერთო იყო ვაგლახ, ძმებივით ერთმანეთს ვგავდით.

თარგმნა ხუტა გაგუამ.

დნობილი ამერიკელი ჟურნალისტი მაიკ მაკგრეიდი გაემგზავრა ვიეტნაშში, რათა თავისი თვალით გნახა, თუ რა ხღება იქ, აღგილზე შეემოწმებინა, თუ ჩამდენად შეეფერება სინამდვილეს ოფიციალური განცხადებანი, თითქის ეს ომი აუცილებელი იყოს სამზრეთ ვიეტნამისა და ამერი**გვ**ს ხალბებისათვის.

თავისი მოგზაურობის შთაბექდილებანი მაიქ მაკგრეიდმა გადმოგვდა წიგნში "მტრედი ვიეტნამში". ქვემოთ ჩვენ ვბეჭდავთ მცრე ნაწყვეტს ამერიკელი ჟურნალისტის ნარკვევიდან.

ჯერ ისვვ ვიტანაში გამგზაგრებამდე, მე ვთვლილი, რომ ამ ომს არა აქტს არუითარი ისტორიული, პრაქტიკული ან მორალური გმამორლება. მე მწანდა, რომ ჩვენ დიდად შეგევშალა ანგარრში, რომ ს ომი არის ჩვენი მხრით მრავალი დიდი და პატარა უაზრობის დასგავება. ვიეტასშში მოგზაურობის შემდეგ ეს შეხედულება არა თუ შემდეგილა, არამედ უფრო განმიმტაიცია.

სამხრეთ ვიეტნამის ხალხს არ უნდა, რომ ჩვენ იქ ვიმყოფებოდეთ. ანტიამერიკულ განწყობილებებს იგრძნობთ ყოველ ნაბიჯზი, დაწყებული ბარინდის სულ პატარა ყანებიდან და დამთავრებული კორქაციის იმ მღვრიც მორვით, რომვლსაც
საიგონი ეწოდება. თვით ისინიც კი,
ვინც უმუალო სარვებლობას პოულობა
ვი ქალები და პოლიტიკური საქმისნები — არ განიცდიან ამგრიკისადმი არავითარ სიგვარულს, არ გამოსატავენ მაცლობის გრძნობას იმ უზარმაზარი სარჯების
გამო, რომვლსაც ჩვენ ვეწვეთ თითქონდა
მაით გულისათვის. ზოლი სამზრეთ ვიებნამაის გალისათვის. ზოლი სამზრეთ ვიებნა-

ფებოდეთ. ისინი — და ეს სავსებით გასაგებია — დაიღალნენ ომისაგან, ყოველგვარი ომისაგან და კერძოდ ამ ომისაგან.

პირდაპირ სიგიჟეს ჩამოჰგავს იმის გახსუნება, რამღენსაც ამ ომში გზარჯავთ. შეერთებული შტატების ყოვლან აცსოვრემა — ყოველმა მამაკაცმა, ქალმა და ბაგშემა, — 1967 წვლს გიეტნამის ომისათვის გაიღო საშუალიდ თითომ 1500 დოლარი. ეს თანზა საკმარისი იქნებოდა, რომ ვიტნამის ყოველი მცხოვრებისათვის, ფუველი მამაკაცის, ქალიბა და ბაგწყისათვის გაგურქებინა თითოსათვის 2,010 ლოლარი, ე. ი. დაახლოებით ვიეტნამელი შავი მუშის ექვსი წლის ხელფასი.

ბომბდამშენ "ბ-52"-ის ყოველი გაფრენა გუამის სამხედრო-საზღვაო ბაზიდან ჯღეპა 13.000 დოლარი.

მტრის ერთი ჯარისკაცის სიკვდილი ჯღება 500.000 დოლარი.

მთლიანად ეს ომი უჯდება ჩვენს ქვეყანას ყოველდღიურად 70.000.000 დოლარი, ხოლო ყოველწლიურად 30 მილიარდი დოლარი.

და მიუხედავად ასეთი ხარჯებისა, ჩვენ იქ არავითარი სამხედრო წარმატებები არა გეაქვს.

8503 853865080

ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘ ᲦᲘᲠᲡ ᲝᲛᲘ

0306 936060

— ა-ა-ა, თემირ-ალსაკ-ხან! — გაბმულად, დაზაფრული და მწუხარე ხმით გაჰყივის ვიღაც ყირიმის ერთი სოფლის ყავახანაში.

აზელია და ნესტიანი გაზავტულის ღამე. უკუნეთში ძლიებლა ჩანს მოის ფლატიების შავი კედელი.
კლდეს მიწებებულ ყავაბანასთან, ზედ შაჩაგზზე,
კორისფერ ტალაზზე დგას თავლია ავტომობილი და
მის საშინლად მოკაშკაშე ორთავ თვალიდან გამოჩამოწოლილ ბნელს ებჯინებიან. ქვემოდან ბანგამოშვებით ისმის სადღაც მიმალული ზღვის მმაური
და ყველი მბრიდან უტებს სივრცეს ნებტიანი, მო უსგენარი კრბორით.

უავახნა სავსე თამაქოს კვამლით და გაჩანახებულ კერიდან წამოსული სიცხით. ბუუტავს კერწე ჩამოკიდებული თუნუქი ნათურა. მაირუკის, ულოდნელად რომ წამოიწყო გულსაკლავი სიმდერა, თემირ-ალსაკანზე, იიბის იატაქზე მოურთამას ფები. ჩამოკონკილი ცხვრის ქურთუკი მოუხამას ტანზე, გაზუნებული წვიმებისა, მზის და დროისგან. ფუზლებზე რაღაც საკრავი უმეც, ჩისგან ნათალი, უზეში ლირას მსგიცხი, სახე დაფარული აქვს, თავსაფარიდან გადმოჩაჩზული, მოყავისურო უურები უჩანს მარტიოდენ. დროდაფრო სიმებს გააჟლარუნებს და გამყივის სახოწარკვეთით, სევდით აღბავსე ნალგლანის ბმით.

ეტისისის ჯორკოზე წამოსკუპებულა სანდომიანი, ქალივით ტანსრული თათარი — ყავახანის პატრონი. თავდაპირველად ის ისე იღიმებოდა, ვეირ გაიგებდი ალებრიანად და ოდნავ ნაღვლიანად, თუ დამცინავად და ქედმაღლურად. მერე გარინდდა, თითქოს საგონებელში ჩავარდა. შუბლზე ფირს მაღლა აქაზული წარბები. ღიმილის ნაცვლად ტანქა აისახა საბიზი.

ფანქარასთან იქდა ბრტუელზეტიანი, მაღალი და თეთრწვერა ჰაქი, შაკ ბალათში გამოკვალთული, თეთრთ ზალმით დამშიეგენული, აგტირგადა რომ ეწყობოდა მბი შავგვრემან პირისახეს. ყალიონს წევდა. აბლა ისიც გარინდულიყო. ყალიონი უქ-მად მიეყუდებინა. თავი მიეყრდნო კედლისათვის. თვალები მოეხუტა, ჭიელი შაკლის წინდათ შემოსილი ერთი ფები თაროზე ჩამოედო, მეორე მათრაბი. ვით ეკიდა ძირს. ზედ გაუბდელი ფებსაცმელი შეტ-ჩანოდა.

მაგიდასთან კი, მაგის ახლოს გამვლელი მგზავრები ისხდნენ. ამაო რატომდაც მოსდომებოდათ ავტოიობილის შეჩერება ამ შარაგზაზე და მივიწყებული სოფლის ყავახანაში შემოხეტებულაყვნენ თითო ფინგნი უსაძაგლები ყავის დახალევად. მაგიდას უსხდნენ წარმოსადეგი ბატონი, ქვაბურა ქუდით, ულტობი ლაბადითა და ახალგაზრდა ლამაზი ქალი. ქალს ტეყობოდა სამხრეთელი იყო, თათრულიც იცოდა და სამღვრის სიტყვებიც ესმოდა.

- 3-3-3, mndom-smbs,-bs61

არავინ იყო უფრო აღმატებული და დიდებული ქვეყნად, ვიდრე თემირ-აღსაკ-ბანი! მთელი მთვართქვეშეთი თროოდა მის წინაშე, უმშვენიერები ქალები დაშქალიშვილები ლოცვად დგებოდნენ ოლონდაც ერთხელ, ზმაოლოდ ერთხელ ეგემათ ალერსი თემირ-ხანისა, სიცოცხლის ფასად დას≮დომოდათ თუნდაც ოცნების აღსრულება. * - სიკვდილის წინ კი დიდი თემირი ბაზრის მტვრი-

ა სიკვდილის წინ კი დიდი თემირი მაზრის მტვოიან ქვაფენილზე იჭდა, მათხოვართა და ხეიბართა ძველმანებს კოცნიდა და ეაჭებოდა:

— ამომართვით ეს სულიც, მათხოვარნო და ხეიბარნო, აღარ გამაჩნის რადგან სურვილიც მე ვისურვო რამე!

და როცა დმერთშა შეიწყალა თემირ-ადსაქანა, განაშორა ამქეეენიურ ამაოებას, დიდებას ფუმაა და მინეტი საიმებ ყოველს, მეის დაიშალა საუფლიც მისი. და გავერანდა ქალქები, სასახლეები და ნა-სარტუბმ გალაფობი სამარდა და გავალაფობი სამარდა და მის-ჩანდა ნიშატიც კი ძველი დიდების, მარად მოჭი-ქული ლურგი ცისა და გოგორეთის კოცონავით მებუნუბარე მბის ქვეშ.

. — ა-ა-ა! თემირ-აღსაკ-სან. სადღაა დღენი და საქმენი შენნი? სადღაა ბრძოლა და გამარქვებანი? სადლა არიან უნაზესნი, ნორჩნი და ემვით აღსაკსენი. შენ რომ უყვარდით? სადღაა აბა შენს სარეცელზე ნაკვერცსხლებივით მოკიაფე შავი თვალები — თითქოს დიდი, შავი მზეები? მარქვი თემირ-ბან, სადღაა აბა?

ხდუმს უველა, სიმღერით მოხიბლული, გაოგნებულან, რადგან გოდება გულამოსკანითი, ჩივილი შრარე (აღა ოვლენილი, უტკბებია უუმაგლებ და დიად სიბარულზე მოგზაური დაჟინებით შიშტერებია მაგიდას და სიგარისა სწეგს. აბალგაზრდა ქალს ფართოდ დაუღია დიდი თვალები, ლოყებზე კი ღაპალებით ჩამოსდის ცრემლი.

და ასე სხედან გარინდულნი. სხედან ერთხანს. შერმე დგებიან და უავახანის კარებისაკენ მიდიან. მათხოვარი მორჩა სიმდერას და ახლა დეგავს ხეშეშა ლგაშს, მეპატრონის ბოძებულს. დუმილია, მაგრამ ასე მგონია უველას, რომ კვლავ გრძელდება სიმდერა და ალარც ექნება მას დასასრული.

წასვლისას ქალმა მათხოვარს ხელში ოქროს ფული ჩასჩარა. შეყოვნდა. ეცოტავება საჩუქარი. სურს რომ მობრუნდეს, მისცეს კიდევ ერთი, არა ორი, ან სამი... ანდა ქველას თვალწინ აკოცოს ჩამომხმარ ხელზე. თვალები გერ კიდევ ეწვის ცრემლებისავან. ბედნიერია მაინც. ასე გგონია არახოდეს ყოფილიყოს ისე ბედნიერი, როგორც ამ წუთში, იმ სიმდერის მოსმენის შემდეგ, რომ დადადებდა ამაოებათა ამაოებან და რომ მოსთქვამდა მზის ქვეშეთში გამეფებულ ტანგაზე. ბედნიერია ყველაზე უფრო ამ ბნელსა და ნესტიან დამეს, ძლივს რომ მოსმის სადღაც მიმალული ზლვის ხმაური და ქარი რომ ქიის, სულის სიფრმენდე ჩამწვლომი ქარი.

შოფერი, ნახევრად მიწოლილი რომ იყო კაბინაში, საჩქაროდ გადმობტა, დაიბარა და რაღცას კეტიებს ნათურების შუქმა, ახლა იგი რომელიღაც მბეცს პოგავაგინებს, ტყვი რომ გაღმობრუნებია რატომლაც, ფათურობს მხეცი და მანქანაც ცოცხლდება უეცრივ, ბუბუნებს და ცაბცახებს მოუომენლობისაგან.

შგზავრი კი შველის ქალს. სვამს მანქანაში. გვერდით მიუჩდება, მუხლებზე მოსასხამს აფარებს. ქალი დაბნეულად უხდის მადლობას და ავტომობილი თბილი ნიავი მძლავრად ელამუნება პირისახეს. ო, თემირ-ალსაკ-ხან! — ამბობდა სიმლერა. მთვარისქვეშეთში არავინ იყო დიდებულებით, ბედნიერებით, სიმამაცითა და შემართებით სადარი შენი. ბრინჯაოსფერი იუავი სახით. მებსა და ელვას აფრქვევდი თვალებიდან. სათნო იყავი და სახიერიროგორც გაბრიელი, ყოვლად გაბრძნობილი და დიდმშვენიერი, ვით მეფე სულეიმანი. სამოთხეში მოფენილ ფოთლებზე ელვარე და მწვანე იყო აბრეშუში შენი დოლბანდისა, შვიდფეროვანი ვარსკვლავის ცეცხლი დაღვენთოდა შენს ალმასის ფრთას და სიცოცხლეც კი აღარ შურდათ პირმშვენიერ ასულებს მთელი ქვეყნისა, დედოფლებსა და მონამხევალთ, ოღონდ ერთხელ მაინც მთხვეოდნენ ჩამოქნილს და მზის სხივებით დაშანტულ ხელს თე-Rod-Baloba

მაგრამ შესვი შენ ამქვეყნიურ სიამეთა თასი ძირამდე. მერე ბაზარში იჯექი შენ, თემირ-ალსაკსან, მტვერსა და ჭუჭუში, ხეიბართა ძონძებს კოცნიდი, ეჭიდებოდი ხელებით და ევედრებოდი:

— ო, ამომართვით ტანქული სული, გთხოვთ, ხეიბარნო!

საუკუნენი გარღავიდნენ შენს მივიწყებულ სასაფლაოზე. ქვიშამ გაღაფარა მეჩეთთა შენთა და სასახლეთა ნანგრელნი ძვილნი. იმ სასახლეთა, აშაუად რომ ალმაროელივანენ მარად ლურეი ცოსა და უმოწყალოდ მხიარული მზის ქვეშ. ველური ახკილი შეიზარდა შენი ლუსკუმას მოგიქული ქაშანუის ნამუსრევში. ო, ეს ასკილი გაიბარდა, რათა კვლავ და კვლავ გაზაფხულობით, გულის დამდაგველ, ტკბილ და დარდიან სიმდერებით ეგალობათ ზედ წამოსკუბულ, გამოფთქმელ სიბარულით აღვსილ ბულბულებს.

— ა-ა-ა, თემირ-აღსაკ-ხან! სადაა შენი ძირმწარე სიბრძნე? ტანგვა-წამება გვარცმული სულის, ნაღველითა და ცრემლებით რომ გააძევა მოუსავლეთში სიამენი ამქვეყნიურნი?

მთებმა უკან დაიხიეს, თითქოს განზე გადგზენ. შარაგზის გასწვრიც ახლა უკვე ზღვა მოაგელვებს თევზების სუნით გაყლენთილ ტალღებს, თეთრ ბტილს ახეთქებს ნაპირისას. გაღაშავებულ დაბლოგიბში მიმობნეულა წითელი და თეთრი სინათლეები. ცის კიდეს ფერაგს გარდისფერი დაფიონი.

ღამე კი, თავს რომ წამოსდგომია ქალაქხა და მკლავგაშლილ ყურეს, რბილია და შავი — სწორედ ისეთი ვით ბუბრის ქვარტლი.

თარგმნა ეფიუერ გიორგაძემ.

aman Eggs

ალექსი ალექსიძე ქართული და კავკასიური ცეკვების შესანიშნავი მასწავლებელი იყო.

1925 წელს ალექსიძეს ელისაბედის ქუჩაზე ჰქონდა გახსნილი ცეკვის პატარა სკოლა. მახსოვს, რო-

გორ მივედი პირველად. მ სკილაში სატაშო ხანა აყო, მორიდებით შევალე საცეყვაო დარბაზის კარი და პირველად კეფელთან მღგარი პიანინო შევნოშნც. პიანინო მევნოშნც. პიანინოს იქითა მხარეს იცდა დოლატი გარები და მოგარები და მოგარები და მოგარები და მოგარები და მოგარები და ალექსიძე მომდიმარი სახით მიებლივე და ალექსიძე მომდიმარი სახით მიებლივედა მას და დაბალი მშით ჰკითხა: "ლიზა, ბალიში ხიმ არ მოგიტანოთ?" ორივემ გაიცინცს. ამ დროს და დაბალი მშით ჰკითხა "ლიზა, ბალიში ხიმ არ მოგიტანოთ?" ორივემ გაიცინცს. ამ დროს და გარების გარე

პატარა ხანს (იქვე გრძელი სკამი იდგა) და უყურე

შენზე ადრე მოსული მოწაფეები როგორ ცეკვავე-

ნო". მეც ჩამოვჯექი სკამზე და ერთი სული მქონდა

როდის დაიწყებდნენ ცეკვას მოსწავლეები.

ყველა რომ მოგროვდა, ალექსიძემ გერ სიტყვიერად აბსნა ქალ-ვაჟთა (ეყვა "დავლურის" რამდენამე ილეთა, მემდეგ ერთად დააყენა ექტსი გოგონა
და ექქსი ვაჟი. მთვლემარე ლიზას კიდევ ერობელ
გადახედა და უთხრა — დაიწყვი! ბანშიშესულმა
ქალმა ზეპირად იცოდა ქართული (ეყვევების კევლა
პარტიტურა და თვალდახუჭული ცი კარგად უკერ მოიც დოლა მოგონა გარგად ეფოდე მიიც დოლა მოგინა ლიზიც განტოდებლდა ბოლმე; დოლი რომ არა, პიანინოზე დაკერას ლიზა უთუოდ გააგრქილებდა, რადგან სთვლემდა და
ალემსიძესა რ უყურებდა.

პიანინო და დოლი რომ დასცხეს, მოწავეები ფიცხლავ (სეკიას შეუდანენ. მე უცებ გულმა წერო- დალი დამიწყო უმავარილა ალტაცებული ეთკაპ რომ მეღირსა ამ განოქმული მასწავლებლის ნახვა და გაცნობა; გაფაციცებით ვუაურებდი მოცეკვათებ გულმა და გაცნობა; გაფაციცებით ვუაურებდი მოცეკვათები გაც გაცნობა გაფაციცების და სიგში და დავლუბის მათან ერთად მეც ვიდექი წინა რიგში და დავლუბის მამა ერთად მეც ვიდექი წინა რიგში და დავლუბის მამა. გან გამან შემიასტადა, ანა თვითობაც აფო- სამა. გან გამან შემიასტადა, ანა თვითობაც აფო- ლებდა ფეხებს და ხელებს იგი კობტა კაცი იყო. სახეც ლამაზი ჰქონდა, ნათელი შუბლი. ეცვი უძირთები, ჩომა და ზანჯალიც შევნოდა.

ალექსი ალექსიძე იყო საუკეთესო პედაკოგი. კეთილშობილი, ყველასადმი გულისხმიერი, ყურად-

GITIN SILFIJETIJET

ეებიანი და აკი იმიტომაც ყველას უყვარდა; სულ იმას (დილობდა ეს ლამაზი ცეკვები ზუსტად გადაეცა მომავალი თაობისათვის; ხშირად გეეტყოდა ხოლმე; "არ წამიხდინოთ და არ დაამახინკოთ უმშეენიერესი ცეკვა — ქართულით".

პოლა, მე რომ იმ გრძელ სეამზე ვიექი და შევექტოდი ცეკვის გაკვეთილს, ცოტა ხნის მუპატ ერთი ვიციე შემოვიდა დაბობაში, ალექსიძემ შებედა, ხელით ანიშნა იმ სკამზე დამგდარიცო, სადაც მე ვიექი. ის ვიცი ერთ-ერთი ქარნის მუშა ეთქ მუპალების კეგას რომ მორჩენგ, ალექსიძემ მე და ის ვიცი თავის პატარა კაბინეტში შევვიყვანა, ცეკეების სწავლების პირობები გაგვაცნო და თან დას ინაა ცილიკო, გაკვეთილებზე დაგვიანება არ მიყვარსო. წულები, ან ქალამნები როგორმე შეიძინეთ, "ემდეგი გაკვეთილი პარასკვეს გვექნებაო, გვიობი

მოვიდა პარასკევი საღამო, მახსოვს, ცოტა ადრე მივედი, მწვანე ფერის ქალამნები მქონდა ნაყიდი. ავიცვი ქალამნები და იმ გრძელ სკამზე ჩამოვგემოწაფეებიც თანდათან მოგროვდნენ. მალე ალე სიძეც გამოვიდა თავისი კაბინეტიდან და სანამ ცეკვას დავიწყებდით, ვინც ახლები ვიყავით, გაგვაცნო ცეკვა "ქართულის" შესრულების წესები. კერ საქართველოს წარსულს შეეხო. ბევრი თავდამსხმელი აწიოკებდა ქართველ ხალხს, მაგრამ შტრებს მტრულად უხვდებოდნენ და მაინც ცეკვავდნენ და მღეროდნენო. მაგალითად, ომის დაწყების დროსაც კი უკრავდნენ საცეკვაო მელოდიებსაო, თითქოს ეს მათ უადვილებდა მტერთან ბრძოლას და არამც თუ თითქოს, არამედ მართლაც რომ ამხნევებდაო. შემ დეგ ალექსიძემ დასძინა: ცეკვაში უნდა გამოხატოთ თქვენი წმინდა გრძნობა, პატიოსნება, ცეკვა ერთგვარი ვარჯიშიც არის, რაც ადამიანის ჯანმრთელობისათვის დიდად სასარგებლოაო. ქალიშვილებო, იცეკვეთ მსუბუქად. ცქრიალ-ცქრიალით, კეკლუცად, და ნარნარით უნდა სრიალებდეთო. ილეთების კარგი გადაცემა ჰქონდა ჩვენს მასწავლებელს, ვაჟებს ეტყოდა ხოლმე — ფეხი გაუსვით მსუბუქად. ნაზად, ისე, რომ თქვენი ჩოხის კალთა არ ირხეოდეს, მთელი სიმძიმე ფეხის თითზე უნდა ატრია-

მე რამდენი ცეკვა შევისწავლე, მაგრამ ყველაზე კარგად "ქართულს" დავეუფლე, ამიტომაც ჩგუფური ცეკვის დროს ალექსიძე მუდამ წინა რიგში მაყენებდა ხოლმე.

სულ მალე ალექსიძის სტუდია გადაეიდა გრობიელოვის ქუჩაზე, პერინას სტუდიაში და იქ განაგრძო თავისი მუშაობა. მე იქაც დავდიოდი, ალექსიძის დაგალებით ახალ მოწაფეებს ცალკიული (ეკვების ილეთებს ვუჩვეცნტად, იროიალზე დაქკერული უკვე სხვა გვყავდა — ფებია საფაროვა, რომელიც საუკეთესოდ აპრულებდა ქართული (ეკკვების მელიდიებს.

პახსოვს, ერთხელ ალექსი ალექსიძეს, როვორს კართული ცეკების საუკათესო შემსრულებელს სათხოვეს რუსთაველის საბ. საკონცერტო დაობაზში გამართულ საღამოკონცერტში ეჩვენებინა ცეკავ აქართულო მამის ნამდვილი საბო. თავის აპიტნი-ორად ალექსიძემ მე ამომირჩია. იმ საღამოს იგი ნაცრისდერ ჩოხაში იყო გამოწყობალი, ასევე ნაესისდერ გარგაზი განტა გარქალი ნაწავები მბრებზე ტირცი გამოგაზი გარქალი ნაწავები მბრებზე გარქალი გან გამოგაზი გარქალი და თავი თხელი ლეჩაქისე-ბერე მსოვილით წავრული, დაეტიქსთვილით წავრული და თავი თხელი ლეჩაქისე-ბერე მსოვილით წავრული და თავი თხელი ლეჩაქისე-ბარი თავი, მოიბადი ფაფაზი და გამომიწვის საცეკალი, ალექსიძეს დავისი ფაფაზი მთელი ცეკვას ცეკვა ტივა ცეკვა ტივა და მარგაზე და გამინტეთ საცეკალი, ალექსიძეს დავისი ფაფაზი მთელი ცეკვას განმავლობაში მარყვენა ხელში ცეკაც ცეკვა ცეკვა რა

წყნარდებოდა, მლითხოედნენ ევევის გამეორებას. ამ ხმაურში რომ იყო *დარბაზი*, მ დროს სეოი სებიდან დოინგშეშოყრილი გამოჩნდა ქართულ "ა

სებიდან დოინ/შეშოე/ჩოლშ გამოჩნტა ქარობულ "

გაში და ჩიბტაკობით თავიდაბურელი ელოსაბეს
ჩეტქებიშვილი, ტეცებ დარბაზში სიჩუმვ ჩამოვარდა
ლიზამ თავისებური ზუმრობით მიმართა მაუტრებლებს, "გალზები, მთვიდიდი რუსთაველის პროსბექტზე, შემომესმა რადაც მხიარულების ზმები,
ითციქრე, მოდი შევალ რა ამაზავი გავიგება-მეთქი
მთველი და აზედავ ჩვენი ალექსი მთაწმინდელი
(ალექსიძე მთაწმინდის ძირში ცხოვრობდა) ჰპ ზარშანათან (თევაქა, — მე გადმომედა ელისაბულმა, მარჯენა ხელის თითები ტუჩებზე მეიდო და
აბანარძო:

— უი, ქაა, ადამიანო! შენი ტოლი ვერ ნახე? ჩერქებიშვილის ამ სიტყვებზე უცებ ისევ იგროალა ტამშა, მაყურებელი ახლა თხოულობდა ლიზასთანი ცევევა ალექსიძეს. გაისმა "ქართულის" მელოდიები მართლაც არაჩვეულებრივად შეისტობც და დი" ალექსიძემ და ჩერქებიშვილმა, თგებზად და ნახად, ისე ცოცხლად, რომ ახალგაზრდები გეგიუტაოდათ. მაყურებელნი ტაშის ცემას ალაჩ სწყვეტდნენ. ალექსიძე და ჩერქებიშვილი ერთმანგის კა-

დაეხვივნენ და გადაჰკოცნეს.

ალექსიძე ქართული ცეკვების ღრმა მცოდნე იყო. რა არის დასამალი და ბოგიერზი ბრწყინვალე შემსრულებელი ხალხური ტტკვებისა და თუ გინდ ბალეტის მოცეკვავეც რატომლაც ივიწყებს იმ პირველ ილეთებს, რომლებიც ალექსიძემ შეასწავლა. ა. ალექსიძე ახალგაზრდობაში პარიზშიც გამოდიოდა, მისი ცეკვებით იქაც მოხიბლულნი და აღტაცებულნი იყვნენ. თავის დროზე მას ოქროს მედლე ბი ჰქონდა მიღებული. ა. ალექსიძემ ბევრი საქვეყ ნოდ ცნობილი მოცეკვავე აღზარდა, მათ შორის, პირველ რიგში, უნდა დავასახელოთ ილიკო სუხიშვილი. ამას გარდა, მისი მოწაფეები არიან ანტოჩ hobourdy, Jam homody, Joblingh, holl whomb "Joh თულის" ბრწყინვალე შესრულებით გამოირჩეოდ ნენ ნიკოლოზ სიხარულიძე, იოსებ ქავთარბძე, მი ხეილ სულხანიშვილი, გიორგი ალექსიძე (ა. ალექსიძის ვაჟიშვილი), დავით ჩიკვაიძე, სოსო თედიაშვილი, ირაკლი ზარდიაშვილი და ბევრი სხვა. ქალე ბიდან საუკეთესოდ ცეკვავდნენ მარო დემეტრაშვილი, ელენე გლურგიძე, ქეთევან ჩონელი, ნინო თითბერიძე და სხვები.

1937 წელს ქართული ხელოვნების დეკადაზე. მოსკოვში, მეგრელიძის მეჩონგურე ქალთა და კირილე პაჭკორიას გაერთიანებულ ეთნოგრაფიულ გუნდში ვმღეროდი; ამას გარდა, მოსკოვისათვის ცეკვების დამდგმელმა დ. გავრიშვილმა მოცეკვავეთა ჯგუფში შემიყვანა და კრემლში მონაწილეობა მივილე ყველა ქგუფურ ცეკვაში (დავლური, ფერხული და სხვ). იმ დეკადაზე ცეკვა "ქართული" ბრწყინვალედ შეასრულა ლილი გვარამაძემ სერგო ნონიაშვილთან ერთად; სტალინი და მთავრობის სხვა ხელმძღვანელები აღტაცებით შესცქეროდნენ ამ გადოსნურ სანახაობას. კიდევ ერთი ასეთი ამბავი მახსენდება: როცა ერთი ცეკვის დროს მოცეკვავე ვაჟებმა უცებ ხანჯლები გააშიშვლეს და ჰაერში აიქნიეს, ვოროშილოვი უნებურად გადმოიხარა და წინ აეფარა სტალინს. სტალინმა გაიცინა და დინგად გადაისვა ულვაშებზე ხელი. გაეცინა ვოროშილოვსაც.

ალექსი ალექსიძე გარდაიცვალა 1934 წელს; მა არდერძად დატოვა ჩემი ცხედრის საფლავში ჩასვენების დროს "ქართულის" მელოდიები დაუკარითო. ასეც მოძვსენ ჭირისუფლები. მგონი ეს იყო ერთადერთი დაგრბალგა, სადაც სასაფლაოზე საცეყვაოს უკრავინენ.

ოლი გიძინათვილი საქ. ასტ კ. მარქსის საგ. საგ. რესპუბ. 17 გიგლიოთვძა 6M@J% 8606J@0

JOSEPHERE STREET

ᲗᲐᲕᲘ ᲛᲔᲗᲝᲗᲮᲛᲔᲢᲔ

სულაძემ თბილისში დარეკა და გაიგო, რომ პეგაშვილმა ბაზარში დიდი ქილა თაფლი იყიდა და ახლა თავის სახლში, სვანეთის უბანში იმყოფება. უქვე საღამო იყო. წრიულ გზაზე, აქაურობის თავისებურ ცენტის რომ ქმნიდა, ლამპიონები ინთებოდა.

სულაძემ გაღაწყვიტა, რომ ცოტა ხნის მანძილზე თბილისიდან აღარ დაურეკავღნენ და ბურღულთან ეროად საგამომლი გავიდა, იტტარიანში გერ. მბია-რულება დაწყებული არ იყო. ორკესტრი დუნედ, უმარილიდ უკრავდა. ორკესტრიანში დარბაზს, იაბა, შეკვეთა საიდან წამოვაო." კილაც ვაჟმა, სულაძება და ბურღულთან წამოვაო." კილაც ვაჟმა, სულაძება და ბურღულთან ახლის მწდომშა, გამოაქავ-რა ორკესტრის მოსაწყენ ძველთაძველ იყებს და ქიმინალისტების მაგიდას შეურაცხმეოდელი უკუ-ადღებობით გადმოზედა. "ერთი ამათი შეკვეთა მომასმენინა და მერე დამმარბა", — თქვა მან. სულაძე მიბნდა, რომ ეს სიტყვები მას შეეხებოდა, შაგ-რამ ხმა არ გასეა.

.... (ეოტა ხნის შემდეგ რესტორანში უკვე გახურებული დროსტარება სუფევდა, ვილაც ახალგაზრდებს დასებომოდათ ჩაქეტალ დაობაზში, რებაროდუქტორები გარეთ გაიტანეს და მხიარულება ეზოში გატკებნოლ თოქლზე განაგარეს, სულაძე და ოპერიც თამბაქოს მოსაწვვად და ჰიერის ჩასაულაბად ეზოში გავიდნენ. იმპროვიზირებულმა (ეყვამ თანდათან ადგილი უფრო მარტივ. დროსტარებას დაუთმო. პირველი სართულის აივნებიდან, პატრონთა უკითხავალ. (ყიგები გამოტანეს, ცილაცეები სახანძრო კიბეს მიაწუდნენ ზემო სართულთა აივნებზე ასასვლელად, სადაც აგრეთვე ციგები ეგულებოდათ და უცება.

., ბიჭო, კიბეზე ვილაცაა!" — გაისმა ჩაგუდული ხმა. მერე სტვენა ატუდა — ე, მანდ ვინა ხარ? ფანტომას, მიდი ≴იგარო!

ვილაცამ, მაღლა მიმალულმა, თავი დააღწია კიბეზე ჩამოკონწიალებულ ცნობისმოყვარეებს, მეორე` სართულის ბიმაღლიდან ძირს ჩახტა და სირბილით გავარდა გზისკენ.

— სდექ, არ გაუშვათ! — უფიქრელად დაიძაბა სულაძემ, მაგრამ გაქცეულის დაჭერა, რომელიც გამომძიებელს თთაქოს ცენო, არავის უცდია. სულაძემ და ოპერმა მიირბინეს სახანძრო კიბესთან და გრბის ფარნით გაანათეს. თოვლზე გარკვევით ჩანდა რეზინისა ან გიბრამის სქელი ლანჩის კვალი, გარშემო ყვავილის ფურცლებივით შემოყოლებული რკალებითა და შუაში გვრებით. მარქვენა ქუსლი რალცა ნაჭდევით იყო გადაკვეთილი.

— ისააI ჩქარა, დააკავეI — უბრძანა სულაქემ ოპერს. მაგრამ ქვემოთ გზაზე ამ დროს საბარგო მანქანის შუქები შეჩერდა. ვილაცა და≰და მანქანაზე და სოფლის მიმართულებით გაუჩინარდა.

სულაძის წინადადებით, ბაკურიანის მილიციამ იღლიდან პანიონატები და კექრი სახლები დათარა, თენგიზ მაისურიძეს ეძებდნენ, მაგრამ ეერ-სად იპოვეს. გამომძიებელი თოთქმის დარწმუნებუ-დი ივო, რიმ სახანძრო კის ადა ჩამომბატის კადი სწორედ ის იყო. "არც შემომგევით იმალება იმ ჩზუბის შემდება — ფიქრობდა გამომძიებელი, — მეორე მბრივ, აკიდა ბაკურიანში დარჩა და არ წავდა, კლბათ საქმე კქვს ეს იქნება, ეს ვიგნდარა, ერის ბინას ბომ ტესდა და შერი, რატიმდაც, მანამ

დე ცოტა ხნით ადრე შემოსწყრას ეგ, მისი თითების ანაბებდი ადრე გვეგდო ხელში! ახლა საქმე გახსშილი იქნებოდა და ეს ბნელში ხელის ფათური აღარ მოგიანდებოდა.

უსარგებლო ძებნაში გატარებული დღის შემდეგ სულაძე, გივი და მილიციის ადგილობიივი თანამ- მრომელი მოვაბი გაზატ ჩვადნენ და სასტუმროს.

ენ გადასახევვთან სათვალივალი ადგილი დაცავეს. თუ ბეგაშვილი სასტუმროში მიდიოდა, იგი ავტობუსიდან აქ უნდა ჩამოსულიციი; თუ სოფლისკენ გზას განაგრძობდა, აქ ავტობუსს გააჩეიგბდნენ და
თვითონაც სოფლამდე გამყვებილნენ, ოთვდა, ბნელოდა, მიდამო, არც თუ გვიანი ბაათისა და თოვლში მბუტავი ლამპიონების მიუხედავად, ჩაძინებულს გვავდა

თოვლის სქილი ფარდა ქვემოდან ამოსული მანქანის შუქფიტებმა გაკვეთა. "აგეტი, გზა ლია უოფილა" — უთხრა უკვე ტანმი სიცივგამაწდაამმა გამომძიებელმა თავის კოლეგებს. გადრაკიანმა "ვოლგამ" სასტუმროს გაზაგი კუხვია "როტობებში მევიდა და ჩამქრალი ფარებით გაჩტიდა. მარჯვენა წინა კარებიდან მაღალი, შუქქურთუკიანი კაცი გადმოგიდა და სასტუმროსებნ გაემართა.

— მიდი, ჰქითხე შოფერს, ბორჯომიდან თუ მოდის, — უთხრა სულაძემ-ოჰერს. ბურდული მანქანახთან მივიდა და მინას სახე მიადო. მანქანიდან ჩამიჩუში არ ისმოდა. მერე ბურდულმა უკანა ფანქრიდან შეიხედა.

— პატივცემულო უფროსო! — დაუძახა მან დაბალი ხმით.

სულაძე ახლოს მივიდა.

— პატივცემულო უფროსო, მანქანაში არავინ არ არის!

-- მაშ ის შოფერი იყო, რომ წავიდა?

— შოფერი კი იყო, მაგრამ მარქვნიდან რათ გადმოვიდა? აგერ, მანქანა შუა ორღობეში დგახ! — რა, შენ გგონია?

- ws, ale symposi

— ხომ გახსოვთ, ჩულურეთში მანქანის მარგენა მხარეს რომ იყო ნაფეხურები? ეგებ იქაც ერთი კაცი იგდა საჭესთან და მანქანიდან მარგვენა მხარეს გადმოვიდა?

სულაძემ მანქანის ნომერი გაანათა. იმ ტაქსისტის ნომერი! მაგრამ თოვლზე ნაფეხურები სხვა იყო.

— შენ აქ დარჩი! — უბრძანა სულაძემ ადგილობრივ თანამშრომელს, — ჩქარა, გივი! გზის ⁵აპირ-ნაპირ იარე!

ტაქსისტმა სწრაფად, თუმცა რალაც გვერდული, ირიბი ნაბიგით გადასჭრა თოვლიანი მინდორი და სასტუმროს მიაღგა. მან ერთი კი ახედა შენომას ალბათ, ორიენტაციისათვის — და კუთზის უკან, ბნელი მაზარიკენ შეუხვია "წადა, მეთომე სართულის აიგანზე დახვიო", — ჩუმად უთხრა აღცილებულმა გამომძიებელმა ბურდულს. თვითონ გასვამ, ტაქსისტს, რომელიც საბანძრო კიბეს მისღგომოდა.

ტაქსისტი სწრაფად, უბმოდ მიჰყვებოდა კიბეს, სულაძე მას ძლიეს მისდევდა. ტაქბისტი ზედა სართელის ვერანდაზე გადაძვრა, მეექვსე კართან მივიდა და ფარდაჩამოფარებტლ მინის კიდელში შებედვა სედა. შიგნით სინათლე ენთო, ტაქსისტმა ერთხანს ეოუძანა, შემდეგ კარი შეალო და ოთამში შევიდა.

— სსუ! — თქვა მან პირზე ხელის დაფარებით. ოთახში ფებზე წამომდგარი ქალბატონი ლენა და სავარძელში მჯდოში ვარდოსანიძე ჩანდნენ, — მოიტა ქლიბიძის სია!

ვარდოსანიძემ უხმოდ გახსნა პორტფელი და ხელით დაწერილი ქაღალდი გაუწოდა.

— შენიც!

ბერიკიცა მექრე ქალლით მისა ექსსებ დახედა, ჩაიცინა კმაკოფილად და გიბეში ჩაილი, "სდექ! — მოებმა ამ დროს სილიძის მან და მისი მარჯენა უცხო ხელებმა ჩაბლება. ტაქსისტმა მოდაზე გავარდა სულაძე მამთვა ინ წამში, როცა გაზე გავარდა სულაძე მაძევა ინ წამში, როცა ჩანბელებულ ციბეზე გადასელას ლამობდა, გამომიტებლმა კვლავ ბელი წაატანა და მისი მკლავის ამობრუნება სეალა მაგრამ ტაქსისტი მასზე ძლიერი იყო. მან აღვილად გაუცია ქონტრილეთი, ქვის

ამ დროს კარები გაიღო და ორივენი სინათლის

ფართო ზოლში აღმოჩნდნენ.

— თქვენ, უფროსო? — აღმოხდა ტაქაისტს. მან ხელი უშვა გამომძიებელს, რომელიც სწრაფად წამოხტა ფებზე. ტაქსისტი ახლა მორჩილად იდგა გამომძიებლის ნინ, უფრო დალონებული, ვიდრე ადელვებული.

სასტუმროს ვერანდაზე ბურდული გამოჩნდა.

— აგე, აქა! — თვალით ანიშნა სულაძემ.
ტაქსისტმა მაშვრალი კაცის იერით ამოილი ქიბილან სიგარეტი და სანთებელით მოუციდა. მას
უნდოდა სანთებლის ალზე ორივე ქაღალდიც და)შვა, მაგრამ ოგერმა წამის მუმალ მოსერბუბულად
ამოჰქრა ბელი და ორივე ქაღალდა ააროვა. ტუქსისტის სახეზე ერით წამის მწვავე გულისტკუალი
და სინანული გამოისაბა, მან ამოითხის და ოდნავ
აკაბსებტული გამოისაბი და დადა მოუციდა სიგარეტა.

რამდენიმე წამის შემდეგ იგი უკვე სულაძის პი-

რისპირ, მის ნომერში ი‡და.

— აბა, თქვი ახლა, როგორ მოკალი? თანამონაწილე ვინ გუავდა?

— მე არ მომიკლავს! — თქვა შოფერმა მტკიცედ, თითქმის უხეშად, — მანქანა გარაჟში მეყენა? —მეყენა! თითები სხვისია? — სხვისია! ტყუილა -რომ მაბრალებ, რა ქოთანი კი არაა, ყური საითაც გინდა, იქით მიაბა!

— მაშ საიდან იცნობდი შალვა ქლიბიძეს? რად გინდოდა მისი სია?

შოფერი დუმდა. სულაძე მხოლოდ ახლა ხედავდა თვალნათლივ, ამ თითქოსდა წყნარ კაცში რამდენი უქიათობა და გაუტეხავი ძალა იმალებოდა.

— კარგი. შენ მერე მოგელაპარაკები! — თქვა მან და ნომრიდან გავიდა.

ავტობუსიდან გადმოსულ ბეგაშვილს ორი კაცი აეღევნა. ერთი, მასთან ერთად ამოსულიც, სასტუმრომდე მოჰყვა.

— ვისთან?—ვარდოსანიძესთან, — უპასუხა ბეგაშვილმა ადმინისტრატორს, რომელმაც ჰოლში გააჩერა და ჰკითხა, ვისთან•მიბრძანდებოდა.

— ვარდოსანიძე არ გახლავთ.

— მა აბა გოცაძესთან წავალ, — დარაქმა გატენილი ხურქინი წინ გაიმძღვარა და კიბისკენ გასასვლელად გაიწია.

ვლელად გაიწია, — არც გოცაძეა. მათი ოჯახობა ხომ არ გნებავთ? — არა, თავადა ვნახავ, — ბეგაშვილმა თვალი მო

ავლო დეკორატიული ქარკვებითა და ხავსით მორთულ ჰოლს, რომ ხურქინის ჩამოსადები ადგილი ენახა. სულაძემ ადგილობრივ თანამშრომელს თვალი უქო. დარაქი დააკავეს.

— მაშ როგორ მოკალი ქლიბიძე? — გაუმეორა სულძემ შეკითხვა, როგორც კი ტაქაისტი ისევ მის ბირდამის აღმოჩნდა, — სია ხელში გვაქვს, რა სიაა, გავიგებთ, ქიბეში დანას განახეთ, ხომ იცი, რომ ახლა შენი გაშვება ტუუილია?

^{*} დასასრული. იხ. "დროშა", № 9.

ტაქსისტი ყოყმანობდა, მაგრამ არ ღელავდა. იგი საქმეს ზომავდა და უკეთეს გზას ეძებდა.

გარში რომ წავედი, ორი თვის შემდეგ დივიზიის სკოლაში გამიშვეს, — თქვა მან, — უიარალოდ თავდაცვა იქ კარგად მასწავლეს. რომ მდომებოდა, იმ ვერანდიდან ქვეით გადმოგიშვებდი! გამომძიებელმა შოფრის გამომწვევი კილო არ

— კარგი. შენ მიამბე, როგორ მოკალი.

- დანას კარგად გხმარობ, — თქვა ტაქსისტმა, ჩემთვის მარჯვენა და მარცხენა ერთია. ქლიბიძესთან მარცხენა ვიხმარე, რომ კვალი ამებნია.

სულაძემ ბურდულს გადახედა. საქმის ნახევარი მაინც უკვე გახსნილი იყო.

-- კარგი, განაგრძე, — თქვა მან.

- იქ ვიდექი, ერთი ჩვენი შოფრის მანქანით. დავინახე, იმ ბიჭებს დანა დაუვარდათ. ქლიბიძეც უკან მისდევდათ. გადმოვედი და დანა ავიღე. აი ასე, მარცხენა ხელში. ამ დროს ქლიბიძე მობრუნდა. პიცნო. მივირბინე და ორგერ დავარტუი. წინააღმდეგობა ვერ გამიწია. დანა ეზოში გადავაგდე. ის ეზო ვიცოდი, ადრე იქ წყალი ამიღია.
 - მანქანაში ვინ იგდა საჭესთან?
- მე ვიჩექი, თქვა შოფერმა. მან თავის ბარძაუზე დაიხედა, — ფეხში ნამსხვრევი მაქვს. მანქანაში მარჯვნიდან შევდივარ და გადმოვდივარ.
 - საიდან იცანობდი ქლიბიძეს?
- ტყვეობიდან. ერთ პატარა ბანაკში ვიყავი, პოლონეთში, ქართველები სულ შვიდნი ვიყავით. ძალიან გვიჭირდა. გერმანელებს ეგ ათისთავად ჰყავდათ. სხვანაირი კაცი იყო. მე და შენ თუ გაგვიჭირდა, ვეცდებით რალაცას, ვიბრძოლებთ, თავს საფრთხეში ჩავიგდებთ. მაგას არც უფიქრია რა სქობია, მოვკვდე, თუ ჩემიანი გავწირო? იყნოსა თუ არა, აქ სული ამომძვრებაო, იმ წუთში ფეხებზე დაგვიკიდა.

— გაბეზღებდათ? გცემდათ? — იკითხა გამომძიებელმა.

შოფერმა ოდნავ შესამჩნევად ჩაილიმა.

- არა. გერ არა უშავდა რა, მერე ერთ ქართველ ბიჭს ესე ამომკრა (შოფერმა ხელით აჩვენა) ესესელის თვალწინ — ბარი რათ გატეხეო. იმ ბიჭმა უთხრა — "შენ სისხლს დავლევ, ქლიბიძე, თუ აქედან გავედი". ამის მერე ძალიან გაავდა. ეშინოდა, ვაი თუ მართლა ანგარიში გამისწოროს მერე რომელიმემო. ცდილობდა იქიდან ცოცხლები ვერ გამოვსულიყავით. მართლაც, დედას ვუტირებდით, ისე ვიუავით გამწარებული, მიწის ქვეშ მოვნახავდით. ამ დროს მოვიდნენ გერმანელი ოფიცრები, ერთი იქაური ქართველიც მოჰყვათ, ტკბილად გველაპარაკნენ, შემოგვთავაზეს — თუ გინდათ, ჩვენ ნაწილებში იმსახურეთ, აღმოსავლეთში არ გაგიშვებთ, მხოლოდ საფრანგეთში სანაპიროს გაყარაულებინებთო. ჩვენ ვიფიქრეთ — აქ ჭირით და შიმშილით უნდა დავხოცილიყავით, იქ ხელში იარალს მაინც გვაძლევდნენ. როგორც მოვიხმარდით მერე, ეგ ჩვენ ვიცოდით!

ტაქსისტი გამართულად, ნელა და სავსებით მშვიდად ლაპარაკობდა. გამომძიებელს გაახსენდა, რომ ადრე, პირველი დაკითხვების დროს, მის საუბარში "ქალაქური" გამოთქმები მეტი იყო.

ის დანარჩენი ბიჭები ახლა სად არიან? იკითხა გამომძიებელმა. ტაქსისტმა რალაც უცნაურად შეხედა.

- იარალი რომ მოგვცეს, ცოტა ხანს საფრანგეთის ერთ პატარა ქალაქში ვიდექით. ბიჭები რესტორანში შევიდნენ, თავისუფლად იყვნენ, ჰიტლერს შეაგინეს. მაგან გაიგონა და დააბეზდა. იმათგან ერთი მე გადავრჩი. იქიდან გავაღწიე და პარტიზანებთან ვიყავი.

სულაძე მოიღუშა.

- მერე, არ გინდოდა გემხილებინა ქლიბიძე, მისი ნამდვილი სახე გამოგემჟლავნებინა, გავრი გეუა-
- უჰ, უფროსო! მე რომ წვალება მინახამ, იცი ha sha? ha saghabyhab maga ajmbos!

— შემდეგ როდის შეხვდით? — იკითხა სუmadal.

- ორმოცდაჩვიდმეტში. ვზივარ თვითსაცლელ⁸ე. ვხედავ, ქუჩაში დგას, დიდუბეში. ქერ ეჭვი შემეპარა... მართალი გითხრა, იმედიცა მქონდა, უკვე მკვდარია-მეთქი. არა, ცოცხალი ყოფილა! ერთი ვიფიქრე. გაზს მივცემ და კედელზე მივაჭულეტ-მეთქი. მაგრამ ვერ ვიკისრე. დამიჯერებ, ერთი წელი მერე გავრით აღარ მეძინა!

სულაძე მოღუშული დუმდა.

— კარგი, შემდეგ როდის შეხვდი?

- sa mmo zgomob fob.

- harra amismo?

- am ha, jyhado. სულაძე უკმაყოფილოდ შეიშმუშნა. "ისევ მატყუებს", გაიფიქრა მან. შოფერმა მასში სიმპათია თუ არა, სადღაც თავისებური თანაგრძნობა მა-

ინც გამოიწვია და გამომძიებელს მახთან ხელახლა ბრძოლის დაწყება არ ესიამოვნა. — როგორ, კაცო? ცხრა წელია ტაქსზე ზიხარ,

თბილისში ნაცანობი კაცაი ალარ შეგხვდა?

შოფერი უხალისოდ დაემორჩილა.

– ერთხელ შემხვდა. იმ ამბიდან ორი წლის მერე. თბილისის ზღვიდან მოვდიოდი. ვხედავ რესტორნის ვერანდაზე დგას. კარგად აცვია — ჰალსტუხი, რამე... თან ვიღაც ორ კაცს ახლავს. მხოლოდ, როგორც ლაქია, ისე ემსახურება. ერთი, ახალგაზრდა, ეუბნება: "შალგა, არ დაგვაგვიანდება?" ეს კიდევ — "მანქანა გამოძახებულია, ბატონო. ათ წუთში აქ იქნება", — შოფერმა კარგად გაიმეორა ქლიბიძის ინტონაცია, თან "ქლესური", თანაც მკვეთრი და მოსაუბრეში რიდის აღმძვრელი.

სულაძე მას მდუმარედ უსმენდა.

- Johan, Jowna Amont 6sbn?

— მეტი არასოდეს.

- · 300m89

შოფერი აწრიალდა. იგი, თითქოს კიდევ ქოყმა-

- ერთი ჩემი ნათესავი ქალის ბიჭი გამოცდებს აბარებდა. ქულები არ ეყო. მივიყვანე ქალი სათხოვრად ინსტიტუტში, მეც შევყევი. იქ ეს ვარდოსანიძე იყო. დირექტორის მოადგილე. შევედით და, ქლიბიძე არ დაგვხვდა? მეუბნება: "შენა ხარ? გამარჯობა", — შოფერმა კვლავ ქლიბიძის დამახასიათებელი მკვეთრ ინტონაციას გამოაქავრა, რომელიც გამომძიებელს ქლიბიძესთან ერთადერთი შეხვედრიდან ახსოვდა, — თან ხელს მიწვდის, აქაო და ბიჭი ხარ, აბა ნუ ჩამომართმევ, რაკილა დაგჭირდიო! მეც ჩამოვართვი, რა მექნა. თვალით ვხედავდი, იმას იქ დიდი ძალა ჰქონდა! მართლაც, ვარდოსანიძეს უთხრა, ჩემი მეგობრის ნათესავიაო, ბიჭი ინსტიტუტში ჩაარიცხვინა. გავიდა ხანი. შევზედოთ, ეს ბიჭი ქლიბიძეს ძაღლივით დასდევს, თან ფული აქვს. თურმე, მაკლერად გაუხდია. უვიც აბითურიენტებში ფულს აგროვებინებს, რომ ვარდოსანიძეს გადაუხადოს. სწავლასაც ხელი უშვა. მოკლედ, კიდევ იმ ბიჭის ცოდვა დაიდო...

შოფერი გაჩუმდა. სულაძე მას თვალს არ აშორებდა.

- מל שמש משמי מאחף

— სია? ხო, ქლიბიძე ამათ სიას უგზავნიდა ხოლმე. ფული ვისგან ჰქონდა აკრეფილი. სირცხვილია, არ მინდოდა, იმ ბიჭის გარიგებულიც შიგ ვინმე ყოფილიყო.

– ბაკურიანში ამისთვის ამოაკითხე?

— არა, მგზავრი მყავდა. აი, საგზური, — აჩვენა შოფერმა.

სულაძემ საგზურს დახედა. საკვირველია, მაგრამ ფაქტია, რომ ამ შოფერს მართლაც ყველაფერი ისევ თავის რიგზე აქვს! უფრო სწორად, მალავს, მალავს რალაცას, მაგრამ ისე, რომ ხელს ვერაფერში ვერ ჩაჰკიდებ. მგზავრი შეიძლება არც ჰყავდა, ტაქსომეტრის თანხა თვითონ გადაიხადა! მაგრამ რას მალავს მისი ნათელი და მშვიდი გამოხედვა, როცა მკვლელობასაც კი ასე დინგად და უშფოთველად ალიარებს?

- ბიჭი რა გვარია? — ჰკითხა გამომძიებელმა.

— როდი ვიცი, უფროსო! მე იმის დედას — როდი ვიცი, უფროსო! მე იმის დედას ვიცნო ნათესავად მერგება. ქმრის გვარი აღარ მახსოვ (შოფერი კვლავ "ქალაქურ" კილოზე გადავიდა გა amadenamobsonach nb Borasto ogen, mma ogo കൃത്യന്തരം).

— დედის გვარი მითხარი

– რა გინდა, უფროსო? ხომ გითხარი პირდა პირ, მე მოვკალი-მეთქი თათების ანაბექდი არ გქონდა, საბუთი არ გქონდა. მაინც ვიკისრე ახლა რა გინდა? რასაც არ გეტუვი, იმას თათა მიცხოვ? — იმიტომ ათხოვ ტომ შინ შევთიდიდაბა დადოს

მარტო არ იყავი! ვინ იყო მანქანაში, ვისაც საცხისი დაუვარდა?

— აბა რა ვიცი, ვინ იყო? ვისაც მანქანაში საცხისების კოლოფი დარჩა, ის ერთი ცალიც იმას დაუვარდებოდა.

გამომძიებელმა თვალი დამცინავად მოჭუტა.

- როგორ, დარჩა? საცხისები ხომ შენს მანქანაში ვნახეთ. შენ კი მკვლელობის დროს სხვის მან-As6s 80. ospfol

შოფერმა თავი მოიფხანა, ეტუობა, მიხვდა, რომ შეცდომა დაუშვა და ახლა საგონებელში ჩავარდა.

- —ათი ცალი არ იყო? ცხრა კოლოფში ეწყო, ერთიც რომ დავინახე მანქანაში დასაგდომზე, გიბეში ჩავიდე. ცხვირსახოცი რომ ამოვიღე დანის გადასაწმენდად, მაშინ გადმომვარდა.
- ვინ იყო ის ბიჭი? ქიუტად გაიმეორა გამომძიებელმა.
- ვერ გეტყვი! ასევე <u>ქიუტად</u> უპასუხა შოთირმა.
- მეტუვიl
- ვერა, უფროსო!
- მეტყვი, იმიტომ, რომ მაინც ვიპოვნით! შენ გგონია, სანამ არ ვიპოვით, არ გაგასამართლებენ? არა. სცდები. იმას გიპოვით, მისი სია ხელში გვაქვს, მაგრამ შენი ბრალი დამძიმდება. ვინ იყო, კიდევ გეკითხები?
- ვერ გეტუვი, ჩუმად უპასუხა შოფერმა. გამომძიებელმა იქვე შოფრის დასწრებით დარეკა თბილისში და ორივე სიაში აღნიშნული გვარები უკარნახა, რომელთა მიხედვითაც ქლიბიძის მიერ მაკლერად გამოყენებული ბიჭი უნდა ეპოვნათ. შოფერი გაუნძრევლად იჭდა, თითქოს თვლემდა და გაქვავებულ სახეზე მომთმენი, უველაფერს შერიგებული გამომეტყველება შეჰყინოდა.
- სადაა შენი სქელძირა ფეხსაცმელი? ჰკითხა გამომძიებელმა.
- რა ფეხსაცმელი? აი ეს, ერთი ფეხსაცმელი მაქვს, — უპასუხა ტაქსისტმა და, უცებ, გამომძიებელს თითქოს გონება გაუნათდა.
- მე ვიცი სადაა. შენ შვილს აცვია! შენ გელაშვილი არა ხარ? — შოფერმა თავი დაუქნია, — აი, აქაც გელაშვილის გვარი წერია. აბა, ნახე! ... მან შოფერს კიკნაველიძის ბინაში ნაპოვნი სია უჩვენა, რომელშიც მინუსებით აღნიშნული თანხის ქამი იყო გამოყვანილი, — ხედავ, შენს შვილს ქლიბიძისათვის თავის მაკლერობაში ოცდაოთხ-ნახევარი ათასი დაუკლია, ძველი ფულით. ალბათ, "კლიენტებს" მეტი გამოართვა და ქლიბიძეს ნაკლები მისცა, მერე კი ვარდოსანიძის ქგუფმა ტაქსას აუწია და შენს ბიჭს ვალი დაედო, იმიტომ, რომ განსხვავება უკვე დახარგული ჰქონდა. აი, ამ სიას ეძებდნენ კიკნაველიძის ბინაში, მაგრამ ვერ იპოვნეს. შენ გინდოდა ეს სია ხელთ გეგდო მანამდე, სანამ თბილისში გადაიგზავნებოდა, დარაქის ხელით. მიხვდი ახლა, ვისია თითების ანაბეჭდები? შენი შვილისაა, რომელიც ახლა აქაა, ბაკურიანში. საცხისები აქ წამოსასვლელად სჭიროდა. ის კი არ იცოდით, რომ ჩუღურეთში ნაფეხურები დარჩა, იმიტომ, რომ არ გეგონათ, ოცი წამის შემდეგ თუ გასინჯავდნენ. მაგრამ გასინქეს! და ის ნაფეხურები გუშინ აქ ალმოჩნდა, ამ კიბის ძირში. ახლა მითხარი სწორად: შენ იყავი იქ მართლა მკვლელობის დროს თუ შენი შვილი იყო მარტო?
 - უფროსო, მე საში შვილი მყავს. დიდი გოგო

ათი წლისაა, — უპასუხა შოფერმა, რომელსაც უკვე ცვილისფერი ედო.

- boggol

 არ ვტყუი, უფროსო, ღმერთი, რგული, შეაluggue!

MASO 820067008262

მთავარი გზისა და ბნელი ორლობის კუთხეში მილიციელებმა მანქანა გააჩერეს: "გადმობრძანდით! დაბრძანდით!". მათ ალარც ახსოვდათ, მერამდენე მანქანას აჩერებდნენ დღეს ასე, გასინჭვის საბაბით, და თოვლზე გადმოსულ მგზავრთა ნაფეხურებს აკვირდებოდნენ. ორღობეში ახალგაზრდა კაცის სილუეტი გამოჩნდა. მილიციელები რომ დაინახა, შედგა, მერე გატრიალდა და ორღობეში წავიდა. მილიციელმა დაინახა: "თქვენ მოქალაქევ, მობრძანდით!" ახალგაზრდა გაიქცა. მილიციელი გამოეკიდა, დაუსტვინა. ბიჭი გარბოდა.

ბიქმა გაირბინა ორღობე და გადათეთრებულ მინდორში გავარდა, რომელსაც ვიწროდ გათელილი ბილიკი კვეთდა. ორივე მილიციელი უკან მისდევდა. წრიულ შარაგზაზე იგი შეახტა საბარგო მანქანას და "მზიური ველის" მიმართულებით გაჰყვა. გზაზე ამ დროს მილიციის ლურგფარნიანი მანქანაც გამოჩნდა. საბარგომ სასტუმროს ეზოში შეუხვია. ბიჭი გადმოხტა და შენობის უკან, რაღაც სამეურ-

ნეო ნაგებობებში შეიმალა.

მოფარებულ კუთხეში ვაჟი და ქალიშვილი საუბრობდნენ. მათ დაინახეს შეშფოთებული ახალგაზრდა კაცი, რომელიც სახურავზე ასვლას ცდილობდა, "დამიდექი, თუ ძმა ხარ!" — უთხრა მან ვაჟს. ვაჟი დაუდგა ისე, რომ ახალგაზრდა მხარზე შეადგა და სახურავზე აღმოჩნდა. მეორე წამს კუთხესთან ორმა მილიციელმა შემოუხვია.

— იყო აქ ვინმე? — იკითხა ერთმა.

— არა, — უპასუხა ვაუმა.

სასტუმროში უკვე განგაში იყო. ბინადრებს გაეგოთ, რა ხდებოდა და მთელ ამ ამბავს თვალს ადევნებდნენ. ბიჭი სახურავით სამეურნეო შენობებში ვერ დაიმალა და ახლა მთავარი კორპუსის სახანძრო კიბეზე ძვრებოდა. ვიღაც, ეტყობოდა, შემთხვევით, პაპიროსის მოსაწევად გამოვიდა ვერანდაზე და ბიქმა ცარიელი ნომრიდან შიდა დერეფანში გააღწია. აქ მას უკვე ელოდნენ. ბიჭი ვერანდაზე გამოიჭრა და შელესილ ლავგარდანით, რომელიც შენობას სიგრძეზე მიჰყვებოდა, მეორე ვერანდაზე გადასვლა სცადა.

ეზოში გამოფენილი დამსვენებლები სუნთქვაშეკრული უყურებდნენ კაცს, რომელიც მეოთხე სართულის სიმაღლეზე, კარნიზიდან მოაჭირისაკენ გაღ-

წევას ცდილობდა.

ბიჭმა მოატყუა მილიციელთა სიფხიზლე და მეორე, ცარიელ ვერანდამდე მიაღწია, "ფეხსაცმელი, თუ ძმა ხართ!" — აქელებულმა უთხრა ნომრის კარებში მდგომ ორ ახალგაზრდას, რომელნიც მას უხმოდ უცქერდნენ. დათო დაიხარა და სარბენი სათხილამურო ფეხსაცმელი მიაწოდა. ბიჭმა სწრაფად წაჰყო შიგ ფეხი, თავისი ფეხსაცმელები დაყარა და სახანძრო კიბეზე ჩასახვლელს მიადგა. მაგრამ კიბეზე უკვე ამოდიოდნენ. მეორე წამში იგი უკვე ბურდულს და ერო სამოქალაქო ტანსაცმელში გამოწყობილ კაცს ეჭირათ.

სულაძე სწრაფად ამოიჭრა მეოთხე სართულში. ბიჭი თეთრეულის საწყობ ოთახში შეეყვანათ. საკმაოდ სუსტი, გაფითრებული და თვალებამოლურგებული ბიჭი, მერის ის ნაცნობი, ამას წინათ ჩხუბი რომ ატება, მორჩილად იქდა სკამზე და თავის დამკავებლებს ცოტა დაბნეული შესცქეროდა.

— შენი გვარი? — ჰკითხა სულაძემ.

— მაისურაძე.

— ეგ მამის გვარია?

— არა, დედის...

- 838s ha agahna?

— გელაშვილი, — უხალისოდ უპასუხა ბიჭმა.

— მამაშენი ტაქსზე მუშაობს, ხომ? — ბიჭმა თა-

ვი დაუქნია, — ხელავ, ქლიბიძეს ეს ბიჭი მისი გვარით კი არა, მამის გვარით ჩაუწერია. მამის გიბრი ჰქონდა, — გადაულაპარაკა სულაძემ ბურდულს, ახლა მითხარი, ვინ მოგცა გასაღები, რომლითაც ჩულურეთის ალმართზე ბინაში შეხვედი?

ბიჭი ქერ დაიბნა, მერე მიხვდა, რომ დამალვას s860 s6 34m5ps.

— არავინ. მერი ჩემი ამხანაგი იყო ადრე. იმა**ს** მოვპარე.

- ქლიბიძის სია გინდოდა?

— დიახ, — ჩუმად წარმოსთქვა ბიჭმა.

— აქაც, ვარდოსანიძესთან ამისთვის ამოდიოდი? — დიახ. ინსტიტუტიდან მაინც გამრიცხავდნენ,**-**-ალარ დამალა ბიჭმა.

— კარგი. ახლა ეს მითხარი: საცხისები როდის იყიდე და ვის მიეცი?

ბიჭი გერ შეიჭმუხნა, მერე მიხვდა, რაზე იყო ლაპარაკი და ხალისით უპასუხა:

– იანვრის ბოლო რიცხვებში მამაჩემს გავატანე, asamsa posismas.

— იცი. რომ შინი თითების ანაბეჭდი საცხისზეა, რომელიც მკვლელობის ადგილზე ვიპოვეთ? ჰკითხა გამომძიებელმა.

ბიჭი გაფითრდა. სულაძემ მიხურა ვერანდის კარი, საიდანაც ქვემოთ შეყრილი ხალხის ჩოჩქოლის ხმა შემოდიოდა და ოთახში სრული მყუდროე. ბა დამყარდა. ბიჭი დუმდა.

— ქლიბიძე შენ მოკალი თუ მამაშენმა? — იკითხა სულაძემ მშვიდად და მკაფიოდ.

ბიჭს ოფლმა ღვარად დაასხა. იგი ისე ფერდაკარგული იყო, რომ სახისკანზე ყოველი ფორი უჩანდა. ბოლოს, მაინც თავდაცვის ინსტინქტმა სძლია.

— მე არ მომიკლავს, — წაილუღლუღა მან და მერე უცბად სწრაფად დაუმატა, — საცხისები მამაჩემს გავატანე. მანქანაში ჩავდე. მერე ალარ მიbabagb.

- მართალი ხარ, — უთხრა სულაძემ ლმოპიეhop.

სულაძემ თავისი ნომრის კარები შეაღო. შოფე რი მშვიდად იქდა მის მაგიდასთან და თიოქოს თვლემდა. როგორც თავდაჭერილსა და დიდ პატივისცემას უჩვევ კაცს, მას ხელები მუხლებზე ეწყო, თითქოს არ უნდოდა გაუთოებული სუფრა თავისი იდაყვების დაწყობით შეელანძღა. სულაძემ ისე შინაურულად შეჰხედა, თითქოს სასიამოვნო სიურპრიზს უმზადებდა. ბურდულმა მისი შვილი შემოიყვანა.

— მამა! — წამოიძახა ბიჭმა გაკვირვებით და ბრალის ფარული შეგნებით, თითქოს პატიებას oobngas.

შოფერმა თავი ჩაქინდრა. იგი, თითქოს ერთბაშად მოტყდა და გამომძიებლის თვალწინ ბერიკაცად იქცა.

- ჩემი ბრალია, შვილო. რაც აღზრდაში დაგაკელი, ახლა მინდოდა გადამეხადა, — თქვა ჩუმად. რა დრო იყო, საცხისები რომ მოგცა? — ჰკი-

თხა მას სულაძემ. – დილის თერთმეტი-თორმეტი. მაღაზიაში ჩემი

მანქანით წავიყვანე. შოფერი აღარ უყურებდა გამომძიებელს და თითქოს, მისი დასტურიც აღარ აინტერესებდა. იგი მხოლოდ შვილს ელაპარაკებოდა. ძისი გულგრილობა სულაძისათვის რაღაცით შეურაცხმყოფელიც ogm.

მან ბურდულს დაუბარა, პატიმრები აქედან ცალცალკე წაეყვანათ და თამბაქოს მოსაწევად სასტუმროს ეზოში გავიდა. "ბოლოს შენობით არ უნდა მიმემართა გელაშვილისთვის, — ფიქრობდა იგი, ბიჭია ცოდვა, შვილი შვილია. ეგ შოფერი კი არც იხე ცული კაცი ჩანს. იცოცხლე რამდენიც მაგაზე უარესი შემხვედრია და შემხვდება.

ემ, უველაფერს ამ ლაწირაკებს ვაბრალებთ, მაგრამ თურმე ყოველთვის მართალნი არა ვყოფილვართ". გამომძიებელი ცუდ გუნებაზე იყო.

დაიწყო თამაში, მექსიკის ჩემპიონატის პირველი მატჩი. ჩვენი ფეხბურთელები აშკარად ღელავდნენ. ეს ხომ ძალზე ბუნებრივი იყო. ის, რაც ტრიბუნებზე ხდებოდა, მხოლოდ უნდა ნახოს კაცმა, მისი აღწერა შეუძლებელია, მსგავსი რამ არც გამეგონა და ვერც წარმომედგინა. ხანდახან მინდოდა მეგობარს გადავლაპარაკებოდი, მაგრამ გულშემატკივართა გუგუნისა და ყვირილის გამო ლაპარაკი შეუძლებელი იყო. მოგებას ვინ დაეძებდა, ყხიმიც კი აუხდენელი ოცნება გვეგონა. საბედნიეროდ მატჩი 0:0 დამთავრდა; როცა გაოგნებამ გაიარა და ყველაფერი გავაანალიზეთ, მივხვდით, რომ ამ მატჩის მოგება სულ თავისუფლად შეიძლებოდა. მექსიკის გუნდი ძლიერებას ვერ დაიკვებნიდა, მაგრამ თუ რას ნიშნავს საკუთარი კედლები, ეს ჩვენ, მაყურებლებმაც კარგად ვიწვნიეთ.

იმ დღეს მხოლოდ ეს ერთი მატჩი გაიმართა, თამაშს თითქმის ყველა ქვეჯგუფში მონაწილე გუნდების მწვრთნელები ან მეთვალყურეები დაესწრნენ. საბჭოთა ნაკრებს პირველი ყაიმი "აცტეკაზე" ყველამ გმირობად ჩაუთვალა. მათ დასძლიეს ფსიქოლოგიური ბარიერი და თანაც მოიპოვეს ქულა. ამიტომაც გვითხრა ერთმა გერმანელმა ჟურნალისტმა — დღეს მექსიკამ დაჰკარგა ერთი ქულა, საბჭოთა ნაკრებმა კი მოიპოვაო. სამწუხაროდ, ეს გმირობა არ აღმოჩნდა საკმარისი, მაგრამ ამაზე Aggamon.

თვით მექსიკელი ფეხბურთელებიც როდი იყვნენ უკმაყოფილონი, რადგან როგორც მათ, ასევე დანარჩენი ქვეყნების სპეციალისტებმაც საბჭოთა ნაკრები პირველობის ერთ-ერთ ფავორიტად მიიჩნიეს.

არც მაყურებლები დარჩენილან უკმაყოფილო. სალამოს მეხიკოს მთავარ ქუჩებში "რეფორმასა" და "ინსურხენტესზე" ისეთი სანახაობის მოწმე გავხდით, მსგავსი რამ ვერც წარმომედგინა. თითქმის ორი მილიონი მექსიკელი მონაწილეობდა ამ სტიქიურ ზეიმში. თვითეული მანქანის თავზე ხუთი-ათი კაცი მაინც იჭდა. ძნელი დასადგენი იყო, შოფერი საიდან იხედებოდა. ისინი ყვიროდნენ, აბრახუნებდნენ, მექსიკის ეროვნულ დროშას აფრიალებდნენ. ერთმანეთში ირეოდა მანქანების საყვირების, დოლების, ტაშტების, ქვაბის სახურავების, სირენებისა და ადამიანების ხმა. "მეხიკო — რა-რარა", ყვიროდა ორი მილიონი კაცი, ყვიროდა ახალგაზრდა და მოხუცი, ბავშვი და დავრდომილი, ქალი და კაცი. ქუჩებში ტევა აღარ იყო. როგორც კი შეგვატყობდნენ, რომ უცხოელები ვიყავით, იმავე წუთში წრეს შემოგვარტყამდნენ და იწყებოდა გაუთავებელი "ალავიო — ალავეო..." იძულებული ვხდებოდით ჩვენი ხმაც შეერთებოდა ამ საერთო **%**რიალსა და გუგუნს.

რაც უფრო წინ მიიწევდა მექსიკის ნაკრები, მით უფრო მატულობდა გულშემატკივრების სიგიჟე, და არ ვიცი ქალაქში რა მოხდებოდა, იტალიელებს რომ ზღვარი არ დაედოთ მათი წარმატებისათვის. ყოველი ასეთი ალლუმის შემდეგ გაზეთები აქვეყნებდნენ ცნობებს, თუ რამდენი ადამიანის სიცოცხლე შეეწირა და რამდენი დაშავდა ამ უთავბოლო, სიგიჟემდე მისული ზეიმის გამო. ციფრები საკმაოდ დამაფიქრებელი იყო. საბოლოო ცნობით, როგორც ჩემმა თარჯიმანმა წამიკითხა, 40 ადამიანის სიცოცხლე შეეწირა მექსიკის ნაკრების გამარვვებებს. აღარაფერს ვამბობთ, რამდენი დაშავდა და რამდენი ასეული ავტომანქანა დაილეწა.

JUNGEN EJJAMESUN ECJJAM

อกอตกกตองง อยิตกกตองง

მექსიკელებთან მატჩის შემდეგ ჩვენს ფეხბურთელებს ვესტუმრე. ისინი დაბინავებული იყვ5ენ ძალზე მყუდრო და კოპწია სასტუმრო "ესკარგოტში". მიუხედავად იმისა, რომ ჩემპიონატი კარგად დაიწყეს, უმრავლესობას (მე ვგულისხმობ ქართველ ფეხბურთელებს), არ ჰქონდა წარმატების იმედი. ამას ყველაზე აშკარად მურთაზ ხურცილავა გამოხატავდა და ამის გამო ერთხელ მწვრთნელებმა უსაყვედურეს კიდეც. მურთაზ ხურცილავას სკეპტიციზმს ჰქონდა ნიადაგი. უკვე ჩატარებული იყო ჩემპიონატის პირველი მატჩი და გუნდის შემად გენლობა საბოლოოდ არც კი იყო გარკვეული. მხოლოდ ერთი რამ იყო მტკიცედ "გადაჭრილი" და "დადგენილი", ის, რომ მეტრეველი არ ითამაშებდა. იგი არც ერთ მატჩზე სათადარიგო შემადგენლობა. შიც კი არ შეუყვანიათ. ასეთივე ბედი ეწვია პარკუიანსაც, თუმცა, როგორც შემდგომში გამოირკვა, მას შაინც ჰქობია გარკვეული ფუნქცია ნაკრების შემადგენლობაში.

გავრილ კაჩალინი მიმართავდა ყოველ ფებსურთელს, რასაკვირველია, საიდუმლოდ, რომ შეედგნა თავინი ნაქტიბი. აღსანიზნავია, რომ ჩემაირაატის დასაწყისში ყველაზე ნაკლები ზმა მიიღეს შესტერნიოვმა და ბიშოვეცმა, ფაქტიურად იმ ფებზურთელებმა, რომლებმას [ჩემაიონატი კარგად ჩაატარეს. გაცილებით დიდი იმედი ჰქონდათ ლოგოფეტინა და პუზანისა, რომლებმაც ძალზე უზეიროდ ითაშაშეს.

გივი ნოდია პირველ მატჩზე ფეხმტკივანი გამოვიდა, თანაც მისთვის უჩვეულო მარ#ვენა გარემარ ბის ადგილზე. თუ დავუშატებთ იმასაც, რომ პირველი თამაში საერთოდ დაბალ დონეზე ჩატარდა, ეს საკმარისი აღმოჩნდა, რომ თბილისელი ფეხბურთელისათვის საბოლოო უნდობლობა გამოეცხადე ბინათ. ურუგვაისთან მატჩის დროს გივი ნოდია სათადარიგო სკამზე იგდა. როცა მურთაზ ხურცილავა გამოცვალეს, იგი გასახდელადაც კი მოემზადა. ეს ბუნებრივიც იყო, თამაშის ბოლო წუთებში, როცა საყაიმო ანგარიში ხელს არ გვაძლევდა, მცველის მაგივრად მწვრთნელებს თავდამსხმელი უნდა შეეყვანათ. მაგრამ მას იმედი ვაუცრუვდა, სტაროსტინმა ლოგოფეტს გადასძახა, მოემზადეო. ეს ყოვლად უაზრო შეცვლაც და ასევე რამდენიმე წუთის წინ კახი ასათიანის შეცვლაც კისელიოვით, დღესაც აუხსნელი რჩება ჩემთვის. თუმცა, კაცმა რომ თქვას, აქ თავსამტვრევი არაფერია. ჩვენს მწვრთნელებს თავიდანვე დაეუფლათ პანიკური ში ში და სწორედ ამ შიშის გამო იყო, რომ კაჩალინმა ნელანელა დათმო თავისი ერთპიროვნული პოზიცია. ჩვენმა მწვრთნელებმა ყველა თამაში დაცვაზე ააგეს. თითქოს მხოლოდ ასეთი გეგმა ჰქონდათ, ოლონდ ჩვენს კარში ბურთი არ გავიდეს, წინ კი იქნებ ბიშოვეცმა ან ხმელნიცკიმ როგორმე ერთი ბურთი გაიტანონო. საკმარისი იყო, რომელიმე შცველი წინ წასულიყო, რომ იმავე წუთში ესმოდა მწვრთნელთა პანიკური შეძახილები, ახლავე უკან დაბრუნდიო.

როდესაც საბჭოთა ფეხბურთელებმა ბელგიის გუნდი გამანადგურებელი ანგარიშით — 4:0 დაა მარცხეს, მეხიკოში ასეთი აზრიც კი გავრცელასაბჭოთა ფესბურთელებმა მასბინძლებს პატავი გეცეს და თამაში არ მოგვიგესო. ამ მატჩზე შე ცნობილ ფებბურთელთან, ვალენტინ ივანოვთან ერთად ვიჩემი. მიუზედავად ახეთი დიდი ანგარიშათ იმგებისა, ვ. იგანოვი თამაშით იმანც უქმაყოფილო იყო. რა უნდა გქონდენ სასაყვედურო გუნდოან, რომელმაც თობი ულამაზესი მშრალი ბურთ გაიტანა მოწინააღმდეგის კარში?

მართლაც უცნაური სპორტია ფეხბურთი. ხანდახან კარში 80-გერ მაინც დაარტუამ და არც ერთი პურთი არ გავა. ხანდახან კი ოთხგერ დაარტუამ და ოთხივეგერ გაეხვევა ბადეში.

— ხმელნიცკის ათქერ ჩავაყენებ მსგავს სიტუაციაში და ვნახოთ, ერთხელ მაინც თუ გაიტანს ასეთ ბურთს! — თქვა იგანოვშა, როცა ხმელნიცკიმ პაერში კამარა გააკეთა და ულამაზესი ბურთი გაახვია ბელგიელთა კარის ბადეში.

ეს რომ მართლაც ასე იყო, ნათლად გამოჩნდა სალვადორის უსუსტეს გუნდთან თამაშის დროს. საბჭოთა ნაკრების ხელმძღვანელობას და ფეხბურთელებსაც ძალიან უნდოდათ ურუგვაელებს შეხვედროდნენ. იმედი ჰქონდათ, რომ ურუგვაის ნაკრებს ტრადიციულად მოუგებდნენ. გარდა ამისა, თუ ურუგვაელებთან მოუხდებოდათ თამაში, ისევ მეხიკოში რჩებოდნენ. ამისათვის კი საჭირო იყო, სულ ცოტა, სამი ბურთით მოგება. ეს სალვადორთან არც უნდა გასჭირვებოდათ, მაგრამ რატომლაც ისევ შიში, ისევ დაცვითი ვარიანტი, წინ ისევ ორი თავდამსხმელი. უცხოელი ჟურნალისტები და სპეციალისტები ძალზე გაოცებულნი იყვნენ საბჭოთა ფეხბურთელების უღიმღამო თამაშით. მატჩი ძლივს მოიგეს ორი ბურთით. დასაზული ამოცანა ვერ გადაქრეს და მთელი იმედები პარკუიანის იღბლიან ხელზე გადაიტანეს...

მართალი გითხრათ, ჩვენი ნაკრების დიდი იმედი თვიდანაც არ მქონია, მაგრამ სალვადორის სუსტ გუნდთან თამაშის შემდეგ უკვე კველაფერი ნათელი იყო.

ურუგვისთან რაც მოხდა, ყველაფერი ძალზე ლოგიკური ჟო. ახლა ბევრს ლაპარაკობენ ურუგი ელი გეგრი განდა განალ ბუროზე. თავი დავანებით იმას, ბურომა გადაჰყვეთა თუ არა მო. ედნის ბაზი. ვთქვათ მსაქა ის ბუროთ არ ჩიეთვალა, მერე? განა ამით რამე გამოვიდოდა? განა მარტო პარკუთანის ილბლიან ბელზე იყო აგებული ჩვენი ტაქბიკა?

ამ მატჩის შემდეგ ერთი რამ კი თქვა სწორი საბქოთ ფებბუროის ფედერაციის უფროსმა რანატკინმა — სამწუხაროა, რომ ასეთი ბურთი გაგიდა ჩვენს კარში, ახლა მხოლოდ ამ ბურთს დააბრალებენ ჩვენს წარუმატებლობას, და არ გაირკვევა ის ნამდვილი მიზეზები, რომელმაც დამარცხებამდე მიგვიყვანათ.

მართლა(და - ვთქვათ ჩვენს მწვრთნელებს არ მოსვლოდათ ეს შეცდომები, ვთქვათ ყველაფერი ისე წასულეყო, როგორც საჭირო იყო, უნდა გვქონოდა თუ არა წარმატების იმედი?

არავითარ შემთხვევაში!

ჩვენ აქ ვილაპარაკეთ, რომ მექსიკაში საბჭოთა გუნდი ვერ გამოვიდა ისე, როგორც საჭირო იყო.
ას შეეძლო გაცილებით უკით ეთამაშნა. მაგრამ ეს
სულაც არ კმაროდა დიდი წარმატების მისაღწევად.
ჩვენი ნაკრები მსოფლიოს უძლიერეს გუნდებს
ბაგონმობლად ჩამორჩება როგორც ტექნიკურად.
ახვე ტაქტიკურად.

ჩვენში ბევრს წერენ ტექნიკურ ფეხბუროზე, კიაველ სტატიაში თუ ინფორმაციაში ხოტბას ასაპემ ლოპაჩ, მალატექნიკურ ფეხზურთს, მავრამ როცა საქმე საქმუზე მიდგება, მოედანზე ისევ ძალისმიერი ფეხბურიელების გამოკვანას ამჭობინებენ ხოლმე, ასე იუ წინათ, ასეა ახლას.

ნექსიკის მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ ჩვენს პიტისში ისეც გახალდა კამათი. ისეც ბეგრი ქომან და მოტარეთალი გამოურნდა ტემნიკურ, ლამაზ ცებბურთს, მაგრამ საქმეს მანამდე არაფერი ეშველება, სანამ ჩვენი მსაქები გულცივად უკურებენ, თუ როგორ უსწორდებიან მაღლტექმიკურ ფეხბურთელებს უთვლად პრომტივი, მაგრამ განმაგარი ანტიფებსურთელები.

ლიახ, მექსიკის ჩემპიონატი იყო ნამდვილი, მადალტექნიკური და მაღალტაქტიკური ფებბურიობი ტიტიუმდი. მექსიკის ჩემპიონატზე სიუტაჩოზები და ხენსაციები არ ყოფილა. არც ინგლისელთა მარცხი უნდა მიგიჩნიოთ სენსაციურ მოვლენად, რასაკვირ. გელია, შეიძლებოდა სხვანარადაც მომხდარეთ, მაგრამ ის, რაც მოხდა, შემთხვევითობით კი არ იყო გამოწვეული, ყველაფერს ჰქონდა თავისი შინაგანი მიზეჩებიდა საფუქფელია

ბრაზილიამ მესამედ და საბოლოოდ მოიპოვა ოქროს ქალღმერთი, მაგრამ სანამ მსოფლიო ჩემპიონატებზე ვილაპარაკებთ, მინდა ერთი საგულისხმო დეტალი გავიხსენო. თითქმის ყოველი ჩემპიონატის შემდეგ იმართება ხოლმე ცხარე კამათი ახალი ჩემპიონის ირგვლივ. ბევრს მიაჩნია ხოლმე, რომ მან უდიდესი საფეხბურთო ტიტული დაუმსახურებლად მოიპოვა. უფრო ბევრნი კი უპირატესობას სხვა გუნდებს აძლევენ. ასე იყო, მაგალითად, შვეიცარიაში, სადაც ფინალურ ორთაბრძოლაში გერმა ნელებმა სძლიეს უნგრელების "დიდ გუნდს" და ჩემპიონობა. თვალსა და ხელს შუა გამოსტაცეს. მაშინ გულშემატკივრების, ჟურნალისტებისა და სპეციალისტების აზრით ჩემპიონის გვირგვინი უნგრეთის უძლიერეს კოლექტივს უფრო ეკუთვნოდა. ასევე იყო ინგლისის მსოფლიო ჩემპიონატზეც. მაშინ ხომ მთელი მხოფლიო წერდა "ფიფას" პრეზიდენტის სტენლი როუზის მაქინაციებზე, რომელმაც აქრძალული ილეთებით გაუკაფა გზა თავის თა ნამემამულეებს გამარჯვების კვარცხლპეკისაკენ. დიახ, ინგლისის ჩემპიონატის შემდეგ დიდი კამათი გაიმართა გამარგვების ოქროს ქალღმერთის ირგვლივ, და, მიუხედავად იმისა, რომ მაშინ ინგლისის გუნდი ძალზე ძლიერი საფეხბურთო კოლექტივი იყო, ამ კამათსა და ეჭვებს ჰქონდა საკმაო საფუძველი.

ავლი.

გაგრამ არახოდეს არაფერი არ არის ხოლმე საკამათი და თავსამტაჩევი, როცა ჩემპიონები ბრაზოლიცლები ხდებიან, ჭერ კიდევ შვეციის ჩემპითზატზე ადიაბის, რომ ბრაზილიელები ერთი თავით

მალა იყვნენ ყველა თავის მოწინააღმდეგეზე. იგივე აზრი იყო გაბატონებული ჩილეს მსოფლიო
ჩემპიონატზე და იგივე ცროსულოვანი აზრი გამეცი.
და შექსიკაშიც კველამ, ვინც კი ნახა ბრაზილეტლია
პირკელი თამაში ჩებთხალოვაციის ებარებოლარებას წინააღმდეგ. ეჭვი აღარავის ებარებოლარების წინააღმდეგ.

დიახ. მექსიკაში საკამათო და თავსამტვრევი არაფერი ყოფილა. ბრაზილიელშა ვარსკვლავებშა მოხახლეს ფეზბურთის გეშმარიტი მაყურებლები. ისინი კი არ თამაშობდნენ, თოთქოს ცეკავადნენ მოედანზე. პელეს, ვაირზინიოს, რობელინოს, ტოსტაოს, კარლოს ალბერტოს და, საერთოდ ყოფელ პრაზილიელ ფებბურთელს ვერასოდეს კერ დაივაწყებს მაყურებელი. ტრიბუნებზე თითქოს მოწუსზული, შოჯალიებული ვისხედით და ისე შევცქეროდით ფებბურთის ქადოქრებს.

ზედმეტია ვილაპარაკოთ ბრაზილიელთა ტექნიკაზე, მაგრამ როგორი ტაქტიკური ხედვა აქვს კოველ ფეხბურთელს, როგორ აფასებენ ყოველ სიტოკიაას! მახხოვს, ვალენტინ ივანოვმა ერთი მახვილგონივრული კომბინაციის დროს წამოთვირა, ამათ მწერონელი რად უნდათო. გუნდში იეოს ამტოზი და მაინც თამაშობდნენ საოცარი კოლექტიური თა მაინც თამაშობდნენ საოცარი კოლექტიურიბით, იოთქოს წარმოუდგენელიც კი არის. სწორედ ბრაზილიური ფეხბურთა კუდოზე სა ლექტიური მსოფლიოში, ხოლი ამ კოლექტივაშის სულისჩამდგმელი და თავდახმის მთავარი კონსტრუქტორი გაზლდათ პელე, ეს გაუბუნარი ფეხ-

მსოფლიო ფეხბურთის მრავალ ვარსკვლავს ჰქონდა თავისი აუკავების ხანა, თავისი საუკეთებო წლები. ეს ოქროს ბანა სამი-ოთხი წლით თუ განისაზლგრება ხოლშე.

პელი ამაშიც შეუდარებელია, 1958 წელს ჩვიდმეტი წლის იყო, როცა ყველაზე უფრო კაშყაშა ვარსკვლაცი ვახდა შვეციან მხოფლიო ჩემპიონატისა, მას შემდეგ იგი გამუდმებით № 1 ფეხბურთელია მხოფლიოსი. როგორც მექსიკში ერომა კურნალისტმა თქვა, აქამდე პელი იყო ფეხბურთის მეფე, ახლა კი იგი ფეხბურთის ღმერთიათ.

ბრაზილიის გუნდი ჰგავდა რამდენიმე სიჩქარიან მანქანას. იგი თამაშის დროს იმ სიჩქარეს ხმარობდა, რომელიც მატჩის მოსაგებად იყო საქარისი. მე ბირადად ისეთი შთაბექდილება დამრჩა, რომ ბრაზილიამ ისე აიღო ჩემპიონობა, ბოლო სიჩქარის გამოყენება არე კი დასგირვებთა.

არც ერთ მატჩში ბრაზილის არ ჰქონია წასაგები მდგომარეობა. არც ერთი მატჩი ბრაზილიას არ ჰქონია წასაგები მიაზილიას არ ჰქონია გადასარჩენი. მოიგეს 6 მატჩი და გაიტანეს 10 ბურთი. მექსიკის ჩემპიონატში ბრაზილიელებმა და-ამარცხეს ყველანაირი სტილის გუნდები (ევრო-კული — ინგლისი, ჩებოსლოვაკია, რუმინეთი; ლა-თინურ.ევროპული — იტალია; ლათინური — პე-რუ. ურუგააი).

რ-ტომდ-ც გამეფებული იყო აზრი, რომ ბრაზილიის ნაკრებში დაცვა მოისუსტებსო. ეს მტკნარი ტყუთლია. ან იქნებ იმიტომ სცდებიან, რომ ბრაზალიელთათვის პრობლემას არ წარმოადგენს საკუთარ კარში გატანილი გოლი? ბრაზილიელებს არაზდროს არ დაუსახავთ მიზნად, მოდი ჩვენს კარში ბურთი არ გაუშფათ, წინ კი იქმებ მალემ ან ტოსტაომ იქნებ ერთი ბურთი გაიტანონო. ბრაზილიელები თაგაშობდნენ ლაღად, უშიშრად, თავაწეელი, პირველი წუთებიდანვე ბურთი უკვე მათი მონა-მოჩჩილი სდება.

განა თავისთავად საგულისხმო არ არის ის ლაქტი, რომ ბრაზილიელებმა უკანასვილ ოთმ ბსოულიო ჩემპიონატში სამვერ მოიპოვეს მსოფლო ჩემპიონობა? და ამ სამი გამარკებული ჩემპიონატის მანძილზე მხოლოდ ორი მატჩი დაამთავრეს ფრედ?

ერთი სიტყვით, მეხიკოში საკამათო და სადავო არაფერი ყოფილა. აქ სულ სხვა რამეზე გაიშართა კამათი — ვინ უნდა გამხდარიავნენ ვერცხლის შეცლების მულობელები? აი, რა აღელვებდათ უურნალისტებს, სემციალისტებს, ფემაზურთან მილიონობით გულშემატკივარს, ძალიან შევრი მომხრე შყვადა იტალიას, უფრო მეტი გერმანიის ფედურაციული რესპუბლიკის გუნდს, არანაკლები ექჩრემპიონებს, ინგლისელ ფებზურთელებს. ძალიან შევრი თაუკანისმცემლები გაიჩინეს პერუელმა ფემბზურთელებმა, რომლებიც ბრაზილიელია მსავასდა შემტევ. ლამაზ და უაღრებად, ტექნიკურ ფებზეროს თამაშობენ. ფინალური მატჩის ლირსეულ პრეტენდენტად თვლიდნენ ურუგვაელებს და, თქვენ წარმოდგანეთ, ჩებოსლოვაციის წაკრებსაც კი, რომელმაც სამივე თამაში წააგი.

რა დაემართათ ინგლისელ ჩემპიონებს? იყო თუ არა მათი მარცხი კანონზომიერი?

გფიქრობ, რომ მათი მარცხი კანონზომიერი იყო. მე ლდეხაც მიშაჩნია, რომ ინგლისის ნაკრები ძალ. ზე ძლიერი კოლექტივი იყო და შეიძლება თელი ან ადგილიც აელო, ფინალშიც კი გახულიყო. მაგ-რამ კქ ყველაყერი დამოკიდებული იქნებოდა იმა-ზე, თუ დაახლოებით თანაბარ გუნდებს შორის ვინუფრო გამოიყენებდა თავის ოლნავშესამჩნევ თებ-იატესობას, ან ვის გაულიმეზდა ბედი. მაგბამ ეს თედავშესამჩნევი უბირატესობას სულაც არ არის საკმარისი, რომ გამარქვების კვარცხლბეგში ახვადე.

ინგლისელები თამაშობდნენ გარემარბების გარეშე, მათი ცენტოში ჩაწოდებული მაღალი ბურთები ერთფეროვანი და მოსაწყენი გაბდა. პირკელ სამ თამაშში მსოფლიო ჩემპიონებმა გაიტანეს მხოლოდ ერთი ბურთი (რ-უმინეთის ნაკრებთან), მათი მეორე ბურთი, ჩებოსლოვაკის ნაკრებთან, თანაც ძალზე საეჭვო ბენალტით გატანილი, ჩასათვლელი არ არის.

ეს ძალიან ცოტაა მსოფლიო ჩემპიონისათვის, მით უმეტეს მაშინ, როცა კვლავ მსოფლიო ჩემპიონობას უმიზნებს.

გერმანიის ნაკრებთან თამაშს იგებდნენ ორი ბურთით, წააგეს 2:8; ათასი არ დააბრალონ მეკარეს, გუნდს, რომელსაც ჰუავს უძლიერესი დაცვა და აპირებს შეინარჩუნოს მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული, მოგებული მატჩის წაგება მაინც არ ემატიი

რასაკვირველია, ამჟამად, ინგლისი კვლავ რჩება მსოფლიოს ერთ-ერთ უძლიერეს გუნდად და მხოლოდ!

ხშირად, როცა ერთი საფებბურთო ხკოლის წარმომადგენელი იმარქვებს, გამარქვებას მის ტაქტიკურ სქემას მიაწერენ. სამწუხაროდ, ამავე აზრისა არიან ხოლმე ფებბურთის სპეციალისტებიც. თემცა მათ კი მართებთ, უფრო ლრმად მიუდგნენ საქმის ნამდვილ ვითარებას.

განა ინგლისელები იმავე ტაქტიკით არ თამაშობდნენ, რითაც ინგლისში მოიპოვეს ჩემპიონობა?

ან განა ბრაზილიელები მექსიკაში იმავე ტაქტიკით არ თამაშობდნენ, რომლითაც ინგლისში დამარცხდნენ?

როგორც ვხედავთ, უბრალო არითმეტიკით არ შეიქლება ამ საკითხის ხელაღებით გადაჭრა.

ასევე არაპროფესიულია საკითხის დაფენება სამხრეთ აშერიკა თუ ევროპაშ ქერ ერთი, სამხრეთ აშერიკაში მხოლოდ ოთხი ძლიერი საფებზურო სახელმწიფოა (ბრაზილია, არგენტინა, ურუვაი. ებუს), ეს მაშინ, როცა ევროპაში უპრავ ქვევანაში ფებზურიი ძალზე მაღალ დონეზე დგას (ინგლისი, გფრ, გდრ, სხრ კავშირი, შოტუთნდია, ირ ლანდია, უელსი, შვეცია, საფრანგეთი/ ბელგში, მქ ლანდია, ებპანეთი, იტალია, პორტუსალია, თეგზა ლავია, ჩებოსლოვკია, ბულგარეჟი, პოლონეთი, რომინეთი)

რუმინეთი).

რატომლაც ახეთი_ენებლის დღების უგუკლებბდდები ფენ ხოლმე უარჯ კლაკების როლს, მათი როლი კი განუსაზღვერელაც კლაკინ. ამ, გოს გორე კო სატიკა განუბაზღვერელაც კლაკონ. ამ, გოს გორე კოს სატიკა მომ თქვა, დიდი ვარსკვლავების გარეშე გუნდი ვერ მოიპოვებს მსოფლიო დონის ტიტულებს.

ბიაზილიელებს რომ გუნდში ამდენი ვარსკლავი არ ქყოლოდათ, მაშინ ხომ ვერ გახდებოდნენ ისინი მსოფლიო ჩემპიონები. მაგრამ ვერც მაშინ ვიტკოდით, რომ არ გარგა ფებზერთის ბრაზილიურს სკოლა. ჩვენ ერომანეთში არ უნდა ავურიოთ სკოლა და ის, თუ როგორი წარმომადგენლები ქყავს ალებულ პერიოდში ამ სკოლაბ.

ალარ შევუდგები ჩემპიონატის ამბების მოყოლას. ჩვენი მკითხველისათვის ზოგადად ყველაფერი ცნობილია, დაწვრილებით ძნელია ყველაფერი ორ საუურნალო სტატიაში ჩაატიო. მინდა მხოლოდ გავიზსენო ფინალური მატჩი, მექსიკის მხოფლიო ჩემბიონატის საზეიშო დაგვირგვინება.

ქეტ კიდევ თამაშის დაწყებამდე ბრაზილიელთა გამარგებაში ეჭვი არავის ეპარებოდა. ბრაზილიელგამარგებაში ეჭვი არავის ეპარებოდა. ბრაზილიელმეტრის სიგარძის თავიანთი ეროფნული დროშა. უზარმაზარი მატერია ტრიმუნაზე გაჭიმეს. დროშა ხელიდას ზელში გადადიოდა და ქეტ კიდევ მატჩის დაწყებამდე მწილს სატალიონს დაარტაა ტროემფალუტი წარქ. ამ საზეიმო მსვლელობას თან სღევდა ფუპი ვაზნების მგრგვინავი ხმა, რომელსაც ბრაზილიელი გულშემატკიგრები ისროდნენ სპეციალური პისტოლეტებიდან.

და აი, მსაქმა უკანასქნელად ჩამბერა სახტვენს, ათასობით ფოტორეპორტიორი, ჟურნალიბტ და თავზე ბელაღებული გულშემატკივარი გაღმოიქრა მწვანე მოეღანზე, სუვენირების მოტრფიალეებმა ფებაურიელებს სასწრაფოდ გააძვრეს ტრუსები, მაისურები, ბუცები და წინდებიც კი.

ტოსტათ ამაოდ ემუდარებოდა გულშემატკივრებს, ტრუსი მაინც დამიტოვეთო.

ხალამოს ტელევიზიით გამოიყვანეს ის ორი ბედნიერი გულშემატკივარი, რომლებმაც ხელთ იგდეს პელესა და ჟაირზინიოს ბუცები.

მართლაც რომ დიდებული იყოს ჩემპიონატის დახუჩვის ცეჩქმონიალი. მოედნის ოთხივე მხარეს განლაგდნეს სხვადასხვა ფეტიად გამოწყობილი ირკებტიტები, რომელთა შორის მაინც გამოირჩეოდა ბავშვთა და შეზლვაურთა ორკებტიტები. მოედანზე აფრიალდა "ფიფაში" გაერთანებული ქვეყნების ლეტის, ბოლო მოედნის შუაგულში გაგობენც თექგანებტი ფინალისტი სახელმწიფოს ეროვნული დროშები. მოედანს თავზე გადმოაფრქვიეს ფეტადი კალულების წეიმა. მექსიკის პიტანდენტმა ბირაბილიწლთა კაბტანს გადასცა ოქროს ქალლმერთი. 11ა
ათასი კაცი მხურვალედ მიესალმა მსოფლიო ჩემპიონებს. გარგენავდა მუსიკა, სტადიონი ზანზარებდა შეძახილებისან, სროლისა და ტაშისავან. შეუძლებულია ამ სურათის და ტაშისავან. შე-

"აცტეკას" დიდებულ სტადიონზე დამთავრდა ოქროს ქალღმერთის ისტორია. მექსიკის ჩემპიონატი იყო ჟიულ რიმეს თასის დასასრული.

\$7608 808%03030

8080 8060

ყველაზე უკეთ ქალს, ცხადია, მისი ქმარი იცნობს, ყველაზე უკეთ იცის მისი ჩვეულებები, მიდრეკილებები, მისწრაფებები.

როცა ქალაქ ტაილერის (ტებას-, ამერიკის შეეროებული შგატები) შეამერიკის შეეროებული შგატები) შერიფის მოაგალეს ბილ მილერა კანობეს, რომ უცნობმა აბალგაზრდა ლამაზმა ქალმა, რომელიც წითელი ფერის მაწკანაზე იქდა, ბანკი გაძარცვა, მილერმა მშინფე შესძაბა: "ამის გაკეთება მხოლოდ ჩემს მერის შეეძლო!" მილერი, თავის უფროსთან, შეთი ლონგთან ერთად, მაშინვე შინ გაემართა და დააპატიშრა თავისი ცოლი, რომელმაც ვერ მოასწრო ბანკიდან გამოტაცებული ფულის გადა მალგა.

რამდენიმე დღის შემდეგ ბილ მილერმა 15.000 დოლარი საწინდარი შეიტანა, რათა მერი სასამართლო პროცესამდე შინ გამოეშვათ.

068ᲚᲘᲡᲣᲠᲘ ᲔᲜᲘᲡ ᲒᲐᲙᲕᲔᲗᲘᲚᲔᲑᲘ

დიდი ბრიტანეთის რადიოსა და ტელევიზიის კომპანია ბი-ბი-სიმ, უკანასკნელ ბანებში აღმოაჩინა და პრაქტიკაში ფართოდ დანერგა ინგლისური ენის სწავლების ახალი, ფრიად ორიგინალური მეთოდი.

აბალგაზრდა მსაბიობი ქალი ეენი ფრიმენი, ტელეკამერის წინ წელ-წე- ლა იწყებს გაშიშვლებას; ამავე დროს, ინგლისური ენის მასწაფლებელი, ქენის მოქმედების შესაბაშისად, მკვეთრად და დამარცვლით გამოთქვამს და დავაზეც წერს: "ქენიმ გაიბადა კა-პა:"... "ქენიმ გაიბადა გა-ბა:"... "ქენიმ გაიბადა გა-ბა:"... "ქენიმ გაიბადა გარცენელი"... "ქენიმ გაიბადა წინდე

ბი"... "ქენი იხდის პერანგს", "ქენის გამოუჩნდა მკერდი" და ა. შ. ვიდრე ქენი მთლიანად არ გაშიშვლდება.

შემდეგ ქენი იწყებს ჩაცმას და ენის გაკვეთილი გრძელდება.

რადიოსა და ტელევიზიის კომპანიას გადაწყვეტილი აქვს, მაიწყოს სხვადასხვა ასაქანა და სქების ტელემაჟურებელთა გამოკითხვა, იმის დასადგენად, თუ რა ეფექტს იძლევა აღნიშნული მეთოდი ენის შესწავლი! სფეტოში.

ᲐᲡᲪᲮᲠᲐ ᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲐᲛᲐ

სამშობლოდან განდევნილი საუდის არაბეთის ექს-მეფე საუდ II იძე გადაცვალა, რომ ვერ მოასწრო თავის უსარმაზარი ქონების განთავება და 100 მილონის დოლარი დაუტოვა მეშ-ცვიდრეებს. ამ თანბის მიღებაზე პრე-ტეშრიას აცბადებს მეფის ხუთი კათაგარი ეპ-გაცება ტენტის დრის თავიანთი ეპ-გაცებატიტებებს დრის თავიანთი ეპ-გაცებატებებს დრის თავიანთი ეპ-გაცებატის დრის ამედი აქვთ ჰვ-გაციანტის მიღების მეფის ეპის აგაცებანტის მიცების გაცებანტის მიცების გაცებანტის მიცების გაცებანტის მიცების გაცებანტის მიცების გაცებანტის მიციანტის მიც

მაგრამ აღვილი შესაძლებელია, რომ ეველა შემკვიფრე, რომ იტყვიან, პირ- ჩალაგაშივლებული დარჩენ. საქმე ისაა, რომ ახალმა მეფემ ფეისალმა გაღაწყვიტა საუდ II "პენსიის" დარ- ჩენილი თანას ქვეუანას დაუმრუნოს და მოლანდის ბანკში უადადა დაალო მტიელ თანას.

ᲠᲐᲪ ᲣᲐᲠᲔᲡᲘ, ᲛᲘᲗ ᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲘ

ეს ამბავი ქ. მანილაში მოხდა, ფილიპინებზე.

მას შემდეგ, რაც ხუან კრუსმა, მთელი წლის მანძილზე ვერ შეძლო სამუშაოს შოვნა, გადაწყვიტა, დახმა რებისათვის პრესისათვის მიემართა, ხუან კრუსმა დიდი წვალებით ისესსა საჭირო თანსა, მივიდა გაზეთის რე-

-42357U -4236U -4236-

კაქკიპი და შემდეგი შინაარისი ფა იავრე უნიერატეტის ორი ფაკულიავრე უნიერატეტის ორი ფაკულტეტი, ვიცი შვიდი ენა. ვარ პატიოსადა გავიანი, შმად ვარ მთელი ჩემი ცოდნა და გამოცდილება მივუძლენა დაინტერესტულ ორგანიზაციას, ანდა პიროვნებას"

განცხადებების განყოფილების თანაშშორმელმა, რომელმაც ხუან კრუსი მიილო, ყოველგვარი ცერემონიის გარეშე უთხრა: "წელს შენ 885-ე ქვეიანი ხარ, რომელიც დიბლომებით და ახეთა ახეთა სისულელეებით ამაოდ (ციალობს სამუშაო იშოგოს!!

ახუან ქრუსი რედაქციიდან არც კი გამოსლლა, ისც დაშები შემდეგი შინაარსის განცბადება, რომელიც იმ დღესეც დაიბემდა გაზეთში: "მე საქმაოდ
შეტირ ვარ, ბროყვი და ხებტი, ინტელიგენტურობის ბეგრი არაფიტის
ცესია, საზოგადოებაში მოუხეშავი
ვარ, ჩეპი თანდასწრებით, თქვენ და
თქვენი სტუმრები, თავს გენიოსებად
იქანობის.

ხუან კრუსს მეორე დღესვე სარფიანი სამუშაო შესთავაზეს.

26000 3506G **9**566285

" ამას წინათ ამერიკელმა ორნითო ლოგემმა დიდი განგაში ატებეს იმის თობაზე, რომ მასობრივად წყდებიან იშვიათი ფრინგელები — თეთრთავა არწივები. არწივების ამოულეტის მიზები, სოფლის მეურნეობაშში ინსექ-სიდების საყოველთათ გამოყენება. ზამი არწივების ორგანიზმში გდება საკუების — სხვადასხვა მღრღნელები. სა და აბტარა ჩიტების მეოსებით და იანდათან სწამლავბ ამ გოლიათი ფრინგელის ორგანიზმს.

პოლიტიკოსები ქერქერობით მშვიდად არიან. ამერიკის შეერთებული შეატების ღერბზე გამოსახულ თეთრ არწივს ასეთი საწამლავი არ აშინებს. ᲡᲐᲨᲘᲨᲘ ᲒᲠᲫᲔᲚᲘ ᲙᲐᲒᲔᲒᲘ

ისევ ეს უბადაღებული მოკლე კაბები! რამდენი რამ დაიწერა მაზე. რაღა უნდა ითქვას აქ აბალი?! აბალი კი ის გაზლავო, რომ მუდამ თავქარიანმა და აკაპრიზულმა მოდამ აბლა მინი-კაბასაც შეაქცია ზურგი; მოდის კანონმდებლები სულ უფროდაუფრო გადაჭრით ურჩედენ თავიანთ მრევლს ჩაიცვან გრძელი კაბები.

მაგრამ აქ მოხდა ერთი მოულოდნელი რამ: ქალების გრძელ კახებს საშოში მტერი გამოუჩნდა. ეს მტერი ამერიკის შეერთებული შტატების სადაზღვევო საზოგადოებაა, რომელიც ქალებს სახტიკად უკრძალავს გრძელი კაბების, ქვედა კაბებისა და გრძელი კაბების, ქვედა კაბებისა და გრძელი ლაბადების ტარებას.

სადაზდეევო საზოგადოების აგენტები აცხადებენ, რომ გრძელკაბიანი ქალი არ შეიძლება მიუკდეს მანქანის საჭეს, რადგან გრძელი კაბა ადვილად იბლანდება მანქანის პედალში და სიჩქარეების გადამრთველ ბერკეტში, უოველუვე ეს კი ბშირად იწვევს აგა-"ებს.

ᲡᲐᲓ ᲒᲐᲥᲠᲐ ᲡᲣᲠᲐᲗᲘ

სულ ახლახან დასავლეთ ბერლინში მოეწყო ფრიად საინტერესო სამხატვრო გამოფენა, რომლის საზეიმო
გაზნას ესწრებოდნენ მაღალი წრის
ადამიანები და მზხვილი მოხელეები
საზეიმო ცერემონიალი რომ დამთავრდა, გამოფენის მოქაწყოებმა შეკმჩნიეს, რომ ერთი ძვირფასი სურათი
სადღაც დაიკარგა. პოლიციამ ვერასგზით ვერ გაიგო, თუ ვინ მოიპარა
სორათი.

avava0 &20200000

პოლიციის კომისრის კაბინეტში ტელეფონი რე-Jagb.

– ბატონო კომისარო, გაცნობებთ, რომ ხვალ დილით, ზუსტად რვა საათზე, თქვენს უბანში, მეცხრე აგარაკის ხეივანში დუელი უნდა გაიმართოს. არ დაგავიწყდეთ, რომ დუელი კანონით აკრძალუ-

— შე უკვე ყველაფერი ვიცი, — შეაწყვეტინა კომისარმა, — ეს-ეს არის დამირეკა თქვენმა მოწინააღმდეგემ.

658 5606 BSE45609

დირექტორმა დაბნეულად შეხედა თავის მდი-3366.

— გეთაყვა, სად არის ჩემი ფანქარი?

ფანქარი ყურზე გაქვთ, ბატონო დირექტო-

— ვიცი, მაგრამ რომელზე? — თითქოს გამოსავალი იპოვა დირექტორმა.

ᲐᲦᲛᲐᲨᲤᲝᲗᲔᲑᲔᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

მტვირთავ მუშას კიბეზე მხრებზე მოკიდებული უზარმაზარი ნორმანდიული საათი ჩამოჰქონდა. ქვემოდან მომავალმა კაცმა გვერდი ველარ აუქცია

რა ლმერთი გიწყრება, ნუთუ არ შეგიძლიათ ატაროთ მაქის საათი, როგორიც ყველა ნორმალურ ადამიანს აქვს!

LAFORTAM @0LG035065

პოლკოვნიკი მოახსენებს გენერალს:

- ბ-ნო გენერალო! ჩვენს არმიაში დისციპლინა სულ უფრო და უფრო რკინისებური ხდება, ამ მხრივ ჩვენ დიდი წარმატებები გვაქვს.

ამ დროს იღება კარი, გამოჩნდება გარისკაცის თავი.

შენ, ძველო, შენი ავტომანქანა მიმყავს! კარი იხურება. პოლკოვნიკი გაბრწყინებული სა-

ხით ეუბნება გენერალს: - აი, ხომ ხედავთ, ბატონო გენერალო, ერთი

წლის წინ ამისთანა რამეზე არც მეკითხებოდნენ!

ansamosant angawas

მეაფთიაქე თავზარდაცემული გაეკიდა კლიენტს, რომელსაც ის-ის იყო მოემსახურა.

შეჩერდით, შეჩერდით, ბიკარბონატის ნაცვლად მე თქვენ დარიშხანი მოგეცით...

— ლმერთო ჩემო, რა საშინელებაა!

— ნამდვილად აგრეა! დარიშხანი ოცი ფრან<u>კ</u>ით

უფრო მეტი ლირს!

338M3@3%3

— მითხარით, რა არის კალიუმი? — ეკითხება გამომცდელი სტუდენტს.

დუმილი. — მაშ, აბა, მითხარით რა ელემენტია ურანი?

კვლავ დუმილი. — მაშ უკანასკნელი შეკითხვა, შესახსენებლად. მითხარით, რა განსხვავებაა ურანსა და კალიუმს ammob?

aa676530 3560

კაცი შედის რესტორანში მბრუნავი კარით, მისდევს კარს და ატრიალებს გაუთავებლად, იღლება, ჰაერი აღარ ჰყოფნის, ძლივსღა სუნთქავს. გაოცებული ოფიციანტი ეკითხება მას:

- hab bhaconbah, jagm?

— იდიოტობაა, — პასუხობს კაცი და განაგრძობს კარის ტრიალს, — ვერაფრით ვერ გამიხსენებია, გასვლა მინდოდა თუ შემოსვლა?

7330 33036 3606

ახალგაზრდა ცოლ-ქმარს საშინელი ჩხუბი აქვთ გამართული.

— მე აღარ შემიძლია შენთან გაჩერება, დღესვე ვბრუნდები დედაჩემთან! — ქვითინით ამბობს

— გვიან არის. გუშინ დედაშენი წაეჩხუბა მამაშენს და გაიქცა შენს ბებიასთან

მუგეუმოი

ბავშვები ისტორიულ მუზეუმში წაიყვანეს ექსკურსიაზე. ორი ბიჭი დიდხანს უცქერდა ფარაონის მუმიას.

— შეხედე, — თქვა ერთმა, — მთელი სხეული ბანდებით აქვს შეხვეული...

— ჰო. — უპანუხა მეორემ, — საცოდავი, ალ ბათ სულ დაალილავეს ძველეგვიპტელმა ხულიგ-6n88s.

#30ლაფერი გასაგეგია

ჰამბურგის კაფეში სამი მეგობარი ზის და ჩუმად შეექცევა ყავას.

— m, ხო-ხოო! — გულამოსკვნით ამოიოხრ პირველმა.

— ეემ, — აჰყვა მას მეორე.

— ბატონებო, — ჩაერია მესამე, — ჩვენ ხომ შევთანხმდით, რომ პოლიტიკაზე არ ვილაპარაკებ-

300 68035

მაღალი წრის ქალბატონმა გადაწყვიტა მწერლობა დაეწყო. რჩევისათვის მან მიმართა ბერნარდ შოუს და ჰკითხა:

— მითხარით, გეთაყვა, როგორ სჭობია ვწერო?

— მარცხნიდან მარჯვნივ! — უპასუხა მწერალმა.

ᲔᲠᲗᲐᲓᲔᲠᲗᲘ Გ%Ა

საავადმყოფოში, მორიგე ექიმის კაბინეტში ტელეფონის ზარი წკრიალებს.

— მითხარით, გეთაყვა, როგორ არის ავადმყოფი იან კოვალსკი? ის მეთორმეტე პალატაში წევს.

— ქერ გონზე არ მოსულა! — პასუხობს ექიმი. — თქვენი აზრით, როდის მოვა გონზე?

— თუ ყველაფერი კარგად წავიდა, ასე, მომავალ პარასკევისთვის.

— დიდი მადლობა, ბატონო!

— არაფერს. ვინ არის ტელეფონთან?

— მე თვითონ იან კოვალსკი გახლავართ. მაპატიეთ, მაგრამ სხვა გზით ვერ მოვახერხე გამეგო როდის გამწერთ ამ თქვენი საავადმყოფოდან.

გარეკანის პირველ გვერდზე: მოცეკვავე ქალები. ფოტო ოთარ თურქიასი. მეოთხე გვერდზე: შემოდგომა ფოტო თარხან არჩვაძისა.

მთავარი რედაქტორი გ. ნატროშვილი.

სარედაქციო კოლეგია: გ. ბახტაძე, თ. გოგოლაძე (3/მგ. მდივანი), ს. დურმიშიძე, ლ. კალანდაძე, ვ. კიკნაძე, ა. კუსრაშვილი, დ. ნოდია (მხატვარი-რედაქტორი), მ. სააკაშვილი, ი. ტაბაღუა, უ. გაფარიძე.

კორექტორი ტ. თაბორიძე. ტექრედაქტორი დ. სეფიაშვილი.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, || | სართ. ტელ. — რედაქტორის — 99-54-66, ჰ/შგ. მდივნის — 99-82-69, განყოფილებების — 93-28-42, 99-01-39 3560 30 353.

რედაქციაში შემოხული მახალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

გადაეცა ახაწყობად 9/IX-70 წ. ხელმოწერილია დახაბეჭდად 24/IX-70 წ. ქაღ. ზომა 70×1081/გ, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურც. 3. პირობით ნაბეჭდი ფურცელი 4,2. ტირაჟი 46.000. შეკვ. № 2663. უე 00643.

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал "Дроша" (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии

მზადება მსოფლიო ჩემაიოხატისათვის უკვე დაწყებულია ფოტო ა. გოგოლ აძის ა

ბიჭები ფოტოილ ბაევისა

